

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ပြုစီရင်တော်ပူသော

ဖောဓိပက္ခိယဒိပနီ

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

မာတိကာ

အဘိယာဓက လျှောက်လွှာ

ပဋိညာဉ်

ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခန်း

ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး၊ ၃-မျိုးတို့၏ အလားကို ပြဆိုခန်း

လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန် ပြဆိုခန်း

ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး

သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး

သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါး

အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န အနုပ္ပန္နခွဲခန်း

ကုသိုလ်၌ ဥပုဇ္ဈာန်, အနုပုဇ္ဈာန် ခွဲနည်း

သီလကုသိုလ် ၂-ပါး

သမာဓိကုသိုလ် ၂-ပါး

ပညာကုသိုလ် ၂-ပါး

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးကို ပြဆိုခန်း

ဣန္ဒြေ ၅-ပါး

ဗိုလ် ၅-ပါး

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး

မဂ္ဂင် ၈-ပါး

ကာယဂတာသတိအကျဉ်းနည်း

ဝိသုဒ္ဓိငါးပါး အကျဉ်း

သာသနဒါယဇ္ဇ သာသနာ့အမွေခံစစ်တမ်း

ဓမ္မနုဓမ္မပုဋိပန္နအရိယာ

အနိယတအမွေခံတို့၏ အနိယတအလား

တိုက်တွန်းချက်ဥယျာဇဉ်

အရိယာဝံသတရား ၄-ပါး

နိဂုံး

မှတ်ချက်

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ မာတိကာပြီးပြီ။

----- * -----

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ စီရင်ရေးသားရန်

အဘိယာဓက လျှောက်လွှာ

ဘုရားတပည့်တော် ပျဉ်မနားမြို့အုပ် ငဘိုးမြ၊ ကုန်သည် ငလှတို့ ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ဝံ့ပါသည် ဆရာတော်သခင် အရှင်သူမြတ် ဘုရား. . . တပည့်တော်တို့မှာ ငါးဖြာခဲစွ ဒုလ္လဘတွင် မနုဿတ္တအစ လေးဝသော ဒုလ္လဘကို တွေ့ကြ ကြုံကြပါကုန်သော်လည်း ပိဋကတ္တယ သာဠကထ ကောဝိဒဉာဏ် ကျမ်းဂန်၏အရာကို မလိမ္မာမသိတတ် မြောက်ခြင်း မရှိပါသောကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအကျော် တရားတော် ၃၇-ဖြာ၏ အဓိပ္ပာယ်ထွ သဘာဝကို ကျနမုန်ကန် ဝေဖန်ခြင်းရာ သိသာ ခြားနား မှတ်သားဉာဏ်တွင် ထင်မြင်လိုလှသည်ဖြစ်ပါ၍ တပည့် တော်တို့မှအစ များလှတွက်ရေ ဝေနေဟိန္ဒူ ရှင်လူအပေါင်းတို့အား မှတ်သားသိမြင် ကြရပါအောင် မြားမြောင်လောက ဝေနေယျတို့ကို သိကြမှတ်ကြ တတ်ကြစေလို မဂ်ဖိုလ်အမြိုက် ရထိုက်သင့်သူ ရစေဟူ၍ ကြည်ဖြူသော ကရုဏာတော်ရင်း နှလုံးသွင်း ရှိတော်မူပါသည်နှင့်အညီ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ စီရင်ရေးသား သနားချီးမြှောက်တော်မူပါမည့် အ ကြောင်း ညွတ်ပျောင်းရိသေ ခြေတော်ဦးခိုက်လျှောက်ဝံ့ပါသည် ဆရာ တော်သခင် အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဋိညာဉ်

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆-ခု နယုန်လအတွင်း ပျဉ်းမနားမြို့အုပ်
မောင်ဘိုးမြ၊ ကုန်သည် မောင်လှတို့က ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့၏
သဘောအဓိပ္ပါယ်များကို ထင်ရှားစွာ သိမှတ်လိုပါကြောင်းနှင့် တောင်းပန်
လျှောက်ထားအပ်သည်ဖြစ်၍ ၎င်း မောင်ဘိုးမြ၊ မောင်လှတို့ တောင်းပန်
လျှောက်ထားချက်အရ “**ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး**” တို့၏ သဘော
အဓိပ္ပါယ်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုပေအံ့သတည်း။

ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခန်း

ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတော်မြတ်၌ ကြံကြိုက်
ကြကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်-

- (၁) ဥဒ္ဓါဠိတညပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
- (၂) ဝိပဠိတညပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
- (၃) နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
- (၄) ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်မျိုး

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိကြောင်းကို ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိ
တော်တို့၌ ဟောတော်မူသည်။ ထိုလေးမျိုးတို့တွင်-

၁-ဥက္ခိတညုပုဂ္ဂိုလ်အဓိပ္ပာယ်

ဥက္ခိတညုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဆိုသည်ကား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံရ၍ တစ်ခုသော တရားဓမ္မကို ဟောတော်မူရာ အကျဉ်းသင်္ခေပ ဥဒ္ဒေသစကား၏ အဆုံး၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဥက္ခိတညုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမည်၏။

၂-ဝိပဇ္ဇိတညု ပုဂ္ဂိုလ်အဓိပ္ပာယ်

ဝိပဇ္ဇိတညု ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသည်ကား အကျဉ်းသင်္ခေပ ဥဒ္ဒေသမျှနှင့် မဂ်၊ဖိုလ်ကို မရနိုင်သေး၊ ထိုအကျဉ်းသင်္ခေပ ဥဒ္ဒေသကို အကျယ်ဝိတ္ထာရ အားဖြင့် ဖွင့်ပြဝေဖန်၍ ဟောတော်မူမှသာ မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဝိပဇ္ဇိတညုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

၃-နေယျပုဂ္ဂိုလ်အဓိပ္ပာယ်

နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်ကား ဥဒ္ဒေသ၊ နိဒ္ဒေသအကျဉ်း၊ အကျယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း ဒေသနာအဆုံး၌ မဂ်၊ဖိုလ်ကို မရနိုင်မူ၍ ထိုဒေသနာကို ကြားနာဆောင်ရွက် လေ့ကျက်မှတ်သား၍ ထားပြီးလျှင် ထိုဒေသနာ လာရှိတိုင်းသော တရားကို များစွာသော နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်တို့ဖြင့် ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်မှသာ မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မည်၏။

ဤနေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်လည်း မိမိသန္တာန်၌ပါရှိသော ပါရမီ အနုအရင့် အဆင့်ဆင့်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကိလေသာ အထက် အနံ့ အဆင့်ဆင့်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရသော ကာလအတို အရှည်အားဖြင့် အများရှိကြ၏။ ခုနစ်ရက် ကျင့်ရသော

ပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍ အနှစ်သုံးဆယ်ကျင့်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၊ အနှစ်ခြောက်ဆယ် ကျင့်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ကိုဆိုသည်။ ထိုတွင် ခုနစ်ရက် ကျင့်မှရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခုနစ်ရက်ကို ပဌမအရွယ်၊ ဒုတိယအရွယ်တို့၌ ကျင့်မည် ဖြစ်အံ့ ရဟန္တာတိုင်အောင် ဖြစ်နိုင်၏။ တတိယအရွယ်မှာမှ ကျင့်ခဲ့လျှင် အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်မျှကိုသာ ရောက်နိုင်၏။ ခုနစ်ရက်ကျင့်မှု ဆိုသည်ကား အင်အားရှိသလောက် အစွမ်းကုန်ကျင့်မှုကို ဆိုသတည်း။ ဝီရိယ ယုတ်လျော့၍ နေပြန်လျှင် ယုတ်လျော့မှုအားလျော်စွာ ခုနစ်လ၊ ခုနစ်နှစ်စသည် ရှည်လျား၍ သွားပြန်၏။

ယခုဘဝ၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရလောက်အောင် ဝီရိယထုတ်မှု မရှိ ပြန်လျှင် ဝီရိယလိုသည့်အတွက် ဤသာသနာမှာ မကျွတ်ရပြီ။ နောက် နောက် ဘုရားသာသနာမှာလည်း သာသနာနှင့်တွေ့ကြုံရမှ ကျွတ်နိုင် သည်။ မတွေ့ကြုံပြန်လျှင် မကျွတ်နိုင်။ နိယတဗျာဒိတ်ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မှသာလျှင် ပါရမီရင့်ရာဘဝတွင် ဗျာဒိတ်တော်အတိုင်း တွေ့ကြုံမှု၊ ကျွတ်လွတ်မှု မလွဲနိုင်ရှိသည်။ နိယတဗျာဒိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မဟုတ်ခဲ့ လျှင် ပါရမီရှိသော်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံမှုလည်း စိတ်မချရ၊ ကျွတ်လွတ်မှုလည်း စိတ်မချရ။

ဤကား ယခု ဘုရားသာသနာ၌ပင်လျှင် ခုနစ်ရက်ကျင့်မှု မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရမည့် အနိယတ နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အထွေအပြားကို ပြဆိုသော အချက်တည်း။ ယခုဘဝ၌ လခွဲပက္ခ ကျင့်နိုင်မှရမည့် ပုဂ္ဂိုလ် စသည်တို့ ကိုလည်း ဤနည်းတူ ဝေဖန်၍သိလေ။

၄-ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်အဓိပ္ပာယ်

ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဆိုသည်ကား ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံ၍ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်တရားကို ဘယ်လိုပင် အားထုတ်သော်လည်း ယခုဘဝ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မရထိုက်မူ၍ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီမျှကိုသာ ရထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုဘဝ၌မူကား မကျွတ်နိုင်၊ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ် လက်ရှိနှင့် သေလွန်၍ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၌ ဖြစ်သည်ရှိသော် နောက်ဘဝ၌ ဤဘုရားသာသနာ မှာပင် အကျွတ်ရနိုင်၏။ ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးရှိကြောင်းကို ဟောတော် မူသည်။

သူနာသုံးမျိုး ဥပမာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုး

၎င်းပါဠိတော်ပင်လျှင် သူနာ ၃-ယောက်ကို ဥပမာပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကို ဟောတော်မူပြန်၏။ သူနာ ၃-ယောက်ဆိုသည်ကား-

- ၁။ ဆေးဝါးကို မမှီဝဲသော်လည်း အချိန်ကျလျှင် ဧကန် ပျောက်ငြိမ်းမည့် သူနာတစ်မျိုး။
- ၂။ ဘယ်လိုပင်ဆေးဝါးကို မှီဝဲငြားသော်လည်း ဤအနာမှ မထမြောက်မူ၍ ဧကန်သေမည့် သူနာတစ်မျိုး။
- ၃။ မသင့်သော အရာကို ရှောင်ကြဉ်၍ ဓာတ်စာ ဆေးဝါးကို နိုင်လောက်အောင် မှီဝဲပါမူကား ဤအနာမှ ထမြောက်လတ္တံ့၊ မသင့်သော အရာကို မရှောင်ကြဉ်ခဲ့သော် လည်းကောင်း၊ ဆေးဝါးကို နိုင်လောက် အောင် မမှီဝဲခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ဤအနာနှင့် သေလတ္တံ့သော သူနာ တစ်မျိုး။

ဤကား သူနာ ၃-မျိုးတည်း။

ပဌမသုနာနှင့် တူသူ

ရှေးရှေးဘုရားတို့အထံက နိယတဗျာဒိတ်ရရှိပြီးဖြစ်၍ ယခုဘဝတွင် ဧကန် အကျွတ်ရလတ္တံ့သောသူသည် ပဌမသုနာနှင့် တူ၏။

ဒုတိယသုနာနှင့် တူသူ

ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဒုတိယသုနာနှင့်တူ၏။ ဒုတိယသုနာသည် ဤအနာမှ ထစစ်မရှိသကဲ့သို့ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘယ်လိုပင် အားထုတ်သော်လည်း ဤဘဝ၌ကျွတ်ခွင့်မရှိ၊ နောက် နောက်ဘဝ၌မူကား ဤဘုရားသာသနာ မှာသော်လည်း ကျွတ်နိုင်၏။ နောက် နောက် ဘုရားသာသနာတို့မှာလည်း ကျွတ်နိုင်၏။

ဆတ္တမာဏဝ လုလင်ဝတ္ထု၊ ဖားနတ်သားဝတ္ထု၊ သစ္စကပရိဗိုဇ်တို့သည် နောက်ဘဝ၌ ဤဘုရားသာသနာမှာပင် ကျွတ်ကြကုန်၏။

တတိယသုနာနှင့် တူသူ

နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် တတိယသုနာနှင့်တူ၏။ တတိယသုနာသည် အနာပျောက်ငြိမ်းခွင့်၊ ဤအနာနှင့်ပင် သေဆုံးခွင့်၊ နှစ်လမ်းနှင့် ဆက်ဆံသကဲ့သို့ နေယျပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ယခုဘဝ၌ ကျွတ်ခွင့်၊ မကျွတ်ခွင့် နှစ်ဖက်နှင့်ဆက်ဆံ၏။ မိမိအရွယ်ဝုဇိုကိုသိ၍ စွန့်ပယ်သင့်သော အရာကို စွန့်ပယ်၍ ဆရာဥပနိဿယကို ရှာကြံတွယ်တာ၍ နေရာကျ တရားကိုရရှိ၍ ဝီရိယတရားကို လုံလောက်စွာ အားထုတ်စေမှုကား ယခုဘဝ၌ ကျွတ်နိုင်၏။

ယခုဘဝ၌ မကျွတ်နိုင်ပုံ

အလွန်မှောက်မှားသော တရားကို လိုက်စားကျွံလွန်ပြီး ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ကာမဂုဏ်တရားကို မစွန့်နိုင်ရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ စွန့်နိုင်ပါသော်လည်း ဆရာဥပနိဿယကောင်းကို အမှီမရခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ဆရာဥပနိဿယကောင်းကို တွေ့ရှိပါသော်လည်း ဝီရိယတရားကို လုံလောက်စွာအားထုတ်မှု မရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ အားထုတ်လိုပါသော်လည်း အရွယ်ကြီးရင့်၍ စိတ်ရှိတိုင်း မလုပ်နိုင်ရှိခဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ပျို့ရွယ်သူ ဖြစ်ပါသော်လည်း ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းကောင်း ယခုဘဝ၌ မကျွတ်နိုင်ပြီ။ အဇာတသတ်မင်း၊ မဟာဓနသူဌေးသား ရဟန်း ရှင်သူဒိန်တို့သည် ယခုဘဝ၌ ကျွတ်ထိုက်သော သူတို့ပင်တည်း။ အဇာတသတ်မင်းသည် အဖကို သတ်မိ၍ ယခုဘဝ၌ မကျွတ်နိုင်။ နောင်သံသရာ၌ ကမ္ဘာနှစ်သင်္ချေတိုင်အောင် မျောလေ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်လတ္တံ့ဟူ၏။

မဟာဓန သူဌေးသား ဝတ္ထု

မဟာဓနသူဌေးသားသည် အရွယ်ရှိစဉ်အခါ၌ ကာမဂုဏ်အမိုက်အလိုက်အစား ကြူး၍ နေ၏။ အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ၌ စိတ်ကြည်ခွင့်မရရှိနေ၏။ ကျွတ်မှုမှာဝေးစွာ ရတနာသုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံခွင့်ကိုပင် မရလေပြီ။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားမြင်တော်မူ၍ အရှင်အာနန္ဒာကို ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။

အာနန္ဒာ. . ဤသူဌေးသားသည် ပဌမအရွယ် ငယ်စဉ်အခါ၌ ငါဘုရားသာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘိမ္မကား ရဟန္တာဖြစ်၍ ယခုဘဝမှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံရလတ္တံ့ ထိုသို့မဟုတ် ဒုတိယအရွယ်၌ ငါဘုရား သာသနာမှာ

ရဟန်း ပြုပါဘိမူကား အနာဂါမ်ဖြစ်၍ သေလွန်လျှင် သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာ့ ဘုံမှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရလတ္တံ့ သို့မဟုတ် တတိယ အရွယ်ရောက်စဉ် ငါဘုရား သာသနာမှာ ရဟန်းပြုပါဘိမူကား သကဒါဂါမ်အဖြစ်၊ သောတာပန် အဖြစ်သို့ ရောက်၍ အပါယ်သံသရာမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ငြိမ်းလေအံ့ဟု အရှင်အာနန္ဒာကို မိန့်တော်မူ၏။

ပစ္စိမဘဝိကတိုင်း မကျွတ်နိုင်ပုံ

ဤသို့ ရင့်ပြီးသော ပါရမီရှိသော ပစ္စိမဘဝိကသားပင် ဖြစ်ငြား သော်လည်း နိယတဗျာဒိတ် ရရှိပြီးသော သူမဟုတ်ချေက ဘုရား သာသနာနှင့်တွေ့လျက်ပင် ကိုယ်တွင်းကိလေသာ သောင်းကျန်းမှု ကျွံလွန်သည့်အတွက် ယခုဘဝအကျွတ်မရလေ၊ ယခုဘဝ ပြုသော မကောင်းမှုကံစုအတွက် အပါယ်၌ ဘဝရှည် လျား၍ နေပြန်လျှင် မေတ္တေယျ ဘုရားရှင်သာသနာ၌လည်း ပေါ်လာဦး မည်မဟုတ်၊ နောက်၌ လည်း သုညကမ္ဘာတွေသာ များစွာရှိတော့သည်၊ အနီးအပါး၌ ဘုရားပွင့် သော ကမ္ဘာမရှိပြီ၊ ရင့်ပြီးသော ပါရမီရှိသော ပစ္စိမဘဝိကဖြစ်သူ ထို သူဌေးသားသည် ကျွတ်ခွင့် ကျွတ်လမ်း ကွာလှမ်းလျက်ရှိ၏။

ယခုကာလ အထင်လွဲနေကြပုံ

ယခုကာလ၌ အများတို့ မှတ်ထင်နေကြသည်ကား ပါရမီ ပြည့် လျှင် ဘုရားသာသနာနှင့် မတွေ့ချင်သော်လည်း မနေရ တွေ့ရမည်မူချ၊ မကျွတ်ချင်သော်လည်း မနေရ၊ ကျွတ်ရမည်မူချဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ နိယတ၊ အနိယတ ရှိသည်ကို သတိမမူကြကုန်၊ ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော် နှစ်ရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာဓန သူဌေးသားဝတ္ထုများကို

လည်းကောင်း၊ ထောက်မြော်၍ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရှိကြကုန်သော်လည်း အနိယတ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့မှာ ကျွတ်လောက်အောင် ကျင့်ကြကုန်မှသာ ဤဘုရားသာသနာ၌ မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်ကြကုန်သည်။ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရှိကြကုန်သော်လည်း ကျင့်မှုလုံ့လ ဝီရိယယုတ်လျော့၍ နေခဲ့လျှင် ဤဘုရားသာသနာ၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မရကြကုန် ဟူသော သဘောကို ယုံကြည်စွာ သိအပ်မှတ်အပ်၏။ “အာဠာရ” ရသေ့ “ဥဒက” ရသေ့တို့ကဲ့သို့ ကျွတ်ထိုက်သော ပါရမီရှိကြပါလျက် လောက၌ ဘုရားပွင့်ဆဲအခါတွင် မိမိတို့က အရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးသို့ ရောက်၍ နေခိုက်ကြုံသည်နှင့် ဘုရားပေါင်း တစ်ရာ၊ တစ်ထောင်မက ပွင့်သော်လည်း ကျွတ်ခွင့်မရ ရှိနေကြကုန်သော သတ္တဝါအနန္တတို့သည်ကား ဤဒေသနာမှ အလွတ်ဖြစ်ကုန်၏။

အဘိဓမ္မာ ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော်၊ သုတ္တန်
 အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်တို့၌ဟောတော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး၊
 သုံးမျိုး ခွဲခန်းပြီး၏။

-----*-----

ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး၊ ၃-မျိုးတို့၏ အလားကို ပြဆိုခန်း
ဝိသုဒ္ဓကျင့်စဉ်များကို လို၊ မလို ပြဆိုချက်

လေးမျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဥက္ခိတညပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၊ ဝိပဇ္ဇိတညပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည် ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့ တရားဒေသနာကို ကြားနာကာမျှဖြင့်ပင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် စသည်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များကို ရှေးအဖို့၌ ကျင့်ကြသည် မရှိကုန်ပြီ။ ခပ်သိမ်းသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကျွတ်ကြရာ၌လည်း

ဤနည်းတူ သိကြလေ။

ထို့ကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးအဖို့၌ ကျမ်းဂန်တို့တွင် ယခုရှိကြသော သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်များ သည်ကား နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးတို့၏ အကျိုးငှါ ထား တော်မူအပ်သော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်ဖြစ်သည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

အထက်မဂ်၊ အထက်ဖိုလ်တို့၏ ရှေး၌မူကား ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးနှင့် ပင်ဆိုင်၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ကာလ၌လည်း ထိုအကျင့်တို့နှင့် ပြည့်စုံ ပြီးဖြစ်ကြ၍ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရကိစ္စ၌ ထိုအကျင့်တို့ကို အသုံးချကြ ကုန်၏။

နေယျပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်ခေတ်

ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာခေတ် အနှစ်တစ်ထောင်မှ နောက် ကာလ၌ ဤသာသနာတော်သည် နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုး တို့၏ ခေတ်သမယသာဖြစ်၏။ ယခုအခါ၌ သာသနာတော်တွင်းမှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးသာ ရှိကြတော့သည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးတို့တွင်-

နေယျပုဂ္ဂိုလ်၏အလား

နေယျပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ကျင့်နိုင်ပါလျှင် ယခုဘဝ၌ပင် သောတာပန် ဖြစ်နိုင်၏။ အကျင့်ပေါ့လျော့ခဲ့လျှင် နောက်ဘဝ၌ နတ်ပြည်သို့ရောက်မှ သောတာပန် ဖြစ်နိုင်၏။ သတိပဋ္ဌာန်စသည်နှင့် ကင်း၍ သေလွန်ခဲ့လျှင် ဤသာသနာတော်မှာ မထင်ရှားရပြီ။ နောက်ဘုရား သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံ

ခွဲပါလျှင် ထိုသာသနာ၌ ကျွတ်နိုင်ရာ၏။

ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်၏ အလား

ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုတရားတို့ကို ကောင်းစွာကျင့်နိုင်ပါလျှင် ဤသာသနာ၌ပင်လျှင် နောက်ဘဝ နတ်ပြည်မှာ ကျွတ်နိုင်၏။ မကျင့်နိုင် ပါလျှင် နေယျပုဂ္ဂိုလ်နည်းလမ်းအတိုင်း သွားလတ္တံ့။

အရိယာခေတ်ရှိနေပုံ

သာသနာငါးထောင်သည် အရိယာခေတ်ချည်းသာတည်း။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ရှိနေသမျှသည် အရိယာခေတ် ရှိသည်ချည်းမှတ်။ ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ယခုဘဝ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်ဆဲအခါ မှာ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီသမ္ဘာရတို့ကို အစွမ်းရှိသမျှ အရအမိ ဆည်းပူး ကြရကုန်၏။ သီလမျိုးကိုလည်း ဆည်းပူးကြရကုန်၏။ သမာဓိမျိုးကိုလည်း ဆည်းပူးကြရကုန်၏။ ပညာမျိုးကိုလည်း ဆည်းပူးကြရကုန်၏။

ထိုမျိုးသုံးပါးတို့တွင်-

- ၁။ သီလမျိုး ဆိုသည်ကား... လူတို့၌ ငါးပါးသီလ, အာဇီဝဋ္ဌ မက ရှစ်ပါးသီလ, အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထသီလ, သင်္ဂသီလတို့ ပေတည်း။ ရဟန်းတို့၌ ရဟန်းတို့၏ သီလတို့ပေတည်း။
- ၂။ သမာဓိမျိုး ဆိုသည်ကား... ကသိုဏ်းဆယ်ပါး စသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-တို့တွင် တစ်ခုခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပရိကမ္မ သမာဓိကို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု, ထိုထက်တတ် နိုင်ပါမှု ဥပစာရသမာဓိကို ဖြစ်ပွား အောင် အားထုတ်မှု,

ထိုထက်တတ်နိုင်ပါမူ အပ္ပနာ သမာဓိကို ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှုသည် သမာဓိမျိုးမည်၏။

၃။ ပညာမျိုးဆိုသည်ကား . . . ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ ဝေဖန်ခွဲခြမ်း တတ်စွမ်း လိမ်မာမှု, အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ရှုမြင်မှုသည် ပညာမျိုး မည်၏။

ပရမတ္ထပညာမျိုး ကြိုးစားယူသင့်ပုံ

ထိုမဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်တို့၏ မူလ ဝီဇ သမ္ဘာရဟု ဆိုအပ်သော မျိုး ၃-ပါးတို့တွင် သီလ, သမာဓိတို့သည်ကား သာသနာမရှိသော သုည ကမ္ဘာတို့၌လည်း အစဉ်ထာဝရ ကမ္ဘာ့ တန်ဆာကဲ့သို့ဖြစ်၍ အမြဲရှိနေကြ ကုန်၏။ ဘယ်အခါမဆို ယူလိုလျှင် ရနိုင်ကုန်၏။ ရုပ်, နာမ်, ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, သစ္စာ, ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်လျှင် အရင်းရှိသော ပညာမျိုး သည်မူကား ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံဆဲအခါ၌သာ ရနိုင်၏။ သာသနာပဉ္စမူကား သုညကမ္ဘာ အသင်္ချေပင် ကြာသော်လည်း ထိုပညာ စကားမျိုးကို ကြားရုံမျှ အခွင့်မရှိပြီ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သာသနာတော်တွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့သည် နောက် နောက်ဘဝ, နောက်နောက် ဘုရားသာသနာမှာ ကျွတ်လွတ်ဖို့ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်၏ သမ္ဘာရမျိုး အနေမျှကို အရ၊ အမိ ရည်သန်ကြကုန်သည် ရှိသော် သီလ, သမာဓိမျိုး ၂-ပါးတို့ထက် အတိဒုလ္လဘ တွေ့ကြုံခဲ့လှသော ပရမတ္ထပညာမျိုးကို အထူးအချွန် အလွန်အားခဲ၍ ယူကြကုန်ရာ၏။

အတိဒုလ္လဘ ပညာမျိုး

ယုတ်စွာအဆုံး ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟူသော ဓာတ်လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌ လေးစိတ်လေးပုံ ခွဲခြမ်း၍ မြင်တတ် ရှုတတ်ရုံမျှပင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။ တစ်ပါးသော အဘိဓမ္မာကို မတတ်သော်လည်း ဓာတ်ကြီးလေးပါးမျှကို ကောင်းစွာတတ်လျှင်ပင် အတိဒုလ္လဘ ပညာမျိုးစေ့ ကောင်းကောင်းကြီး ရတော့သည်။ ဘုရား သာသနာ၌ ကြံကြိုက်ခဲလှ တစ်ဘဝ ပြောစလောက်တော့သည်။

ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏခွဲပုံ

သီလ၊ သမာဓိသည် စရဏမျိုးတည်း၊ ပညာသည် ဝိဇ္ဇာမျိုးတည်း၊ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ နှစ်ပါးဖြစ်၏။ ဝိဇ္ဇာသည် လူသတ္တဝါတို့၌ မျက်စိနှင့် တူ၏။ စရဏ သည် ခြေလက်နှင့် တူ၏။ ဝိဇ္ဇာသည် ငှက်တို့၌ မျက်စိနှင့် တူ၏။ စရဏသည် အတောင်နှင့် တူ၏။ သီလ၊ သမာဓိနှင့်ပြည့်စုံ၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ချို့တဲ့သော သူတို့သည် ခြေလက်အင်္ဂါ ပြည့်စုံ၍ မျက်စိနှစ်ဘက် ချို့တဲ့သောသူနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၍ စရဏတရား အားနည်းလှသော သူတို့သည် မျက်စိအင်္ဂါ ပြည့်စုံ၍ ခြေအင်္ဂါ လက်အင်္ဂါ ချို့တဲ့သောသူနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူတို့သည် ခြေအင်္ဂါ၊ လက်အင်္ဂါ၊ မျက်စိအင်္ဂါ အလုံးစုံနှင့် ပြည့်စုံသော လူကောင်း သူကောင်း ပကတိနှင့် တူကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ ၂-ပါးမှ ချို့တဲ့သော သူတို့သည် ခြေအင်္ဂါ၊ လက်အင်္ဂါ၊ မျက်စိအင်္ဂါ အကုန်ချို့တဲ့၍ အသက်ရှိ သည်ဟူ၍ မပြောစလောက်သော သူနှင့် တူကုန်၏။

စရဏပြည့်ခြင်းအကျိုးနှင့် ဝိဇ္ဇာချို့တဲ့ခြင်းအပြစ်

ဤဘုရားသာသနာတွင်း၌ ယခုရှိနေကြကုန်သောသူအပေါင်း တို့တွင် အကြင်သူတို့သည် သီလ၊ သမာဓိ ဟူသော စရဏနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာတို့၌ ဉာဏ်၏ ကျက်စားခြင်းဟူသော ဝိဇ္ဇာမျိုး မရှိကြကုန်။ ထိုသူတို့သည် စရဏတရား အားကောင်းလှသည့်အတွက် နောက်ဘုရားသာသနာကို တွေ့ကြုံကြကုန်ရာ၏။ တွေ့ကြုံကြကုန်သော် လည်း သစ္စာဉာဏ်အလင်း မပေါက်နိုင်ကြကုန်။ ငါတို့ဘုရားလက်ထက်၌ လာဠုဒါယီမထေရ်၊ ဥပနန္ဒ မထေရ်၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်း၊ ကောသလမင်းကြီး စသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။ ထိုသူတို့သည် ဒါနသီလ စရဏနှင့် ပြည့်စုံခဲ့ကြ သည့်အတွက် အသက်ထက်ဆုံး မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့ဆုံ ပေါင်းဖက် ကြရကုန်၏။ ရှေးဘုရားသာသနာက ဝိဇ္ဇာမျိုး မပါခဲ့သည့်အတွက် ငါတို့ဘုရား တရားတော်ကို အခါခါကြားနာကြကုန်သော်လည်း အသက် ထက်ဆုံး ကျွဲပါးစောင်းတီးနှင့် ပြီးရှာကြကုန်၏။

ဝိဇ္ဇာပြည့်စုံခြင်းအကျိုးနှင့် စရဏချို့တဲ့ခြင်း အပြစ်

အကြင်သူတို့သည် ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၌ ဉာဏ်ကျက်စားခြင်း ဟူသော ဝိဇ္ဇာမျိုးနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ဒါနမှု၊ နိစ္စသီလမှု၊ ဥပေါသထ သီလမှု ဟူသော စရဏတရား နည်းပါးကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ဝိဇ္ဇာမျိုး ရှိကြသည့်အတွက် နောက်ဘုရားတရားကို ကြားနာခွင့် ရကြပါကုန်မူကား သစ္စာဉာဏ်အလင်းသို့ ပေါက်နိုင်ကြကုန်ရာ၏။ စရဏတရား နည်းပါးကြ ကုန်သည့်အတွက် နောက်ဘုရားနှင့် တွေ့ကြုံနိုင်ရန် အခွင့်မူကား အလွန်ခဲယဉ်းလှကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဤဘုရားသာသနာနှင့် နောက်ဘုရားသာသနာသည် အန္တရကပ်ကြီး တစ်ကပ် ကွာခြားလျက်

ရို၏။ ကာမဘုံ၌ဖြစ်ခဲ့မှု ဘဝပေါင်း အကုဋေမက ဆက်လက် ကျင်လည်ရ လိမ့်ဦးမည်။ ယခုဘဝမှစ၍ နောက်ဘုရား လက်ထက်တိုင်အောင် အန္တရကပ်ကြီး တစ်ကပ်ပတ်လုံး အကုဋေ မကသော ဘဝတို့၌ လူ့ရုပ်၊ နတ်ရွာ သုဂတိဘုံမှာချည်း ဆက်လက်ကျင်လည်၍ သွားနိုင်မှ နောက် ဘုရားကို တွေ့နိုင်မည်။ စပ်ကြား၌ အပါယ်သို့ တစ်ချက်စောင်း၍ သွားခဲ့လျှင် နောက်ဘုရားကို တွေ့နိုင်တော့မည် မဟုတ်။

အပါယ်မည်သည် တစ်ကြိမ်ကျခဲ့လျှင် ဘဝအသင်္ချေ သွားတတ် ချေသည်။ ယခုဘဝ၌ ဒါနမှုနည်းပါး၍ ကာယကံ မလုံခြုံ၊ ဝစီကံ သောင်း ကျန်း၊ မနောကံ ညစ်နွမ်း၍ စရဏတရား နည်းပါးသော သူတို့သည် သေသည့်အခြားမဲ့၌ပင် အပါယ်ကျမှု အားကြီးလျက် ရှိနေကြကုန်၏။ အခန့်တော်၍ သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ကြပါ ကုန်သော်လည်း ဒါနဟူသော စရဏတရား နည်းပါး ခဲ့သည့်အတွက် ဖြစ်လေရာဘုံဘဝ၌ ဓနဥစ္စာ ချို့တဲ့မှုနှင့် ကိုယ်မချမ်း၊ စိတ်မချမ်း အသက်မွေး ကြမ်းတမ်းမှု အပါယ်လမ်း တစ်မျိုး၊ နိစ္စသီလ၊ ဥပေါသထသီလဟူသော စရဏတရား နည်းပါးခဲ့သည့် အတွက် တွေ့ရှိသောသူတို့နှင့် ခိုက်ရန်ဒေါသ ဝိဝဒါ ကြီးပွား အနာရောဂါ များပြားမှု အပါယ်လမ်းတစ်မျိုး၊ ဤသို့သော အပြစ်ဒေါသတို့သည် ဘဝတိုင်း တွေ့ကြုံ၍ အထုံဝါသနာ အစဉ်ပါသဖြင့် သုဂတိဘုံမှာ များစွာ ဆက်လက်ခွင့် မရကြကုန်မူ၍ အပါယ်သို့သာ မကြာမီ ကျရောက်ကြလေ ကုန်ရာသောကြောင့် ဒါန၊ သီလဟူသော စရဏတရား နည်းပါးသောသူ တို့သည် နောက်ဘုရားနှင့် တွေ့ကြုံရန် အခွင့်အလွန်နည်းပါးလျက် ရှိကြလေသတည်း။

ဝိဇ္ဇာနှင့်စရဏမျိုးကို ကြိုးစားအားထုတ်သင့်ကြောင်း

ဝိဇ္ဇာမျိုး၊ စရဏမျိုးတရား ၂-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူမှ နောက်ဘဝ၌ ကျွတ်နိုင်သည်။ ဝိဇ္ဇာမျိုးသာ ပါရှိ၍ ဒါန၊ သီလဟူသော စရဏမျိုး နည်းပါးခဲ့ ပြန်လျှင် နောက်ဘုရား သာသနာနှင့်ပင် တွေ့ကြုံခွင့် မရှိ၊ စရဏမျိုးသာ ပါရှိ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုး မရှိပြန်လျှင် နောက်ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံသော်လည်း မကျွတ်ရာ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ နောက်ဘုရား သာသနာကို မြော်လင့်ကြကုန်သော ပဒပရမ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤ သာသနာ၌ ဒါန၊ သီလ၊ သမထဘာဝနာဟူသော စရဏမျိုးတို့ကို အားထုတ်ဆည်းပူးကြ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှာလည်း ယုတ်စွာအဆုံး ဓာတ်ကြီး လေးခု မျှကိုသော်လည်း လေ့လာ စွဲမြဲကြ၍ နောက်ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့နိုင်ကြရန် တွေ့ပြန်လျှင်လည်း ကျွတ်နိုင်ကြရန် ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏမျိုး ၂-ပါးတို့ကို ယောက်ျား မိန်းမ မဆို ကြိုးစားအားထုတ်ကြကုန်ရာသည်။

ဒါနကို စရဏဆိုသည်မှာ စရဏတရား ၁၅-ပါးတွင် ပါဝင်သော သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါးမှာ သဒ္ဓါဟူသော သူတော်ကောင်း တရားတွင် ပါဝင်လေသတည်း။

စရဏ ၁၅-ပါးသရုပ်

စရဏတရား ၁၅-ပါး ဆိုသည်ကား-

သီ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဘော၊ ဇာ၊ သင်္ခ၊ ဈာန်၊ ဖြာ၊ မှတ်ပါစရဏ။

ဤ ၁၅-ပါးကို ဆိုသတည်း။

သီ-ကား သီလတည်း။

ဣန္ဒြိယ-ကား ဣန္ဒြိယသံဝရတည်း။

ဘော-ကား ဘောဇနမတ္တညူတာတည်း။

ဇာ-ကား ဇာဂရိယာနုယောဂတည်း။

သဒ္ဓိ-ကား သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါးတည်း။

ဈာန်-ကား ပဌမဈာန်, ဒုတိယဈာန်, တတိယဈာန်, စတုတ္ထဈာန် ဟူသော ဈာန်လေးပါးတည်း။

အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော ဈာနလာဘီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရအပ်သော စရဏ ၁၅-ပါးတည်း။ သုက္ခဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ကား ဈာန်လေးပါးကို ချန်လှပ်၍ စရဏတစ်ဆယ့်တစ်ပါးရ၏။

နောက်ဘုရားမြော်လင့်သူနှင့် ယခုဘဝ ကျွတ်တမ်းဝင်လိုသူများအတွက် ညွှန်ကြားချက်

နောက်ဘုရားသာသနာကို မြော်လင့်ကုန်သော သူတို့အားကား ဒါန, သီလ, ဥပေါသထနှင့် သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါးသည် လိုရင်းတည်း။ ယခုဘဝ၌ပင် မဂ်, ဖိုလ်ကိုရ၍ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား **သီ, ဣန်, ဘော, ဇာ, သဒ္ဓိ** ဟူသော ရှေ့တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကို ပြည့်စုံစေရာ၏။

သီ- ကား လူတို့၌ အာဇီဝဌမကနိစ္စသီလတည်း။

ဣန်- ကား ဣန္ဒြေ ၆-ပါးကို စောင့်ထိန်းမှုတည်း။

ဘော- ကား အစားအစာ အာဟာရ၌ ရူပကာယ မျှတနိုင်ရုံ တိုင်းထွာ၍ ရောင့်ရဲမှုတည်း။

ဇာ- ကား နေ့အခါ၌ အိပ်ခြင်းမရှိ၊ ည၌အခါ၌လည်း ည၌သုံး ယာမ်တွင် တစ်ယာမ်မျှ အိပ်၍ ဘာဝနာတရားကို အားထုတ် မှုတည်း။

သဒ်- ကား သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ ဗာဟုဿစ္စ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ ဤ ၇-ပါးတည်း။

ယခုဘဝ၌ပင် သောတာပန်ဖြစ်ရန် အားထုတ်လိုသောသူ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဒါနမှုကို အားထုတ်ဖွယ်မရှိလှပြီ။ ယခုဘုရားသာသနာ၌ ပါနိုင်လောက်အောင် ဝီရိယတရားကို အားမထုတ်နိုင်ရှိ၍ နောက် ဘုရားကို မြော်လင့်လျက်ရှိသူတို့မှာမူကား ဒါန၊ ဥပေါသထမှုတို့ကိုလည်း ကြိုးစားအားထုတ်ကြလေကုန်။

နောက်ဘုရားကို ကိုးစားမြော်လင့်လျက် ရှိသူတို့မှာမူကား ဤဘုရား သာသနာ၌ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီမျိုးတို့ကိုသာ ဆည်းပူးကြရ ကုန်သည်ဖြစ်၍ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်အတိုင်း တစ်ပါးပြည့်စုံလုံလောက်ရှိမှ တစ်ပါးကို ကျင့်မည်ဟု မနေကြကုန်ရာ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်အတိုင်း တစ်ပါးပြည့်စုံလုံလောက်ရှိမှ တစ်ပါးကို ကျင့်မည်ဟု မနေကြကုန်ရာ၊ မျိုးမျှကို အရယူကြရသော သူတို့ဖြစ်ကြ၍ သီလမျိုးကိုလည်း ယူနိုင်သမျှ ကြံဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။ သမာဓိမျိုးကိုလည်း ယူနိုင်သမျှ ကြံဖန်အားထုတ်၍ ယူကြကုန်ရာ၏။ ပညာမျိုး၊ ဝိဇ္ဇာမျိုးကိုလည်း ယူနိုင် သမျှ ကြံဖန်အားထုတ်၍ ယူကြရာ၏။

ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်အတိုင်းသာ အားထုတ်သင့်၊မသင့် ဝေဖန်ချက်

ကျမ်းဂန်တို့၌ သီလဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံမှ

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကို လုပ်ရမည်။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံမှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဘာဝနာအလုပ်ကို လုပ်ရမည်ဟု ပဋိပတ်ကျင့်စဉ် ထင်ရှား ရှိနေသည်မှာ ယခုဘဝ၌ပင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို အလျင် အမြန်ရဖို့ အားထုတ်သောသူတို့၏ ကျင့်စဉ်ပေတည်း။ ထိုကဲ့သို့ မတတ်နိုင်ကြ ကုန်မူ၍ ပါရမီမျိုးမျိုးကို အရယူကြရကုန်သော သူတို့မှာ ရသာရာကို အမိဖမ်း၍ ယူကြရကုန်သော သူတို့ဖြစ်သောကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ မပြည့်စုံသေးလျှင် သမထ မနသိကာရ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအမှုမျိုးကို မလုပ်နှင့် ဟု မဆိုအပ်။ မုဆိုးတံငါအလုပ်နှင့် နေသော သူကိုပင် ထိုအလုပ်မှမကျွတ် နိုင်လျှင် သမထ၊ ဝိပဿနာမနသိကာရမှုကို မလုပ်ထိုက်ဟု မပြော မဆိုအပ်။ ပြောဆိုလျှင် ဓမ္မအန္တရာယ်ငြိရာ၏။ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာ့ဂုဏ်များကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်။ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၏ အသုဘ အခြင်းအရာများကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်။ သေခြင်း တရားများကို တတ်အားသမျှ နှလုံးသွင်းရမည်ဟု သမထ မနသိကာရ များကို မုဆိုးတံငါတို့အားပင် တိုက်တွန်းခြင်းကိုသာ ပြုအပ်သည်။

တံငါသူကြီးတစ်ယောက်သည် ထိုကဲ့သို့သော တိုက်တွန်းမှု ကြောင့် တံငါအလုပ် တန်းလန်းနှင့်ပင် သင်္ဂြိုဟ်ကိုးပိုင်း ပါဌ်အနက်၊ ပဋ္ဌာန်း ပါဌ်တော် ပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဌ်အနက် အကုန်လုံး သွက်သွက်လည်ရ၍ နေသည်ကို ငါတို့တွေ့ကြုံရဘူး၏။ ဝိဇ္ဇာမျိုး ကောင်းကောင်းကြီးဖြစ်သော အမှုပေတည်း။ ယခုကာလ၌လည်း ဒါယကာ ဥပါသကာတို့နှင့် တွေ့ဆုံ သောအခါ ရဟန်းပီပီ စကားပြောဆိုလျှင် မုဆိုးတံငါအားပင် ဖြစ် သော်လည်း ရတနာသုံးပါးဂုဏ်နှင့် လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို အောင့်မေ့ မှုကား ဝိဇ္ဇာမျိုးပေတည်း။ မုဆိုးတံငါပင် ဖြစ်သော်လည်း ထိုမနသိကာရ မျိုးကို ပြုအပ်ပေသည်ဆိုလျှင် တွင်တွင်တိုက်တွန်းခြင်းကိုသာ ပြုအပ်၏။

မုဆိုးတံငါသည် သမထ၊ ဝိပဿနာကို နှလုံးသွင်း၍ ဘာဖြစ်မလဲဟု မဆိုအပ်၊ မထင်တတ်၊ မမြင်တတ်ရှိခဲ့လျှင် ထင်တတ်၊ မြင်တတ်အောင် ဟုသာ ပြောဟော၍ ပေးရမည်။ မပြောတတ်လျှင် ကြိုးစားပါဟု တိုက်တွန်းရမည်။ ဝါသနာဘာဂီ ပါရမီမျိုးမျှကိုပင် အထွတ်အမြတ် ပြုရသော အခါ ဖြစ်သည်။

ခေတ်သမယအကြောင်း မသိကြ၍ ဝိဇ္ဇာမျိုး မရပုံ

ကျမ်းဂန်တို့၌ တိုက်ရိုက်ရှိနေသော ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ရပ် ပဋိပတ် ကျင့်စဉ်များကိုသာတွေ့ရှိ၍ ခေတ်သမယကို မမြော်မိကြကုန်သော ဆရာတို့သည်ကား ယခုအခါ၌ သမထအမှု၊ ဝိပဿနာအမှုများကို အားထုတ်ပါသည်ဆိုလျှင် သီလဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပြီလား သီလဝိသုဒ္ဓိမရှိလျှင် အာပေါက်အောင် စီးဖြန်းသော်လည်း မဖြစ်ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။ အချို့သော လူပြိန်းတို့ကလည်း ထိုစကားကို နားယောင်ကြကုန်၏။ ဓမ္မန္တရာယ်ဖြစ်လေ၏။ ထိုသူတို့သည် အခါသမယကို မသိကြသည့်အတွက် ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံမှု ရနိုင်ယူနိုင်သော ဝိဇ္ဇာမျိုးမှ အပဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။ လွန်ခဲ့ပြီးသော အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဂင်္ဂါသဲလုံး မျှမကပွင့်ကြကုန်သော ဘုရားသာသနာတို့၌ ရံခါရံခါ ကြုံကြိုက်ကြပါကုန်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာမျိုးအခံ မရှိကြကုန်သည့်အတွက် မကျွတ်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ မျော၍ လာကြကုန်သည်။ မျိုးဆိုသော်လည်း အညွန့်အညှောက် ပေါက်လောက်အောင် အဆန်အမာ၊ အနှစ်သာရနှင့်တကွ အောင်မြင်သော မျိုးလည်းရှိ၏။ အောင်မြင်သည်ထက် အောင်မြင်မှု အဆင့်ဆင့် ရင့်မာသည်ထက် ရင့်မာမှု အဆင့်ဆင့်ရှိသော အမျိုးလည်း ရှိ၏။ အလွန်နုလှသော မျိုးလည်းရှိ၏။ ဘယ်ဟာကို ဆိုသည်ဟု အနက်မျှမသိသူ၊ အနက်မျှကိုသာသိ၍ အမှု

မှန်ကို နေရာကျမသိသူတို့၏ မိရိုးဖလာအားဖြင့် ရွတ်ကြ ဖတ်ကြ ပုတီးစိပ်ကြသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိ သမထ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တများသည် အလွန်နုလှသော မျိုးစေ့နှင့် တူ၏။ အနုမည်သည် နောက်နောက် ဘဝ၌ ဆက်လက်ခွင့် ရပါမူ အရင့်သို့ ရောက်ဖို့ပေတည်း။

အဓိကာရမူ အနုအရင့် ခွဲပြေချက်

ပရိကမ္မနိမိတ် ထင်မြင်အောင် အားထုတ်ဖူးသော သမထမူ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၌ ဉာဏ်သက်၍ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ထင်မြင်ရသော ဝိပဿနာမူများသည် အဆန်အမာတည်ရှိသော မျိုးစေ့နှင့် တူကုန်၏။ သမထအရာ၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်မြင်မှု၊ ဝိပဿနာအရာ၌ တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှပင် သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်မှုများသည် ထိုထက်အောင်မြင် ရင့်သန်သော မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ သမထအရာ၌ ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်မြင်မှု၊ ဝိပဿနာအရာ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်မှုများသည် ထိုထက်အလွန်ပင် အောင်မြင်ရင့်သန်သော မျိုးစေ့နှင့် တူ၏။ ဤမှ အထက်သို့ အဆင့်ဆင့် တက်နိုင်ပါလျှင် သမထအရာ၊ ဝိပဿနာအရာ နှစ်ဖက်တို့၌ အလွန်ထက် အလွန်အောင်မြင်ရင့်မာ ကြီးမားစွာသော မျိုးကြီး အဆင့်ဆင့် ဖြစ်လေတော့သည်။ ရှေးရှေးသော ဘဝတို့၌ အဓိကာရ ရှိဖူးခဲ့မှ နောက်ဘုရားသာသနာ၌ ထိုထိုဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်သည်ဟူသော ကျမ်းဂန် စကား၌ အဓိကာရဆိုသည်ကား အောင်မြင် သော မျိုးမှုကို ဆိုသတည်း။

ယခုကာလ၌ မိရိုးဖလာမျှဖြစ်သော အတုအပ သမထ၊ အတု အပ ဝိပဿနာမျှနှင့် သေလွန်သွားကြကုန်သော လူရှင်အပေါင်းတို့သည် အဓိကာရ ဆိုစလောက်သော သမထမျိုး၊ ဝိဇ္ဇာမျိုးတို့မှအပ ဖြစ်ကြလေ ကုန်၏။

ထိုမျိုးနှစ်ပါးတို့တွင် ဘုရားသာသနာ၌ ကြံကြိုက်သူတို့မှာ ဝိဇ္ဇာမျိုးမှအပ ဖြစ်ရမှုသည် အလွန်အနာကြီး နာလှ၏။ အဘယ်ကြောင့် နည်းဆိုသော် ရုပ်, နာမ် ဓမ္မလျှင် အရာရှိသော ဝိဇ္ဇာမျိုးမည်သည် ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံ၍ ကောင်းစွာယူတတ်မှ ရနိုင်သောမျိုးဖြစ် သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ ပါရမီနည်းပါးလှ၍ ရုပ်, နာမ် ဓမ္မတို့ကို အကျယ်မလိုက်စားနိုင်ကြကုန်သော ယောက်ျား, မိန်းမ တို့သည် ဓာတ်ကြီးလေးပါးမျှကိုပင် နှုတ်တက်ရအောင် ဆောင်ရွက်မှု, အနက်သဘောကို ကြံဖန် ဆွေးနွေးမှု, မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ လေးဖြာ လေးစိတ် ကွဲအောင် ရှုမြင်မှုများကို အသက်ထက်ဆုံး လေ့ကျက်ကြကုန်ရာ သတည်း။

ဤတွင်ရွှေ့ကား ယခုအခါ ဘုရားသာသနာတော်၌ သမထ, ဝိပဿနာတရားများကို အလေးမပြု အတုအပနှင့် ပြီးကြလျှင် ဘုရား သာသနာ၌ အလွန်လူဖြစ်ရှုံးဖွယ်ကြီး ဖြစ်ကြောင်း, နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခေတ်သမယဖြစ်ခဲ့၍ အလေးပြုကာ အားထုတ်ကြပါမူ ယခု ဘဝသော် လည်းကောင်း, ဤသာသနာတွင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြသော နောက် ဘဝ၌သော်လည်းကောင်း, နောက်ဘုရား သာသနာ၌သော်လည်း ကောင်း, အလွန်မြင့်မြတ်စွာသော လောကုတ္တရာအကျိုးကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ကြရန် ရင့်သန်အောင်မြင်စွာသော သမထ, ဝိပဿနာ ပါရမီ သမ္ဘာရကို ကောင်းကောင်းကြီး ရကြသဖြင့် အလွန်လူဖြစ်ကျိုး ကြီးမြတ် ဖွယ် ဖြစ်ကြောင်းများကို ထင်ရှားစွာ သိကြစေခြင်း အကျိုးငှါသုတ္တန်, အဘိဓမ္မာပါဠိတော်လာ ပုဂ္ဂိုလ်လေးပါး, ပုဂ္ဂိုလ်သုံးပါးတို့၏ အလားကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

ဤတွင် ရွှေ့ကား ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး, ၃-မျိုးတို့၏အလား ပြီး၏။

လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန် ပြဆိုခန်း ပိဋကတ် အဆီအနှစ်ကို ပြဆိုချက်

ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ ၄၅-ဝါကာလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူအပ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံကို အဆီညှစ်၍ အနှစ်သာရကို ထုတ်ယူသည်ရှိသော် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးရ၏။ ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါးသည် ပိဋကတ်သုံးပုံ၏ အဆီအနှစ်တည်း။ တစ်ဖန် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးကို အကျဉ်းချုံးပြန်သည်ရှိသော် ဝိသုဒ္ဓိ ၇- ပါး ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို အကျဉ်းချုံးပြန်သည်ရှိသော် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သုံးပါး ဖြစ်၏။ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ သာသနာ တော်ကြီးသုံးပါး ခေါ်၏။ သိက္ခာသုံးပါးလည်းခေါ်၏။ သီလဆိုသော် လည်း လူတို့မှာ နိစ္စသီလမျိုးကိုသာ ပဓာနအားဖြင့် လိုအပ်၏။ နိစ္စသီလ မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသော သူတို့အား ယခုဘဝ၌ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရနိုင်ရန် ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏတရားတို့တွင် သီလဟူသောစရဏတရား ပြည့်စုံတော့သည်။ ထိုနိစ္စသီလမျိုး အပေါ်၌ ဥပေါသထသီလမျိုး အမွမ်းတင်နိုင်ပါလျှင် သာ၍ ကောင်းမြတ်တော့သည်။

အာဇီဝဋ္ဌမက နိစ္စသီလမျိုး

နိစ္စသီလမျိုး ဆိုသည်ကား လူတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလပေတည်း။ ထိုသီလမျိုးကို ကောင်းစွာ စောင့်ထိန်းရာ၏။ ပုထုဇဉ်ဂတိဖြစ်၍ လွန်ကျူး မိပြန်လျှင် ဤအမှုကို နောင်ရှောင်ကြဉ်အံ့ဟု ဆောက်တည်က ခဏချင်း တည်ပြန်၏။ နောင်လွန်ကျူးမိပြန်လျှင်လည်း ထိုနည်းတူ ဆေးကြောလျှင် စင်မြဲစင်ပြန်တော့သည်။ ဆေးကြော၍ စင်ပြန်လျှင် သီလနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပြန်၏။ မခဲယဉ်းလှ၊ နိစ္စသီလမျိုး ဖြစ်ခဲ့၍ လွန်ကျူးမိလို့ရှိလျှင် ဘယ်

အခါမဆို ခဏချင်းသုတ်သင် ဆေးကြောမှု အသစ်ဆောက်တည်မှုကို ပြုရသည်။

သီလရှိသူများ၍ သမာဓိ၊ပညာရှိသူ ရှားပုံ

ယခုကာလ၌ သီလနှင့် ပြည့်စုံသူတို့ကား အလွန်ပေါများကုန်၏။ ကသိုဏ်း အသုဘအစရှိသော အာရုံတို့ မနောဒွါရအတွင်း၌ ကွင်းကွင်း ကွက်ကွက် ထင်မြင်မှုရှိသော သမာဓိသို့ ပေါက်ရောက်ဖူးသောသူ၊ ရုပ် နာမ်ဓမ္မတို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာသို့ ဉာဏ်ပညာ ပေါက်ရောက်ဖူးသော သူတို့သည်ကား အလွန်ရှားပါးလှကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် သမထ၊ ဝိပဿနာ၏ ဓမ္မန္တရယ်ကို ပြုတတ်သော မိစ္ဆာဓမ္မတို့ အလွန် ထကြွ သောင်းကျန်းသောအခါ ဖြစ်လေသောကြောင့်တည်း။

ဓမ္မန္တရယ်နှင့် ပုညန္တရယ်အကြောင်း

ဓမ္မန္တရယ်ကို ပြုတတ်သော မိစ္ဆာဓမ္မဆိုသည်ကား သံသရာ ဘေးကို ကောင်းစွာမမြင်နိုင်ခြင်း၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို ရထိုက်သော ခေတ်ကာလ မဟုတ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၊ ပါရမီအရင့်ကို စောင့်စားခြင်း၊ ယခုကာလ ရှိကြသူတို့ကို ဒွိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း၊ အဓိပတိဖြစ်သော ရှေး ရှေးဆရာကြီးပင် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်ပြီဟု ဆန္ဒဥဿဟကို စွန့်ထားခြင်း စသည်တို့တည်း။

ကုသိုလ်မှုတို့မည်သည် အဆုံးတိုင် မရောက်သော်လည်း အချည်း နှီး ဖြစ်နိုင်သောအမှုမျိုး မဟုတ်ကုန်။ ပါရမီ မရှိသေးသူ အားထုတ်လျှင် ပါရမီဖြစ်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမီဖြစ်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ။ ပါရမီမရင့် သေးသောသူ အားထုတ်လျှင် ပါရမီရင့်ရာ နောက်ဘဝမှာ ဤသာသနာ

ဥပင် မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမီဖြစ်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ။ ပါရမီရင့်ပြီးဖြစ်လျှင် ယခုဘဝဥပင် မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရနိုင်၏။ အား မထုတ်လျှင် မရပြီ။ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သူ အားထုတ်လျှင် နောက်ဘဝ၌ တိဟိတ်ဖြစ် နိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် ဘဝအဆက်ဆက်ပင် ဒွိဟိတ်က တက်ခွင့် မရနိုင်ရာပြီ။ အဟိတ်သို့ လျော့၍ သွားဖို့သာ ရှိတော့သည်။

လောက၌ တစ်ယောက်သောသူသည် ရဟန်းပြုမည် ကြံစည် အားသစ်လျက်ရှိ၏။ တစ်ယောက်သောသူက တစ်သက်လုံး နေနိုင်မှကြံ၊ မနေနိုင်လျှင် မကြံနှင့်ဟု ဆိုမိတတ်၏။ ဓမ္မန္တရယ်ကို ပြုသည်မည်၏။

“စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တမ္ပိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဗဟူပကာရံ ဝဒါမိ” -

ဟုဟောတော်မူ၏။

ကုသလေသု ဓမ္မေသု=ကောင်းမှုကုသိုလ် တရားမျိုးတို့၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒ မတ္တမ္ပိ=စိတ်အကြံ ဖြစ်ကာမျှကိုလည်း၊ ဗဟူပကာရံ=ကျေးဇူးဥပကာရ များမြတ်လှ၏ ဟူ၍၊ အဟံ=ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ=ဟောတော်မူ၏။

ဒါနကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါနပြုသူကိုလည်းကောင်း ရှုတ် ချလျှင် ပုညန္တရယ်ငြိတတ်သည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကုသိုလ်ကို လည်းကောင်း၊ အားထုတ်သူကိုလည်းကောင်း၊ ရှုတ်ချလျှင် ဓမ္မန္တရယ် ငြိတတ်သည်။ ပုညန္တရယ်ငြိခဲ့လျှင် နောက်နောက်ဘဝတို့၌ တန်ခိုး အရှိန်အဝါ ဥစ္စာဓန ကင်းရှင်း၍ ဆင်းရဲအတိ ဖြစ်တတ်သည်။ ဓမ္မန္တရယ် ငြိခဲ့လျှင် နောက်နောက်ဘဝတို့၌ သီလသိက္ခာ အလိမ္မာကင်းရှင်း၍ ယုတ်ညံ့ခြင်းအတိ ဖြစ်သည်။ သတိမူကြလေကုန်။

ယခုအခါ သာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော သူအပေါင်း တို့အား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မိစ္ဆာဓမ္မတို့ကို ပယ်ရှင်း၍ ယခုဘဝဥပင် အပါယ်

သံသရာမှ ကျွတ်ထိုက်လျှင်လည်း ကျွတ်စေရမည်၊ မကျွတ်ထိုက်လျှင်လည်း နောက်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ နောက်ဘုရား သာသနာ၌လည်းကောင်း၊ ကျွတ်လွတ်နိုင်ရန် သမထ၊ ဝိပဿနာ ပါရမီ မျိုးစေ့ကို အောင်မြင်စွာ ရစေရမည်ဟု ထက်သန်သော ဆန္ဒ၊ ဝီရိယဖြင့် သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်များကို ယောက်ျား မိန်းမ အားထုတ်ကြမှသာ ဘဝအခြေအနေနှင့် လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန်ကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

ဤတွင်ရွှေ့ကား လူဖြစ်ကျိုးနပ်ရန် ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

-----*-----

ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး

ဗောဓိပက္ခိယ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်

ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ လူဖြစ်ကျိုးနပ်ကြအောင် သမထ၊ ဝိပဿနာ တရားများကို အားထုတ်လိုကြကုန်သော သူတို့အား မဖြစ်လျှင် မနေရ ထမြောက်အောင် ထူထောင် အားသစ်ရာသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့ကို အကျဉ်းမျှ ပြဆိုပေအံ့။

သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္ပပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်ဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် ၇-ပါးရှိ၏။ ထို ၇-ပါးတို့သည်-

“ ဗောဓိယာ ပက္ခေ ဘဝါတိ ဗောဓိပက္ခိယာ ”-

ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မဂ်ဉာဏ်၏ အပင်းအသင်းတွင် ပါဝင်သော တရားဖြစ်၍ ဗောဓိပက္ခိယ မည်ကုန်၏။

ဗောဓိယာ=မဂ်ဉာဏ်၏။ ပက္ခေ=အဘို့၌၊ ဝါ=အပင်းအသင်း၌၊ ဘဝါ=ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ=ဤသို့သော အကြောင်း

ကြောင့်၊ ဗောဓိပက္ခိယာ=ဗောဓိပက္ခိယ မည်ကုန်၏။

မဂ်ဉာဏ်၏ ပဒဋ္ဌာန်၊ မဂ်ဉာဏ်၏ သမ္ဘာရ၊ မဂ်ဉာဏ်၏ ဥပနိဿယ တရားမျိုး ဟူလိုသည်။

သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး

သတိပဋ္ဌာန်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်

ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင် သတိပဋ္ဌာန် ဆိုသည်ကား-

“ဘုသံ တိဋ္ဌတိတိ ပဋ္ဌာနံ၊ သတိဇဝ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ”။

ဘုသံ=လွန်စွာ၊ တိဋ္ဌတိ=တည်တတ်၏၊ ဣတိ=ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနံ=ပဋ္ဌာနမည်၏၊ သတိဇဝ=သတိသည်ပင်လျှင်၊ ပဋ္ဌာနံ=လွန်စွာတည်သည်တည်း၊ သတိပဋ္ဌာနံ=သတိသည်ပင်လျှင် လွန်စွာ တည်သည်။

လွန်စွာတည်သောသတိ၊ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုသတိပဋ္ဌာန်သည်-

- (၁) ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊
- (၂) ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊
- (၃) စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊
- (၄) ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

ဟူ၍ လေးပါးအပြားရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်-

- ၁။ ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော ရူပကာယ၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်သောသတိသည် ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။
- ၂။ ဝေဒနာတရားတို့၌ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိသည် ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။
- ၃။ သရာဂစိတ်, ဝိတရာဂစိတ် အစရှိသော စိတ်အပြား၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်သော သတိသည် စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။
- ၄။ နိစရဏအစရှိသော ဓမ္မတို့၌ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိသည် ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်မည်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ထွက်သက်ဝင်သက်ဟူသော အသာသ ပဿာသ ကာယတစ်ခု၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်လျှင်ပင် အလုံးစုံ၌ တည်သည်ပင် မည်၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ထားလိုရာ အာရုံ၌ တည်နိုင်သော အစွမ်းရှိလေသောကြောင့်တည်း။ ခိုင်မြဲစွာ တည်မှုဆိုသည်ကား ထွက်သက် ဝင်သက်၌ စိတ်ကို တစ်နာရီ ထားလိုလျှင် တစ်နာရီပင် ခိုင်မြဲစွာ တည်နေ၏။ ၂-နာရီထားလိုလျှင် ၂-နာရီပင် ခိုင်မြဲစွာ တည်နေ၏။ စိတ်ဝိတက် မငြိမ်လှ၍ အာရုံကို လွှတ်ပစ်ရသည် မရှိ ဆိုလိုသည်။

(သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးလုံး၏ အကျယ်ကိုမူကား မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်မှာ ယူလေ။)

အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသည်တို့၌ စိတ်, သတိ ခိုင်မြဲစွာ တည်မှုကို မဖြစ်လျှင် မနေရ ထမြောက်

အောင် အားထုတ်ရလေသနည်းဟူမူကား အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဗလဗ္ဗာ လွင့်ပါး ပေါက်လွတ်သွား၍ နေသော ဝိညာဉ် ၆-ပါး စိတ်အသွားတို့ ချုပ်ထိန်း ရုပ်သိမ်းခြင်းငှါ အားထုတ်ရလေသတည်း။

သူရူး သူနှမ်း ဥပမာနှင့် စိတ်ကို အစိုးမရသူ

ထင်ရှားစေဦးအံ့-စိတ်မည်သည် ၆-ဒွါရတို့၏ ဥပစာ၌ အာရုံ ၆-ပါးသို့ ပြေးသွားလွင့်ပါးခြင်း အလေ့ရှိ၏။ ဥပမာကား စိတ်ကို အစိုး မရသော သူရူးသူနှမ်းသည်ရှိ၏။ ထမင်းစားချိန်မှန်းပင်မသိ၊ ရောက်မိ ရောက်ရာ သွားလာ၍ နေ၏။ မိဘဖြစ်သူတို့က သူရှိရာသို့ သွား၍ ထမင်းပေး၏။ ၅-လုပ် ၆-လုပ်မျှမိလျှင် ထမင်းပွဲကို သွန်မှောက်၍ ထသွား၏။ ထမင်းဝအောင် စားရသည်မရှိ၊ ဤမျှလောက် စိတ်ကို အစိုးမရ ရှိနေ၏။ ထမင်းစားမှုတစ်ခု ပြီးစီးရုံမျှပင် စိတ်ကို အစိုးမရ၊ စကားပြော ဆိုရာ၌ စကားဝါကျတစ်ခု ချောမောရုံမျှ စိတ်ကို အစိုးမရ၊ အစတစ်ခြား၊ အလယ်တစ်ခြား၊ အဆုံးတစ်ခြား ကတောက်ကတက် စကားသာဖြစ်၏။ ထမင်းစားရုံမျှ စကားဝါကျ တစ်ခု ပြီးစီးရုံမျှကိုမှ စိတ်ကို အစိုးမရသော သူရူးသည် လောက၌ ဘယ်ကိစ္စတစ်ခုမှာ အသုံးကျတော့မည်နည်း၊ လောက၌ လူရာ မသွင်းရပြီ၊ ပေါက်လွတ်ပစ်ထားရတော့သည်။

ဆရာကောင်း၊ ဆေးဝါးကောင်းနှင့် တွေ့၍ ကြိုးချည် ထိတ်ခတ် အကြပ်အတည်းပြု၍ ကုသမှုကိုပြုမှ ထိုအရူးနာ ပျောက်ငြိမ်း၍ စိတ်ကို အစိုးရသဖြင့် အများနဲ့တူ လူကောင်း သူကောင်း ပကတိဖြစ်လေ၏။ ထမင်းစား မှု၌လည်း စိတ်ကိုအစိုးရ၏။ အဆုံးတိုင်စားရ၏။ ထမင်းစားမှုကို အများနဲ့တူ ပြီးစီးအောင် ပြုနိုင်၏။ ခပ်သိမ်းသော အမှုတို့၌လည်း စိတ်ကို အစိုးရ၏။ အများနဲ့တူ ပြီးစီးအောင်ပြုနိုင်၏။ စကားဝါကျကိုလည်း အများ

နဲတူ ချောမောအောင် ပြောဆိုနိုင်၏။ ဤကား ဥပမာတည်း။

လောက၌ စိတ်ကိုအစိုးမရသော သူရူးမဟုတ်ကြ။ စိတ်ကို အစိုးရကြသော ပကတိ လူကောင်း၊ သူကောင်း ဖြစ်သူတို့သည်လည်း သမထအရာ၊ ဝိပဿနာအရာတို့၌ စိတ်ကို အစိုးမရကြသော သူရူးတွေ ချည်းဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသူရူးသည် ထမင်းစားမှုကို ပြုမည်ဟု ဦးတည်ပါလျက် စိတ်ကိုအစိုးမရသည့်အတွက် ထမင်းစားမှုပြီးစီးအောင် တည်ငြိမ်ခွင့်မရဘဲ ၅-လုပ် ၆-လုပ်စားမိလျှင် ထမင်းပွဲကို သွန်မှောက်၍ ထသွားသကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါသည်လည်း ဘုရားကိုရှိခိုးမည်၊ ဘုရားဂုဏ်ကို ကြည်ညိုသော အလုပ်ကို ငါလုပ်ဦးမည်ဟု ဦးတည်ကြပါလျက် စိတ်ကို အစိုးမရကြသည့်အတွက် ဣတိပိသော- တစ်ပုဒ်ဆုံးသည် တိုင်အောင် ဘုရားဂုဏ်တော်တို့၌ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာနေအောင် အစိုးမရကြ။ ဘုရားကိုလွှတ်၍ ထိုထို အာရုံတစ်ပါးသို့ အခါများစွာ ထွက်သွား လွင့်ပါးလျက် ရှိကြကုန်၏။

ခွေးရူးပြန်သူ ဥပမာနှင့် စိတ်ကိုအစိုးမရသူ

ခွေးရူးပြန်သောသူသည် ပူဆာမွတ်သိပ်လှ၍ ရေရှိရာသို့ ပြေးလေရာ အလွန်အေးမြလှစွာသော ရေကိုမြင်လျှင် ရေအိုင်တွင်းသို့ မဆင်းဝံ့၊ ရေကိုပင်မမြင်ဝံ့ဘဲ ရှောင်လွှဲ၍ ပြေးရပြန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သူနာကြီးသည် အလွန်ကောင်းမွန်ချိုမြိန်သော အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော ဝမ်းတွင်းသို့ရောက်လျှင် အနာကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဓာတ်စာအာဟာရကို ကျွေးပါသော်လည်း သူ့လျှာနှင့် ထိခဲ့လျှင် အခါပကတိဖြစ်လေ၍ သက်သက်မျို၍ မဖြစ် ထွေးအံ့၍ ချည်း ပစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘုရားဂုဏ်တော်သို့ ထိရောက်အောင် မချဉ်းနိုင်ကြ။ သက်ဝင်ကြည်ညို မျို၍ မနေနိုင်ကြလေကုန်။ တစ်ခြားတစ်ပါးသို့ စိတ်

ထွက်၍ သွားတိုင်း အဆိုအရွတ် ပျက်ခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ အဆိုအရွတ် ပျက်တိုင်းပျက်တိုင်း ပြန်၍ပြန်၍ ရွတ်ဆိုခဲ့သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ တစ်ရက်၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ် ရှိခိုးသော်လည်း ကြွတိပိသော တစ်ပုဒ်အဆုံးသို့ ရောက်နိုင်ကြမည် မဟုတ်၊ စိတ်ကပင် တစ်ပါးသို့ ထွက် သွားသော်လည်း နှုတ်တက်ရွှေ့ ကျေညက်လှသောကြောင့်သာ အဆုံးသို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

ဤနည်းအတူ ဥပုသ်သီတင်းနေ၌ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်၍ ကေသာ၊ လောမာ စသော ဒွတ္တိသာကာရကို နှလုံးသွင်းမည်၊ အဋ္ဌိ အရိုးစုကို နှလုံးသွင်းမည်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို နှလုံးသွင်းမည်ဟု ပြုလုပ်ကြ ကုန်သော်လည်း စိတ်ကို အစိုးမရကြသည့် အတွက်ကြောင့် စိတ်ဝိတက် ဗလဗွာနှင့် အဖော်ရှိရာသို့သာ ရောက်ကြရကုန်၏။ ဝတ်တက်ကြသော အခါ သဗ္ဗေသတ္တာ၊ သဗ္ဗေပါဏာဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ သမထအလုပ်ကြီး ကို ဦးတည်ကြပါသော်လည်း စိတ်ကို မနိုင်ကြသည့်အတွက်ကြောင့် စိတ်မှာ လွင့်ချင်ရာလွင့်၍ နှုတ်နှင့်သာ အဆုံးသတ်ကြရကုန်တော့သည်။ ဤမျှလောက် ဖော်ပြလိုက်သဖြင့် ကောင်းမြတ်သော ကုသိုလ်မှုတို့၌ မိမိတို့စိတ်ကို မိမိတို့မနိုင်ကြပုံ၊ အစိုးမရကြပုံ၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးနှင့် အလားတူဖြစ်၍ နေကြပုံများသည် ထင်ရှားလှပြီ။

ပါပသ္မိံ ရမတေ မနော။ (ဓမ္မပဒပါဠိတော်။)

မနော=စိတ်မည်သည်၊ ပါပသ္မိံ=မကောင်းရာ၌သာလျှင်၊ ရမတေ= မွေ့လျော်၏။

ရေမည်သည် အလွတ်ထားခဲ့လျှင် နိမ့်ရာသို့ စီးမြဲဓမ္မတာ ဖြစ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်မည်သည် လွတ်၍ထားခဲ့လျှင် မကောင်း ရာသို့သာ တွင်တွင်သွားမြဲ-ဓမ္မတာဖြစ်၍ မကောင်းရာ၌သာ မွေ့လျော်၏။

ဟူလိုသည်။ မိမိတို့ စိတ်၏အလေ့ကို သိကြရန်အချက်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးနှင့် အလားတူ စိတ်ကိုအစိုးမရမှု တန်းလန်း နှင့် နေကြကုန်သောသူတို့၏ အလားကို ဥပမာနှင့်တကွ ပြဆိုပေအံ့။

ပဲ့မနိုင်သော လှေသူကြီး ဥပမာနှင့် စိတ်မနိုင်သူ

ကမ်းလုံးပြည့်သော ရေရှိသော လှိုင်းလေတို့ဖြင့် အလွန် အယဉ် ထန်စွာ စီးသွားသော မြစ်ကြီးတစ်ခုသည် ရှိရာ၏။ လှေကိုင် တက်ကိုင် မတတ်သော တစ်ယောက်သောသူသည် အောက်ပြည် မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်း ကြီးများ၌ ရောင်းချ၍ ဥစ္စာစီးပွားပြုလုပ်ရန် လေးစွာသော ကုန်စည် ဘဏ္ဍာတို့ဖြင့်ပြည့်သော ကြီးစွာသော လှေကို အညာကျေးရွာမှ စုန်မျော ၍လာရာ ကမ်းစဉ်တစ်လျှောက်၌ တောတောင်အရပ်တို့ကို တွေ့ရှိလေရာ ဆိမ်ကမ်း မဟုတ်၍ ဆိုက်ခွင့်မရ အတွင်စုန်မျောရ၏။ ညဉ့်အခါသို့ ရောက်ပြန်လျှင် မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းရှိရာသို့ ရောက်ပါသော်လည်း ညဉ့် မှောင်ဖုံးလွှမ်းသဖြင့် မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်း ရှိမှန်းမသိ၍ အတွင်စုန်မျောရ၏။ နေ့အခါ၌ မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်းကြီး ရှိရာသို့ရောက်၍ မြို့ရွာ ဆိပ် ကမ်းကြီးကို ကြောင်ကြောင်တွေ့မြင်ရပါသော်လည်း လှေတက်ကို မနိုင်သည့်အတွက် မဆိုက်မကပ်နိုင်မူ၍ လှေမျောရာပါရ၏။ ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင် ကြီးသို့ လွင့်လေ၏။

အနမတဂ္ဂ သံသရာကြီးသည် အယဉ်ထန်စွာ စီးသော မြစ်ကြီးနှင့် တူ၏။ စိတ်ကိုမနိုင်ကြသော ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် လှေတက်ကို မနိုင်သော ထိုလှေသူကြီးနှင့်တူ၏။ စိတ်သည် လှေကြီးနှင့်တူ၏။ ဘုရား သာသနာမရှိရာ သုညကမ္ဘာတွေ၌ ကျင်လည်ခဲ့ကြရကုန်သော ဤ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် မြို့ရွာ ဆိပ်ကမ်းမရှိသော တောနယ် တောင်

နယ်၌ စုန်မျောရသော ထိုလှေသူကြီးနှင့် တူကုန်၏။ ရံခါရံခါ ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာခေတ် ကြံကြိုက်ကြပါသော်လည်း မိမိတို့က အရပ်ပြစ်ရှစ်ဌာန၌ ကြံကြိုက်၍ နေကြသည်နှင့် သာသနာမှန်း မသိကြကုန်သော ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းရှိရာသို့ ရောက်ပါလျက် ညဉ့်မှောင် ဖုံးလွှမ်း၍ ဆိပ်ကမ်းမြို့ရွာ ရှိမှန်းမသိမူ၍ အတွင်စုန်မျောသော ထိုလှေ သူကြီးနှင့် တူကုန်၏။

ရံခါရံခါ ဘုရားသာသနာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုး၊ နတ်မျိုး၊ ဗြဟ္မာမျိုး ဖြစ်ကြပါကုန်သော်လည်း သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားမထုတ်နိုင်ကြ သည့်အတွက် စိတ်ကိုအစိုးရမှု မရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဝိပဿနာအစစ်ကို ဖြစ်မြောက်အောင် မလုပ်နိုင်ကြသဖြင့် တွေ့ကြုံခဲ့ကြရသော ဘုရား သာသနာတော်ကြီး၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန် ဆိပ်ကမ်းကြီးတို့သို့ မကပ်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ ကျင်လည်လာခဲ့ကြရ ကုန်သော ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် နေ့အခါ၌ မြို့ရွာဆိပ်ကမ်း ရှိရာရောက်၍ မြို့ရွာဆိပ်ကမ်းကြီးတွေကို များစွာတွေ့မြင်ရပါသော် လည်း လှေတက်ကို မနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် မကပ်ဆိုက်နိုင်ဘဲ စုန်မျောမြဲစုန် မျောကာ လာရသော ထိုလှေသူကြီးနှင့် တူကုန်၏။ အန မတဂ္ဂသံသရာ၌ ဝင်္ဂီသဲလုံးမျှမက ပွင့်ကုန်ကြသော ဘုရားသာသနာတို့၌ ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်သော သူတို့သည်ကား သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်ကြကုန်သဖြင့် စိတ်ကိုအလိုရှိရာ အာရုံ၌တည်ငြိမ်စွာ ထား နိုင်အောင် နိုင်နင်းသော အခွင့်ကိုရကြကုန်သော သူတို့ပေတည်း။

ဤကား သမထ၊ ဝိပဿနာမှုတို့၌ မိမိစိတ်ကို မိမိ အစိုးမရမှန်း သိကြလျက်နှင့် သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားမထုတ်ဘဲ ရှိနေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ အလားကို ပြဆိုခန်းတည်း။

နွားရိုင်းဆုံးမပုံ ဥပမာနှင့် စိတ်ကိုဆုံးမနည်း

တနည်းကား လယ်ထွန်၍ လှည်းတိုက်၍ ဥစ္စာ စီးပွားပြုလုပ်ရန် နွားကိုဆုံးမမှု၊ မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌ အသုံးပြုရန် တောဆင်ရိုင်းကို ဆုံးမမှု၊ ဥပမာတို့ဖြင့်လည်း ပြဆိုရာ၏။ နွားကိုဆုံးမရာ ငယ်စဉ်အခါ၌ ခြံလှောင်မှု၊ ထိန်းကျောင်းမှု၊ ထို့နောက် နဖားကြိုးတပ်၍ ချည်တိုင်ကြိုး လွန်တို့ဖြင့် ဆုံးမမှု၊ ထို့နောက် ထမ်းပိုးတင်၍ ဆုံးမမှု၊ ထို့နောက် ထမ်းပိုးနပ်နော ရှိသောအခါမှ ထွန်မှု၊ တိုက်မှုဟူသော မိမိစီးပွားရေး၌ တွင်ကျယ်စွာ ခိုင်းစေမှု၊ ဤကား နွားဥပမာတည်း။

ဤဥပမာ၌ ထမ်းပိုးနပ်နော၍ တွင်ကျယ်စွာ ထွန်ရမှု၊ တိုက်ရမှု သည်သာလျှင် နွားရှင်၏စီးပွားမှုမည်သကဲ့သို့ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ၌ တွင်ကျယ်စွာ ဖြစ်ပွားသော သမထမှု ဝိပဿနာမှုသည်သာလျှင် လူ့ရှင် ရဟန်းတို့၏ စီးပွားမှုစင်စစ်ဖြစ်သတည်း။ ဤသာသနာ၌ သီလ ဝိသုဒ္ဓိသည် နွားကိုခြံလှောင်မှု၊ တုတ်၊ လှံကန်စွဲကိုင်၍ ထိန်းကျောင်းမှု နှင့်တူ၏။ တူပုံကား နွားသည် ထိုကဲ့သို့ မထိန်းကျောင်းလျှင် သူတစ်ပါး စီးပွားကို ဖျက်စီး၍ နွားရှင်မှာမူပြစ်မစဲ ရောက်ရာ၏။ ပျောက်ပျက်၍ သော်လည်း သွားရာ၏။ ထို့အတူ သီလဝိသုဒ္ဓိမရှိက ကံသုံးပါးသောင်း ကျန်း၍ ထိုသူမှာ လောကပြစ်၊ ဓမ္မပြစ် မစဲရောက်ရာ၏။

ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများအားထုတ်မှုသည် နွားကို နဖားကြိုးတပ်မှု၊ ချည်တိုင်ကြိုးလွန်တို့ဖြင့် ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမမှုနှင့်တူ၏။ တူပုံကား ခိုင်မြဲစွာထားခဲ့လျှင် ထိုနွားသည် နွားရှင် ထားရာ၌ ထားသမျှ နေရတော့မည်။ တစ်ခြားတစ်ပါးသို့ မသွားနိုင်ပြီ။ ထို့အတူ မိမိကိုယ်ခန္ဓာတည်းဟူသောချည်တိုင်၌ သတိပဋ္ဌာန်တည်း

ဟူသော ကြီးလွန်ဖြင့် ခိုင်မြဲစွာချည်မှု ထမြောက်သောအခါ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် စိတ်ရှင်ထားရာ၌ ထားလိုသမျှနေတော့သည်။ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှ အစဉ်ပါရှိ၍ နေသော မငြိမ်သက်ခြင်း အလေ့၊ ထိုထို အာရုံသို့ ရပ်တည်မရ ပြေးသွား လွင့်ပါးခြင်း အလေ့တို့သည် ပျောက်ငြိမ်းကုန်၏။

ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာမှုကို ရှေးဦးစွာ မတည်ထောင် မှု၍ သမထမှု၊ ဝိပဿနာမှုကို ပြုလုပ်သော သူသည် ကြီးမရှိသေးသော နွားရိုင်းကို ထွန်တွင်း၊ လှည်းတွင်းသို့ သွင်း၍ အသုံးပြုသည်နှင့်တူ၏။ ထိုနွားကို လိုရာလမ်းစခန်းသို့ ဖြောင့်တန်း ငြိမ်သက်စွာ သွားအောင် မတတ်နိုင်လတ္တံ့။ ရိုင်းသည့်အတွက်၊ ကြီးမရှိသည့်အတွက်၊ ခဏချင်း လမ်းမဟုတ်ရာသို့ ဆွဲငင်၍သော်လည်း သွားလတ္တံ့၊ လှည်းထမ်းပိုး၊ ထွန် ထမ်းပိုး တို့ကိုသော်လည်း ချိုးဖဲ့၍ ထွက်သွားလတ္တံ့သာတည်း။ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်၌ထားလိုသမျှ ငြိမ်သက်တည်ကြည်စွာနေသဖြင့် ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ တည်ထောင်မိသောအခါမှ သမထလုပ်ခွင်၊ ဝိပဿနာ လုပ်ခွင်များသို့ စိတ်ကသွင်းထားပါမူကား ထိုအာရုံ၌ တည်ငြိမ် စွာနေသဖြင့် ထင်မှု၊ မြင်မှု၊ အလုပ်တွင်ကျယ်လေသတည်း။

ဆင်ရိုင်းဆုံးမပုံ ဥပမာနှင့် စိတ်ကိုဆုံးမနည်း

ဆင်ရိုင်းဥပမာ၌ တော၌နေသောဆင်ရိုင်းကို အောင်းမနှင့် တွဲ၍ လွင်သို့ ထုတ်ယူခဲ့ပြီးမှ ကျုံးတွင်းသို့သွင်း၍ ကြီးလွန်တပ်ပြီးလျှင် ဆင်ချည် တိုင်၌ ခိုင်မြဲစွာချည်နှောင်၍ ယဉ်အောင် ပြုလုပ်ပြီးမှ အဆိပ်အတောက် မရှိ အလွန်ငြိမ်သက် တည်ကြည်ရှိသောအခါ သိမှု လိမ္မာမှု အမျိုးမျိုးတို့ကို ကြိုးကျ နပ်နောစွာ ဆုံးမပြီးမှ မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌ မင်းစီးဆင် ပြုလုပ်ရသတည်း။

လူ့ကာမဂုဏ်စုသည် ဆင်ပျော်သော တောကြီးနှင့် တူ၏။ သာသနာတော်သည် မြို့ရွာလွင်ပြင်နှင့်တူ၏။ စိတ်သည် တောဆင်ရိုင်းနှင့်တူ၏။ သာသနာဓမ္မတို့၌ အလွန်ယုံကြည်လှ၊ လိုလားလှသော သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒတို့သည် အလွန်လိမ္မာသော အောင်းမတို့နှင့်တူကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ဆင်ကျုံးတော်ကြီးနှင့်တူ၏။ ထွက်သက် ဝင်သက်အစရှိသော မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည် ဆင်ချည်တိုင်ကြီးနှင့်တူ၏။ ကာယဂတာသတိသည် ကြိုးလွန်နှင့်တူ၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာတို့၏ ရှေးအဖို့ ပရိကံမူစုသည် ဆင်ကို သွန်သင်ဆုံးမမှုနှင့် တူ၏။ သမထမူ၊ ဝိပဿနာမူသည် မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်နှင့်တူ၏။

(အကြွင်းဆိုဖွယ်စုသည် သိသာလေပြီ။)

ဤသို့လျှင် သူရူးဥပမာ၊ လှေသူကြီးဥပမာ၊ နွားဥပမာ၊ ဆင်ဥပမာတို့ဖြင့် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ပွင့်တော်မူကုန်သော ခပ်သိမ်းသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ သီလဝိသုဒ္ဓိမှ အထက်သို့ တက်လမ်းတွင် ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်ကြရမ့် အရိုး အစဉ်ကြီးဖြစ်သော ကာယဂတာသတိ၏ အချက်အရာကြီးကို ပြဆိုလိုက်သည်။

လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မူကား ထွက်သက် ဝင်သက်မှုနှင့်ဖြစ်စေ၊ ဣရိယာပထမှုနှင့်ဖြစ်စေ၊ သမ္ပဇညမှု၊ ဓာတုမနသီကာရမှု၊ အဋ္ဌိကသညာမှု စသည်နှင့်ဖြစ်စေ၊ နေ့နေ့ညည နိုးကြားသမျှ ဣရိယာပုထံ ၄-ပါးတို့၌ မိမိစိတ်ကို မိမိကိုယ်၌ ထားလိုသမျှ ထားနိုင်ကြအောင် ပွားများအားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။ ထားလိုသမျှ ထားနိုင်ကြလျှင် စိတ်ကို အစိုးရမှု ရှိပေသဖြင့် စိတ်ကိုအစိုးမရသော သူရူး၊ သူနှမ်း အဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၏။ လှေတက်ကို အလွန်နိုင်နင်းသော လှေသူကြီးနှင့် တူကြကုန်၏။ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ထမ်းပိုးနပ်နောပြီးသော နွားရှင်၊ မင်းပွဲသဘင် စစ်မြေပြင်တို့၌ ယဉ်ပြီး လိမ္မာပြီးသော ဆင်ကြီးရှင် မင်းတို့နှင့် တူကုန်၏။

ကာယဂတာသတိ၏ မြင့်မြတ်ပုံ

စိတ်ကို အစိုးရမှု မည်သည် အမျိုးမျိုး အဆင့်ဆင့် ရှိ၏။ ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိမှုသည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာအလုပ်၌ အစွာသော အစိုးရမှုပေတည်း။ သမထလမ်းကို မလိုက်လိုကြမူ၍ သုက္ခဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လမ်းဖြစ်သော ဝိပဿနာမှ သက်သက်ကိုသာ အားထုတ်ကြလျှင် ကာယဂတာသတိ ထမြောက်သည်မှ ဝိပဿနာသို့ တက်ကြလေ။

ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်ကို အသီးအခြား မလုပ်လိုပြီ၊ ဝီရိယကိုသာ ထက်သန်စွာအားထုတ်၍ ဝိပဿနာမှပင် ကာယဂတာသတိလည်း အပြီးပါအောင် အားထုတ်မည်ဆိုလျှင် ဉာဏ်စွမ်း ဝီရိယစွမ်းရှိသောသူ မှန်ပေမူပြီးစီး၏။ နာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို အမြင်ပေါက်သော ဥဒယဗွယဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ကာယဂတာသတိသည် အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိပေတည်း။

သမထလမ်း၌လည်း ထွက်သက်ဝင်သက်ဖြစ်အံ့ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်တိုင်အောင် ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ကေသာ၊ လောမာ စသော ဒွတ္တိသာကာရ ကာယဂတာသတိ၌ ဝဏ္ဏမနသိကာရမှု ဖြစ်အံ့၊ သမာပတ် ရှစ်ပါး အကုန်ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ပဋိကူလမနသိကာရမှု ဖြစ်အံ့၊ ပဌမဈာန်သို့ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ဝိပဿနာအမြင် ပေါက်ပေလျှင် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့လည်း ပေါက်ရောက်နိုင်တော့သည်။ သမထ၊ ဝိပဿနာ မပေါက်သော်လည်း မိမိကိုယ်၌ မိမိစိတ်ကို ထားလိုသမျှ ထားနိုင်သော ကာယဂတာတိသို့ ရောက်လျှင်ပင် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို သုံးဆောင်ရသောသူမည်၏ ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်၏။

အမတံ တေသံ ပရိဘုတ္တံ၊ ယေသံ ကာယဂတာသတိ ပရိဘုတ္တာ။

(အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်။)

ယေသံ=ရှင်ရှင်လူလူ အကြင်သူတို့သည်၊ ကာယဂတာသတိ= ကာယဂတာသတိကို၊ ပရိဘုတ္တာ=သုံးဆောင်ရ၏၊ တေသံ=ထိုသူတို့သည်၊ အမတံ=အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိဘုတ္တံ=သုံးဆောင်ရ၏။ (အနက်။)

အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား စိတ်၏ အလွန်အေးငြိမ်းခြင်းကို ဆိုသတည်း၊ ယခုပကတိ မိမွေးတိုင်းဘမွေးတိုင်း ရှိနေကြသော စိတ်သည် စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်၊ စိတ်လေ၊ စိတ်လွင့်မျိုးဖြစ်၍ အလွန်ခြောက်သွေ့ ပူလောင်၏၊ ငြုတ်သီးပိုးသည် ငြုတ်သီးအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တဏှာနိုင်ငံသို့ လိုက်၍နေသော သူသည် တဏှာအပူကို မသိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဒေါသမာန လွှမ်းမိုး၍နေသောသူသည် ဒေါသအပူ မာနအပူကို မသိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မိမိတို့ စိတ်ရူး စိတ်နောက် အပူကို ပူမှန်း မသိကြကုန်၊ ကာယဂတာသတိ ခိုင်မြဲစွာတည်၍ စိတ်ရူး စိတ်နောက် ပျောက်ငြိမ်းသောအခါမှ ထိုအပူကို ကောင်းကောင်းကြီး သိကြကုန်၏၊ ထိုအပူငြိမ်းသော အခွင့်ကိုလည်း ရကြကုန်၏၊ ထိုအပူသို့ တစ်ဖန်ပြန်၍ ရောက်မည်ကိုပင် ကြောက်ကြကုန်၏၊ သမထဈာန် အနေသို့ရောက်သော ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ ရောက်သော ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန်တို့၌ ဆိုဖွယ် မရှိပြီ။

ထို့ကြောင့် အထက်အထက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက် လေလေ ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန်ကို မလွတ်နိုင်လေလေ ဖြစ်သတည်း။

အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို အာဟာရ ပြုကြကုန်တော့သည်၊ ထွက်သက်

ဝင်သက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါ၌ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်ရုံမျှသော ကာယဂတာသတိမူသည်ကား ဝီရိယ ထက်သန်လျှင် ထက်သန်သည့်အလျောက် ဝီရိယပျော့ညံ့လျှင် ပျော့ညံ့ သည့်အလျောက် ခုနစ်ရက်ခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်းရှိ၏။ ၁၅-ရက်ခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်းရှိ၏။ တစ်လခန့်နှင့် ပေါက်သည်လည်း ရှိ၏။ ထွက်သက် ဝင်သက် လုပ်ပုံအစီရင်မှာ ငါတို့စီရင်သော **အာနာပါန ဒီပနီ** ရှိလေ၏။ ဒွတ္တိသာကာရ အစီရင်မှာ ရှေးဆရာတို့ ထုတ်ပြသော ကမ္မဋ္ဌာန်း စာအများရှိ၏။ ဤဒွတ္တိသာကာရအလုပ်၌ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော ဤငါးခုသည် တစပဉ္စကမည်၏။ ဤငါးခု ထင်မြင် စွဲမြဲလျှင်ပင် ကာယဂတာသတိ မြောက်တော့သည်။

(စတုဇာတုဝဝတ္ထာန် အစီအရင်၊ ရုပ်ဝိပဿနာ နာမ်ဝိပဿနာ အစီအရင်တို့ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော **“လက္ခဏဒီပနီ” “ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂ ဒီပနီ” “အာဟာရဒီပနီ”**၊ **“အနတ္တဒီပနီ”** စာအုပ်တို့မှာ ယူလေ။)

ဤတွင်ရှေ့ကား ခပ်သိမ်းသော ဘုရားသာသနာတို့၌ နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တွေ့ရှိဆဲဖြစ်သော ဘုရားသာသနာ၌ပင် မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်ခြင်းငှါ ဘာဝနာမူတွင်ရှေးဦးစွာ တည်ထောင်အားထုတ် ကြသော ကာယဂတာသတိ ဘာဝနာဟု ဆိုအပ်သော သတိပဋ္ဌာန်လေး ပါး အမြွက်ပြီး၏။

သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးပြီး၏။

-----*-----

သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး

သမ္မပ္ပဓာန်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်

သမ္မပ္ပဓာန် ဆိုသည်ကား-

“ဘုသံ ဓမ္မတိ ဝဟတိတိ ပဓာနံ၊ သမ္မဓေဝ ပဓာနံ သမ္မပ္ပဓာနံ”။

ဘုသံ=လွန်စွာ၊ ဓမ္မတိ ဝဟတိ=ရွက်ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ=ဤ သို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဓာနံ=ပဓာနမည်၏။ သမ္မဓေဝ=ကောင်း စွာသာလျှင်၊ ပဓာနံ=လွန်စွာဆောင်ရွက်တတ်သော တရားသည်၊ သမ္မပ္ပဓာနံ=သမ္မပ္ပဓာန်မည်၏။

သမ္မပ္ပဓာန် အင်္ဂါ ၄-ပါး

တွန့်တိုခြင်းမရှိသော ဝီရိယကို သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုသည်။ အာတာပ ဝီရိယလည်းခေါ်၏။ အားထုတ်မှုအရာ၌ လွန်စွာအပူအပန် အပင်အပန်း ခံနိုင်သော ဝီရိယဟူလို၊ အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဝီရိယ၏အမည် ချည်းတည်း။

အင်္ဂါလေးပါးကိုမူကား-

ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု။
ဥပသုဿတု မေ သရီရေ မံသလောဟိတံ၊ ယံ တံ ပုရိသထာ
မေန ပုရိသပရက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗံ။ န တံ ပတွာ ဝီရိယဿ သဏ္ဍာနံ
ဘဝိဿတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

မေ=ငါ၏။ သရီရေ=ကိုယ်၌၊ တစော စ=အရေသည် လည်းကောင်း၊ နှာရူ စ=အကြောသည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိစ=အရိုးသည်လည်းကောင်း၊ အဝသိဿတု=ကြွင်းကျန်လေစေ၊ မံသလောဟိတံ=အသားအသွေးဟူသမျှသည်၊ ကာမံ=စင်စစ်၊ ဥပသုဿတု=ခန်းခြောက်၍ ကုန်လေစေ၊ ယံ တံ=အကြင် ဈာန်၊ မဂ်၊ဖိုလ်တရား မည်သည်ကို၊ ပုရိသထာမေန=ယောက်ျားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပုရိသပရက္ကမေန=ယောက်ျားတို့၏ မတွန့်မရွံ့ စွန့်စားမှုဖြင့်၊ ပတ္တပ္ပံ=ရောက်ထိုက်၏၊ တံ=ထိုဈာန်၊ မဂ်၊ဖိုလ်ကို၊ အပတွာ=မရောက်သည်ရှိသော်၊ ဝီရိယဿ=ဝီရိယ၏၊ သဏ္ဌာနံ=တန့်ရပ်ခြင်းသည်၊ န ဘဝိဿတိ=မဖြစ်လတ္တံ့။ (အနက်)

- ၁။ အရေကြွင်းစေ အင်္ဂါတစ်ပါး။
- ၂။ အကြောကြွင်းစေ အင်္ဂါတစ်ပါး။
- ၃။ အရိုးကြွင်းစေ အင်္ဂါတစ်ပါး။
- ၄။ အသား၊ အသွေးကုန်ခန်းခြောက်လေစေ အင်္ဂါတစ်ပါး။

ဤကား သမ္ပပွန်ဓာန် ဝီရိယ၏ အင်္ဂါလေးပါးတည်း၊ ဝီရိယကို အားထုတ်နိုင်လျှင် ရထိုက်သော တရားမျိုးသာ မှန်ပါစေ၊ မရသမျှ ငါမနေ၊ မပေါက်သမျှ ငါမနေ၊ မရောက်သမျှ ငါမနေ၊ ဝီရိယကို မလျှော့ပြီဟု **အရှင်သောဏမထေရ်၊ အရှင်စက္ခုပါလထေရ်** တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်သော ဝီရိယမျိုးတည်း။ ဝီရိယမှုမှာ ကမ်းကုန်အောင် လွှတ်မှုတည်း။

တရားထူးမရတိုင်း တစ်ခြားလွဲမချသင့်ပုံ

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား ထားတော်မူခဲ့သော ဝီရိယ အပိုင်း အခြားကို သေသည့်နေ့တိုင် ပြည့်မှီအောင် အားထုတ်ပါလျက် စွာန်၊ မင်္ဂ၊ ဖိုလ်တရားကို မရနိုင်ရှိခဲ့လျှင်သာ ခေတ်သမယကို ချလိုလျှင် ချသင့်၏။ ဒွိဟိတ်ကို ချလိုလျှင် ချသင့်၏။ ပါရမီကို ချလိုလျှင် ချထိုက်၏။

ယခု လောက၌ အချို့သောသူတို့သည်ကား မြတ်စွာဘုရား ထားတော်မူခဲ့သော ဝီရိယအပိုင်းအခြားကို အပြည့်မှီအောင် အားထုတ်မှုမှာ ဝေးစွာ ပကတိသော စိတ်လေ စိတ်လွင့်၊ စိတ်ရှူး စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်းစေရန် ကာယဂတာသတိမှုကိုမျှ ဖြစ်မြောက်အောင် အားမထုတ်ကြဘဲလျက် အချို့သူတို့ကား မင်္ဂ၊ ဖိုလ်ကို ရထိုက်သောအခါ မဟုတ်၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့သူတို့ကား ယခုကာလ၌ ဒွိဟိတ်သားတွေ ဖြစ်၍ မရနိုင်ကြသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အလွန်အားထုတ်မှ ရနိုင်သော နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခေတ်ကာလ၌ သမ္ပပ္ပဓာန် ဝီရိယ အချိုးမကျ ရှိနေမှုကိုမသိကြ၍ ပြောဆိုကြကုန်သတည်း။ သမ္ပပ္ပဓာန် ဝီရိယ အချိုးကျအောင် ပဟိတတ္ထ စိတ်ထားနှင့် အားထုတ်ကြပါကုန်မှုကား လူတစ်ထောင်အားထုတ်လျှင် သုံးရာ၊ လေးရာ၊ ငါးရာ စသည် လူတစ်ရာ အားထုတ်လျှင် သုံးကျိပ်၊ လေးကျိပ်၊ ငါးကျိပ်စသည် ဧကန်ထမြောက် ပေါက်ရောက်ကြကုန်ရာ၏။ ပဟိတတ္ထ စိတ်ဆိုသည်ကား ဤအလုပ်နှင့်ဤတစ်သက်ဟု တစ်စိတ်တည်း ချထား၍ အားအင်မယုတ် အစွမ်းထုတ်မှုတည်း။

ယခုကာလ သမ္မပ္ပဓာန် မဖြစ်နိုင်ကြပုံ

ရှင်သောဏမထေရ် သည် ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အိပ်မှုမရှိ၊ ထိုင်မှု၊ စကြိန်သွားမှုနှင့် အားထုတ်၏။ **ရှင်စက္ခုပါလ** လည်း ထို့အတူ၊ **ဖုဿဒေဝမထေရ်** သည် ထိုကဲ့သို့ ၂၅-နှစ်တိုင်တိုင် အားထုတ်မှ ရ၏။ **မဟာသီဝ မထေရ်**သည် အိပ်မှုကို ပယ်ရှား၍ အနှစ်သုံးဆယ် အားထုတ်မှရ၏။ ယခုကာလ၌ ထိုကဲ့သို့သော သမ္မပ္ပဓာန်မှု အလွန်ကြီး လို၍ နေကြ၏။ အားထုတ်ကြသူတို့မှာလည်း ပရိယတ္တိဉာဏ်ပညာ အားသေးလျက်နေကြ၏။ ပရိယတ္တိဉာဏ်ပညာ အလိမ်မာရှိကြသူတို့မှာလည်း မြို့ရွာမှာနေလျှင် မြို့ဘုန်းရွာ ဘုန်းကြီးမှု၊ တောတောင်မှာ နေလျှင်တောဘုန်းတောင်ဘုန်းကြီးမှု၊ တရားဓမ္မ ပြောဟောမှု၊ ကျမ်းဂန်ဓမ္မ ရေးသားမှု၊ ပလိဗောဓကြီးတွေနှင့် နေကြကုန်၏။ နှစ်ရှည်လများ တစ်သွန်တည်း သွားသော သမ္မပ္ပဓာန်ဝီရိယ မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။

ပျော့ညံ့သူများအတွက် သတိပေးချက်

အချို့သူတို့ကား ပါရမီပြည့်သဖြင့် ကျွတ်ချိန်ကျသောအခါ အလွယ်တကူနှင့် ကျွတ်ရလိမ့်မည်၊ ယခုအခါ ရမည် မရမည်ကို မသိဘဲနှင့် အပန်းမခံနိုင်ဟု ယခုအပန်းခံရမည်ကို ကြောက်ကြကုန်၏။ အလွယ်တကူ ကျွတ်ခွင့်သို့မရောက်မီ အကြား၌အပါယ်ငရဲသို့ အနှစ်တစ်သိန်း စသည်ကျ၍ ငရဲမီးတွင်းမှာ နေရမည့် ဒုက္ခနှင့် ယခုဘာဝနာ အလုပ်နှင့် အနှစ်သုံးဆယ်ပန်းရသော ဒုက္ခကို နှိုင်းယှဉ်၍ မကြည့်ကြကုန်၊ ယခု အနှစ်သုံးဆယ် ပန်းမှုသည် ငရဲ၌ သုံးနာရီ ပန်းမှုလောက် မဆိုးဝါး၊ ယခု အနှစ်သုံးဆယ်အပန်းခံလျှင် ထိုအပါယ်ကျမှုမှ ဧကန္တ လွတ်လိမ့်မည် သိသလား၊ မလွတ်လျှင် အတူတူပင် ဟူငြားအံ့၊ ကျွတ်ထိုက်လျှင်

ယခုဘဝ၌ပင် ကျွတ်လိမ့်မည်၊ ယခုဘဝ မကျွတ်ထိုက်သေးလျှင် နောက်ဘဝ၌ ကျွတ်လိမ့်မည်၊ ဤဘုရားသာသနာ၌ မကျွတ်ရသော်လည်း အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းခံရသော ဘာဝနာအာစိဏ္ဏကံသည် အလွန်ကြီးကျယ်သော ကံဖြစ်၍ အပါယ်ကျခြင်းမရှိဘဲ သုဂတိဘဝ အဆက်ဆက်နှင့်ပင် နောက်ဘုရားကိုတွေ့လိမ့်မည်၊ အားမထုတ်ဘဲ နေကြသူတို့မှာ အနှစ်သုံးဆယ် အပန်းခံနိုင်ကြပါလျှင် ယခုဘဝ ယခုဘုရားသာသနာ၌ ကျွတ်ထိုက်သူ ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း မကျွတ်ကြကုန်ပြီ၊ အားမထုတ်ဘဲ နေကြသည့်အတွက် တစ်စုံတစ်ခုမျှ တွက်ခြေမရှိ၊ ရုံးမှုကြီး သက်သက်သာဖြစ်၏၊ ပညာသတိ ရှိကြစေကုန်။ ထိုသမ္မပ္ပဓာန်သည်လိုအပ်သော အကျိုးအပြားအားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။

- ၁။ ဥပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော။
- ၂။ အနုပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာမော။
- ၃။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာမော။
- ၄။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘိယျောဘာဝါယ ဝါယမော။

၁။ ဥပ္ပန္နာနံ=မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ=အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ပဟာနာယ=ပယ်ခြင်းငှါ၊ ဝါယာမေ=အားထုတ်ခြင်လည်းကောင်း။

၂။ အနုပ္ပန္နာနံ=မိမိသန္တာန်၌ ရှေ့သို့ ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ=အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ အနုပ္ပါဒါယ=နောင်ဘဝ အဆက်ဆက် တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မိမိသန္တာန်မှာ မဖြစ်လာစေခြင်းငှါ။

ဝါယာမော=အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

၃။ အနုပုဏ္ဏာနံ=မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဘူးသေးကုန်သော၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ=ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ဥပ္ပါဒါယ= မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဝါယောမော=အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

၄။ ဥပ္ပန္နာနံ=မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ဘိယျောဘာဝါယ=နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်စေရန် လွန်စွာကြီးပွားစေခြင်းငှါ၊ ဝါယာမော=အားထုတ်ခြင်း လည်းကောင်း။ သမ္ပပ္ပဓာန် ဝီရိယလေးပါးတည်း။

အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န အနုပုဏ္ဏခွဲခန်း

အဓိပ္ပါယ်ကား -သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ နေကြကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ သန္တာန်၌-

(၁) ဥပ္ပန္န အကုသိုလ်၊

(၂) အနုပုဏ္ဏ အကုသိုလ်

ဟူ၍ နှစ်ပါးစီ ရှိကြကုန်၏။

၁။ ဥပ္ပန္နအကုသိုလ် ဆိုသည်ကား အတိတ်အကုသိုလ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အကုသိုလ်ကို ဆိုသတည်း။ ရှေးရှေးသော ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ဘဝ အဆက်ဆက်တို့မှာ ယနေ့ထက်တိုင် မိုက်မှား ပြုကျင့်၍ လာခဲ့သော အကုသိုလ်ဟောင်းစု၊ ဒုစွရိုက်ဟောင်းစု၊ မကောင်းစု ဆိုလိုသည်။ ထိုအတိတ် အကုသိုလ်သည် အပါယ်ငရဲ၌ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခွင့် ရ၍ အချင်းခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းလေပြီးသော အကုသိုလ် ကံဟောင်းစု လည်းရှိ၏။ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကို ပေးခွင့်မရသေး၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်တွင်

ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် စိတ်ထဲ၊ နှလုံးထဲမှာ အမြဲပါရှိ၍ နေသော အကုသိုလ်ကံ ဟောင်းစုလည်းရှိ၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တင်းလင်း ရှိနေကြ ကုန်သော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့အား တစ်ယောက် တစ်ယောက် သောသူမှာပင် အဝီစိသို့ ကျရောက်ရန် ကြွေးဟောင်း၊ မြီဟောင်း အကုသိုလ်ကံပေါင်း အနန္တပါရှိ၍ နေကြ၏။ ကြွင်းသော ငရဲ၊ ကြွင်းသော အပါယ်တို့သို့ ကျရောက်ရန် ကံဟောင်းတို့လည်း အနန္တ အနန္တပါရှိ၍ နေကြ၏။ ဤသို့ ကံမြောက်ပြီးဖြစ်လျက် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခွင့်မရ သေး၍ အခွင့်ကို စောင့်စားကာ အစဉ်ပါရှိ၍နေကြသော အကုသိုလ် ဒုစွရိုက်ဟောင်းစုကို ဤအရာ၌ ဥပ္ပန္န ဆိုသတည်း။

ထိုဥပ္ပန္န အကုသိုလ် ဒုစွရိုက်ကံဟောင်းတို့သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှာ တွယ်တာကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အကျိုး မပေးရလျှင် တစ်ခုသော ကံဟောင်းမျှ ပျောက်ပျက်သည်ဟူ၍ မရှိလေ။ အကြင်အခါ၌ အနတ္တလက္ခဏာကို ကောင်းစွာ ထင်မြင်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ဆုံး၏။ ထိုအခါ၌ ထိုဥပ္ပန္နဖြစ်သော အကုသိုလ် ဟောင်းတို့သည် အဏုမြူမျှ အကြွင်းအကျန် မရှိကုန်မူ၍ အကုန် ကွယ်ပျောက်ကြကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဘဝမှစ၍ နောင်အနာဂတ် သံသရာ၌ ကံဟောင်းတို့ အတွက်နှင့် အပါယ်မှုကို အိပ်မက်တွင်မျှ မကြုံရလေပြီ။

၂။ အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် ဆိုသည်ကား အနာဂတ် အကုသိုလ် တည်း။ ယခုဘဝတွင် နောက်ခဏမှစ၍ ဘဝအဆက်ဆက် မိုက်ကွက် ရှိတိုင်း တွင်တွင်မိုက်မဲ မှောက်မှား၍ သွားဦးမည့် အကုသိုလ်သစ်၊ ဒုစွရိုက်သစ်၊ အမိုက်သစ်၊ အမှားသစ် အနန္တတို့ကို အနုပ္ပန္န ဆိုသတည်း။ ထိုအကုသိုလ် ဒုစွရိုက်သစ်၊ အမိုက်သစ်၊ အမှားသစ်တို့သည် တစ်ယောက် တစ်ယောက်သောသူအား တစ်ဘဝ တစ်ဘဝမှာပင် အနန္တ အနန္တဖြစ်နိုင်

၏။ ထိုအနုပုဏ္ဏ အကုသိုလ် ဒုစွရိုက် အမိုက်ခပ်သိမ်းတို့သည်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ထွက်ကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ပေါက်ဖွားကြကုန်၏။ အကြင်အခါ၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ဆုံး၏။ ထိုအခါ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်တွင် ထိုအနုပုဏ္ဏဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံသစ်တို့သည် အဏုမြူမျှ အကြွင်း အကျန် မရှိကုန်မူ၍ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းကြကုန်၏။ ထိုသန္တာန်၌ နောက်ခဏ၊ နောက်ဘဝ၊ နောက်ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဖြစ်လာခြင်း မရှိသည်ကို ချုပ်ပြီးမှုဆိုသတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏမှစ၍ နောက်အနုပုဏ္ဏသံသရာ၌ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အကုသိုလ် ဒုစွရိုက် အမိုက် အမှားမှုများကို အိပ်မက်တွင်မျှ မကြုံရလေပြီ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေကြကုန်သည်ရှိသော် လေးကျွန်းသေဌ်နင်း စကြာမင်းတို့သည်လည်း ငရဲမီးတွေ ရှေ့နောက် တစ်ခွင်လုံး ညှပ်၍ နေဘိသကဲ့သို့ ထိုဥပုဏ္ဏ၊ အနုပုဏ္ဏ အကုသိုလ် နှစ်ရပ်ကို ညှပ်၍ လှောင်၍ နေကုန်၏။ အပူကောင်ကြီး သက်သက်တို့သာတည်း။ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မင်း၊ သိကြား မင်းကြီး၊ ရူပ၊ အရူပ ဗြဟ္မာမင်းကြီးတို့သည်လည်း ထို့အတူ အပူကောင်ကြီးတွေတို့သာတည်း။ ငရဲကြီး၊ ငရဲလွန်၊ အပါယ်ကြီး၊ အပါယ်လွန်၊ တင်းလင်းနှင့် အကျဉ်းအကြပ် နေရသောသူတို့သာတည်း။ သံသရာဝဲဩဃကြီး၌ နှစ်သမား၊ မွန်းသမားတို့သာတည်း။ မြုပ်သမား၊ မျောသမားတို့သာတည်း။

ဥပုဏ္ဏ၊ အနုပုဏ္ဏ အကုသိုလ် ၂-မျိုးမှ လွတ်နိုင်ပုံ

အနုပုဏ္ဏ သံသရာတွင် အလွန်တွေ့ကြုံခဲလှသော ဘုရားသာသနာကို မြော်ကြရကုန်သည်၊ တောင့်တကြရကုန်သည်ကား ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါ၍ ရှေ့တစ်ခွင်လုံး နောက်တစ်ခွင်လုံး ဝိုင်းအုံ လှောင်ညှပ်

၍ နေကုန်သော ထို ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် ငရဲမီးတို့၏ တစ်ခါတည်း ပြီး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော အခွင့်ကို အလွန်အလှိုရှိကြ ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားသာသနာကို မြော်ကြရကုန်၏။ တောင့်တရကုန်၏။ ဘုရား သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြသော သူတို့သည်လည်း ထိုဘဝတွင် ထိုဥပ္ပန္န အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် ငရဲမီးတို့ကို အသေသတ်မှု အလုပ်တစ်ခုကိုသာ ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွား ပြုလုပ်ကြရကုန်၏။ ထိုဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န အကုသိုလ် နှစ်ရပ်တို့ကို အသေသတ်မှု ဆိုသည်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အသေသတ် မှုသာတည်း။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သေလျှင် ထိုအကုသိုလ် နှစ်ရပ်တို့လည်း အကုန်သေကုန်တော့သည်။

ထိုအကုသိုလ်နှစ်ရပ် သေငြိမ်းပြီးသော ဝိသာခါ, အနာထပိဏ် အစရှိကုန်သော အသင်္ချေယျ အနန္တများလှစွာကုန်သော ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်ဖြစ်သူ နတ်, လူ, ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့သည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ချုပ်ငြိမ်းသော နာရီမှစ၍ ဝဲဩဃသံသရာ၌ နစ်မှု, မွန်းမှု, မြုပ်မှု, မျောမှုတို့မှ ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏။ သဥပါဒိသေသ ပဌမနိဗ္ဗာန် တွင်းသို့ရောက်ကြလေကုန်၏။ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း လောကီဘုံသူ, လောကီဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ ဘုံစဉ်စံအရိယာ လောကုတ္တရာဘုံသူ, လောကုတ္တရာ ဘုံသားတို့ပေတည်း။

ဤကား သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျွတ်လွတ်ကြသော ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န အကုသိုလ်နှစ်ရပ်တို့ကို ပြဆိုချက်တည်း။

အကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ခွဲခန်းအမြွက် ပြီး၏။

-----*-----

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ခွဲနည်း

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န ခွဲခန်းကို သီလ, သမာဓိ, ပညာ ဟူသော သာသနာ ၃-ပါး၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ, လောကုတ္တရ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဟူသော ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးတို့ကို အစဉ်မှီ၍ ပြဆိုပေအံ့။

သံသရာကို ဒုစွရိုက်ကြောင့်သာ ကြောက်ရပုံ

ဤသံသရာကြီးသည် အလွန်ကြောက်ဖွယ်, လန့်ဖွယ်ကောင်း လှ၍ ဆိုသည်မှာလည်း ဒိဋ္ဌိအမှောက် အမှားကြီးလျှင် အရင်းရှိသော ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္န, ဒုစွရိုက် အမိုက်အမဲတို့ အတွက်ပင်တည်း။ ဤသံသရာကြီးသည် ခိုရာမရှိ, ကိုးရာမရှိ, ပုန်းအောင်းရာမရှိ ဆိုသည်မှာ လည်း ထိုဒိဋ္ဌိအမှောက်အမှား ဒုစွရိုက် အမိုက်အမဲတို့၏ အတွက်ပင် တည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှား ချုပ်ငြိမ်းခဲ့လျှင် အဟောင်းအသစ် ဖြစ်သော ဒုစွရိုက်အမိုက်အမဲ အကုန်ချုပ်ငြိမ်း၏။ အဟောင်းအသစ် ဖြစ်သော ဒုစွရိုက်အမိုက်အမဲ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းလျှင် ထိုသူမှာ အပါယ် သံသရာကြီး အပြီးလွတ်ငြိမ်း၏။ မြင့်မြတ်သော လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာ့ဘဝတို့သာ ကျန်ရှိကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အပါယ်သံသရာကြီးနှင့်တကွ ဥပ္ပန္န, အနုပ္ပန္နဖြစ်သော ဒုစွရိုက် အသစ်အဟောင်းတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း တစ်လုံးတည်း တစ်ချက်တည်း ကျွတ်လွတ်စေခြင်းငှါ ဘုရားသာသနာကို မြော်ကြ တောင့်တကြရသည်နှင့်အညီ ယခုတွေ့ကြုံ၍ နေကြဆဲအခါ ထိုဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှားကြီးကို အသေသတ်ကြကုန်ရာ၏။

ဒိဋ္ဌိသုံးမျိုးနှင့် မီးခြစ်ဥပမာ

ထိုဒိဋ္ဌိသည် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အခိုက်အတန့်သုံးပါးဟု ဆိုအပ်သော ဘုံသုံးဆင့်၊ ဘုံသုံးထပ် အနေနှင့်တည်နေ၏။ ဝီတိက္ကမ ဘုံတစ်ဆင့်၊ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံတစ်ဆင့်၊ အနုသယဘုံတစ်ဆင့်၊ ဤကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဘုံသုံးဆင့်တည်း။ နိုင်ငံသုံးရပ်လည်းဆိုရ၏။ ဒိဋ္ဌိကြမ်း၊ ဒိဋ္ဌိလတ်၊ ဒိဋ္ဌိနု သုံးမျိုးဟူလို၊ ဤအရာ၌ ဒိဋ္ဌိ၏ သား၊ မြေး ဖြစ်ကြကုန် သော ဒုစ္စရိုက် ဆယ်ပါးတို့ကို ဒိဋ္ဌိ၌ အတွင်းဝင်ပြု၍ ဆိုပေအံ့။

- ၁။ ဝီတိက္ကမဒိဋ္ဌိကြမ်း ဆိုသည်ကား- အကုသိုလ် ကာယကံ ကိစ္စ၊ ဝစီကံကိစ္စနှင့် ထကြွသောင်းကျန်းသော ဒိဋ္ဌိတည်း။
- ၂။ ပရိယုဋ္ဌာန ဒိဋ္ဌိလတ် ဆိုသည်ကား-မနောဒွါရ၌သာ ပွက် ပွက်ဆူ ထကြွသော ဒိဋ္ဌိတည်း။
- ၃။ အနုသယဒိဋ္ဌိနုဆိုသည်ကား - ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ဟူသော ကံသုံးပါးအနေနှင့် လှုပ်ရှားထကြွ ခြင်း မရှိမူ၍ အနုမတဂ္ဂသံသရာ ခန္ဓာအစဉ်၌ အမြဲနိစ္စ ထာဝရ ကိန်းဝပ် တည်ထောင်၍နေသော ဒိဋ္ဌိတည်း။

မီးခြစ်မှဖြစ်သောမီး၌ အခိုက်အတန့် ၃-ပါးရှိ၏။ မီးခြစ်ခဲ တစ်ခုလုံးမှာ ကိန်းဝပ်နေသော မီးဓာတ်တစ်မျိုး၊ ကော်ဖတ်နှင့် တိုက်ခိုက် ရာ မီးခြစ်တံမှာ တောက်၍နေသောမီးတစ်မျိုး၊ ဝတ္ထုတစ်ပါးနှင့် ပေါင်းဆုံ မိက မီးခြစ်တံမှ ဝတ္ထုတစ်ပါးသို့ကူး၍ တောက်လောင်သော မီးတစ်မျိုး၊ အမှိုက်သရိုက်၊ အဝတ်ပုဆိုး၊ အိမ်ယာ၊ ကျောင်းကန်၊ ဝင်းခြံ၊ ရပ်ရွာကို လောင်သောမီးကို ဝတ္ထုတစ်ပါးသို့ကူး၍ တောက်လောင်သော မီး ဆိုသတည်း။ ဤဝတ္ထု တစ်ပါးသို့ကူး၍ တောက်လောင်သော မီးနှင့်

ဝီတိက္ကမဒိဋ္ဌိကြမ်းသည် တူ၏။ မိခြစ်တံမှာ တောက်၍ နေသော မီးနှင့် လှုပ်ရှားထကြွရန် အာရုံအကြောင်း ဆိုက်တိုက်မိတိုင်း မနောဒွါရမှ ထကြွသော ပရိယုဋ္ဌာနဒိဋ္ဌိလတ်သည်တူ၏။ မီးခြစ်ခဲတစ်ခုလုံးမှာ ကိန်းဝပ်၍နေသော မီးဓာတ်နှင့် အနမတဂ္ဂဘဝအစဉ်၌ ကိုယ်ခန္ဓာ တစ်ခုလုံးမှာ အမြဲထာဝရ ကိန်းဝပ်တည်ထောင်၍ နေသော အနုသယ ဒိဋ္ဌိနုသည် တူ၏။

အကြောင်းဆုံ၍ အဆင့်ဆင့် ကြီးမားလာပုံ

ထိုမီးဓာတ်သည် ကော်ဖတ်ကော်နှင့် မတိုက်သေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး ထကြွခြင်းမရှိ၊ ယမ်းပုံယမ်းစုမှာ ထားသော်လည်း ဥပါဒ်မရှိ၊ ထို့အတူ ထိုအနုသယဒိဋ္ဌိသည် မကောင်းသော အာရုံ မကောင်းသော အကြောင်းတို့နှင့် မတွေ့ဆုံသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မနောဒွါရ၌ ထကြွခြင်းမရှိ၊ ကိန်းဝပ်မြဲ အတိုင်းသာတည်နေ၏။ မကောင်းသော အာရုံ၊ မကောင်းသောအကြောင်း ထိုခြောက်ဒွါရ၌ ခိုက်တိုက်လာသည်ရှိသော် အနုသယဘုံမှ ခဏချင်းထကြွ၍ မနောဒွါရ၌ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံသို့ ဇောကိစ္စ နှင့် ထကြွဆူပွက်၍လာ၏။

ထိုအခါတွင် သူတော်ကောင်းတရားနှင့် နှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့ပါမူ ထိုဘုံမှ ချုပ်ကွယ်၍ အနုသယဘုံ၌ ကိန်းဝပ်မြဲ ကိန်းဝပ်ပြန်၏။ မနှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့ပါမူ မနောဒွါရ၌သော်လည်း ဇောတဖွားဖွား ပွားစီး၍ နေတတ်၏။ ထိုထက် လှုံ့ဆော်မှု အားကြီးပြန်လျှင် ပရိယုဋ္ဌာနဘုံမှ ခဏချင်း ထကြွ၍ ဝစီဒွါရ၌ ဝီတိက္ကမဘုံမှ ဒုစွရိုက်စကား တဖွားဖွား၊ ဒိဋ္ဌိစကား တဖွားဖွားနှင့် လူကြား ရှင်ကြားဖြစ်၍နေ၏။ ကာယဒွါရ၌သော်လည်း ဝီတိက္ကမဘုံမှာ ဒုစွရိုက် အမှုအရာ၊ ဒိဋ္ဌိအမှုအရာတို့နှင့် သောင်းကျန်း၍ နေ၏။

အနုသယဖျက်ဆီးဖို့ အရေးကြီးပုံ

လောက၌ကား ဝီတိက္ကမဘုံ၊ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံ လုံခြုံ၍ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံဟူသော ကံသုံးပါး ဖြူစင်ပေလျှင် သူတော်စင် သူတော်ကောင်း ခေါ်ကြရကုန်၏။ အနုသယဘုံကိုမူကား မသိနိုင်ကြကုန်၊ အနုသယဘုံ မပျက်စီးက ပရိယုဋ္ဌာနဘုံ၊ ဝီတိက္ကမဘုံ လုံခြုံသည် ဆိုသော်လည်း တဒဂ် တစ်ခဏသာ လုံခြုံနိုင်၏။ သူတော်ကောင်း တရား အားကောင်းလှလျှင် မသေမီကာလ တစ်ဘဝသာလုံခြုံနိုင်၏။ နောက်ခဏ နောက်ဘဝတို့၌မူကား ပွက်ကြမ်း၍ ထလေကုန်အံ့သတည်း။ လောဘ၌လည်း ဘုံ၃-ဆင့်၊ ဒေါသ၌လည်း ဘုံ၃-ဆင့်၊ မောဟ၌လည်း ဘုံ ၃-ဆင့် ကိုယ်စီ ရှိကြသည်ကို သိလေ။

သီလသမာဓိပညာ ခွဲနည်း

ဒိဋ္ဌိ၏ ဘုံသုံးဆင့် နိုင်ငံသုံးရပ်ကို အစဉ်အတိုင်း အဆုံးတိုင် ဖြိုဖျက်ခြင်းငှါ

- (၁) သီလ၊
- (၂) သမာဓိ၊
- (၃) ပညာ

ဟူသောသိက္ခာ သုံးပါးကို အားထုတ်ကြရကုန်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးကို အားထုတ်ကြရကုန်၏။

၁။ ပကတိလူတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဟု ဆိုအပ်သော နိစ္စသီလသည် သီလမည်၏။ ဤပကတိလူတို့၌ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထ သီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ နှစ်ပါးသည် အမွမ်းတင်သီလတည်း။ နိစ္စသီလမျိုး မဟုတ်၍

တတ်နိုင်လျှင် ကောင်း၏။ မတတ်နိုင်လျှင်နေရ၏။ ညောင်ခေါက်စသော ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကို ဝတ်၍ ပဗ္ဗဇိတအသွင် သူတော်စင် အဖြစ်၌ တည်ကုန်သော လူဝိသေသတို့၌ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလနှင့် ဇာတရူပ တိုင် အောင်သော ဒသင်္ဂနိစ္စသီလသည် သီလမည်၏။ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထ သီလသည် ဒသင်္ဂသီလ၌ အတွင်းဝင်လေ၏။ ရဟန်းတို့၌ စတုပါရိသုဒ္ဓိ သည် သီလမည်၏။

၂။ ထွက်သက် ဝင်သက်အာရုံ၊ အဋ္ဌိကအာရုံ စသည်တို့၌ ရှုကြည့် စွဲမြဲ ဖြစ်လာသော ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥပစာရ ဘာဝနာ၊ သမာပတ်ရှုစိမ်းပါးဟု ဆိုအပ်သော အပ္ပနာဘာဝနာ ဤဘာဝနာ သမာဓိ သုံးပါးသည် သမာဓိ မည်၏။

၃။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော လောကီဝိသုဒ္ဓိလေးပါး၊ လော ကုတ္တရဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိငါးပါးသည် ပညာမည်၏။
သီလသမာဓိပညာသုံးပါး ခွဲနည်း ပြီး၏။

-----*-----

ဒိဋ္ဌိဘုံသုံးမျိုးကို သိက္ခာသုံးပါးက ဖြိုခွဲပုံ

ဒိဋ္ဌိ၏ ဘုံကြီး ၃-ဆင့်၊ နိုင်ငံကြီး ၃-ရပ်တို့တွင်

၁။ သီလသည် ဝိတိက္ကမဘုံကြီး ဝိတိက္ကမနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီး နိုင်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ကာယကံ သောင်းကျန်းမှု၊ ဝစီကံ သောင်းကျန်းမှု မရှိနိုင်ပြီ ဟူလို။

၂။ သမာဓိသည် ဒိဋ္ဌိ၏ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံကြီး ပရိယုဋ္ဌာန နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ဘာဝနာမနသိကာရ စွဲမြဲပါလျှင် မနောကံ ဆိုးဝါးမှု မရှိ

နိုင်ပြီဟု ဟူလို။

၃။ ပညာသည် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယဘုံကြီး အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖျက်ဆီးနိုင်၏။ ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံးကို ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအစုဟု အလင်းထင်မြင်ခဲ့လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ အနေနှင့် ဘဝအဆက်ဆက် အရိုးစိုက်၍ ကိန်းဝပ်တည်ထောင်ကာ နေသော ဒိဋ္ဌိအသိုက် အအုံကြီးသည် ကွယ်ပျောက်လေ၏ ဟူလို၊ ဤဒိဋ္ဌိ အနုသယ အသိုက်အအုံကြီး ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး သီလ၊ သမာဓိ တို့နှင့် ဝီတိက္ကမဘုံ၊ ပရိယုဋ္ဌာနဘုံတို့ကို ဖျက်ဆီးသော်လည်း တဒင်္ဂသာ ပျက်စီးနိုင်သည်။

ဥပုဇ္ဈ အနုပုဇ္ဈ ခွဲပုံ ၂-မျိုး

ဥပုဇ္ဈ၊ အနုပုဇ္ဈ ခွဲနည်းသည် ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ စ၍ ခွဲနည်း၊ အတိတ်သံသရာမှစ၍ ခွဲနည်းအားဖြင့် ၂-ပါး ရှိ၏။

ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှစ၍ ခွဲနည်းကို ပြဆိုပေအံ့။ ယခုဘဝ၌ သီလကို မဆောက်တည်ဘူးသောသူအား ဥပုဇ္ဈသီလ ဟူ၍ပင်မရှိ၊ ဆောက်တည်ဘူးသောသူအား သီလသည်ဥပုဇ္ဈမည်၏။ အားမထုတ်ဘူး သေးသော သမာဓိ၊ ပညာသည် အနုပုဇ္ဈ မည်၏။

ဤနည်းတူ သမာဓိ အဆင့်ဆင့်၊ ပညာအဆင့် ဆင့်တို့၌လည်း ရောက်ဘူး၊ ရဘူးသည်ကို ဥပုဇ္ဈ၊ မရောက်ဘူး၊ မရဘူးသေးသည်ကို အနုပုဇ္ဈ ဆိုလေ။

(ဤဘဝမှစ၍ ခွဲနည်း ပြီး၏။)

အနုမတဂ္ဂသံသရာမှ စ၍ ခွဲနည်းမှာ-

၁။ သီလသည် လောကီသီလ၊ လောကုတ္တရာသီလ ဟူ၍ ၂-ပါး ရှိ၏။ လောကီသီလသည် အနမတဂ္ဂ အတိတ်ကာလ၌ မဖြစ်ဘူးသည်ဟူ၍ မရှိရာသောကြောင့် ဥပ္ပန္နမည်၏။ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့အား လောကုတ္တရာ သီလသည် အနုပ္ပန္န မည်၏။

၂။ သမာဓိသည်လည်း လောကီသမာဓိ၊ လောကုတ္တရာ သမာဓိ ဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ လောကီသမာဓိသည် ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ဘူးလှပြီဖြစ်၍ ဥပ္ပန္နမည်၏။ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့အား လောကုတ္တရာ သမာဓိသည် အနုပ္ပန္န မည်၏။

၃။ ပညာသည်လည်း လောကီပညာ၊ လောကုတ္တရာပညာ ဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါဉာဏ္ဍဿနဝိသုဒ္ဓိဟူသော ဝိသုဒ္ဓိလေးပါးသည် လောကီပညာ မည်၏။ ဤလောကီပညာသည် ရှေးရှေးသော ဘုရားသာသနာတော်တို့၌ ဖြစ်ဘူးသော သူတို့အား ဥပ္ပန္န မည်၏။ မဖြစ်ဘူးသေး သော သူတို့အား အနုပ္ပန္နမည်၏။ လောကုတ္တရာ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသည် လောကုတ္တရာ ပညာမည်၏။ ဤ လောကုတ္တရာပညာသည် ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့အား တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မဖြစ်ဘူးသေးသောကြောင့် အနုပ္ပန္နမည်၏။

ကုသိုလ်၌ ဥပ္ပန္န၊ အနုပ္ပန္န ခွဲနည်း ပြီး၏။

-----*-----

သီလကုသိုလ် ၂-ပါး

အကုသိုလ် ၂-မျိုးကို ပယ်နည်း

ဝီရိယလေးချက်ကို ပြဆိုပေအံ့။ ဥပ္ပန္န အကုသိုလ် ဟောင်းတွေကို အကုန်ပယ်မှုဟူသည်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်ဆဲ အခါ၌သာ

ဖြစ်ပေါ်သောအမှုပေတည်း။ နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်ဖြစ်လတ္တံ့သော အနုပုဗ္ဗ အကုသိုလ်သစ်တွေကို မဖြစ်လာရအောင် ပြုမူဟူသည်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် ကြံ့ကြိုက်ဆဲအခါ၌သာ ဖြစ်ပေါ်သောအမှုပေတည်း။ အနမတဂ္ဂ သံသရာပင် ကြာညောင်းသော်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် မကြံ့ကြိုက်က ထိုအကုသိုလ် နှစ်အဖို့တို့ကို ပယ်ဖျက်ပေါက်မရှိ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟုဆိုသော် အကုသိုလ် နှစ်အဖို့တို့ကို ပယ်သတ် မှုဆိုသည် ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယဘုံကြီး၊ အနုသယ အသိုက်အအုံကြီး၊ အနုသယနိုင်ငံကြီးကို အကုန်အစင် ဖြိုဖျက်မှုကို ဆိုသတည်း။

ဒိဋ္ဌိအနုသယ အသိုက်အအုံကြီးကို ဖြိုဖျက်မှု ဆိုသည်လည်း အနတ္တဘာဝနာ အလုပ်ပေတည်း။ အနတ္တဘာဝနာ အလုပ်မည်သည် လည်း ဘုရားသာသနာ ပေါ်ရှိခိုက်အခါ၌သာပေါ်ရှိ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်း အလျာတို့သည်လည်း ဘုရားသာသနာ ကြံ့ကြိုက်ဆဲအခါ အနတ္တဘာဝနာ မျိုးစေ့ကို ယူကြရကုန်၏။ “ဘုရားသာသနာ မရှိခိုက် အခါ၌ အနတ္တဟူသောအသံမျှပင် လောက၌ မရှိကြ”။ အနတ္တအသံ ဆိုသည်ကား ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အသံ တို့ကို ဆိုသတည်း။ အဘိဓမ္မာ ပိဋကသည် အနတ္တသံပေတည်း။ သင်္ဂြိုဟ် တစ်ကျမ်းလုံးသည် အနတ္တသံပေတည်း။

အနတ္တဘာဝနာ အလုပ်ဆိုသည်ကား - သီလဝိသုဒ္ဓိကို ရှေးဦးစွာ ပြည့်စုံစေ၍ ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်ပြီးလျှင် အစိုးမရသော မိမိစိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်းအောင်ပြုပြီးမှ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်တို့ကို အားထုတ်ခြင်းတည်း။ ထိုသို့ အားထုတ်၍ အနတ္တဘာဝနာ ကောင်းစွာထမြောက်သဖြင့် ဒိဋ္ဌိအနုသယဘုံကြီး အကုန်ပျက်စီးသောအခါမှ ဥပ္ပဗ္ဗ၊ အနုပုဗ္ဗဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက် အမှိုက်အမှားတို့သည် အကုန်ချုပ်ငြိမ်း ကုန်၏။

မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဘူးသေးသော ကုသိုလ်တရားကို ဖြစ်စေခြင်း ငှါ အားထုတ်မှု၊ ဖြစ်ဘူးပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်အောင်ပွားများအားထုတ်မှု ဆိုသည်လည်း ထိုကာယဂတာသတိ ကို တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်အောင် အား ထုတ်မှုကိုပင် ဆိုသတည်း။

၁-အနုပုဗ္ဗသီလကုသိုလ်မျိုး

သီလ၌ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ ပုထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်တွင် တစ်ရံ တစ်ဆစ်မျှ မဖြစ်ဘူးသေးသော အနုပုဗ္ဗသီလ ဆိုသည်ကား သောတာ ပတ္တိမဂ်၌ အကျိုးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာ ကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝကို ဆိုသတည်း။ ထိုသီလသည် ကာယဒုစ္စရိုက်၊ ဝစီဒုစ္စရိုက် အမှိုက်အမှား မိစ္ဆာဇီဝတရားတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုအခါမှစ၍ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ ကာယဒုစ္စရိုက်၊ ဝစီဒုစ္စရိုက် အမှိုက်အမှား မိစ္ဆာဇီဝ တရားဟူ၍ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒ်ခြင်း မရှိပြီ။

ထိုလောကုတ္တရာသီလကို အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်မှ ပေါက်ရောက်နိုင်၏။ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြံကြိုက်ဆဲအခါ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ မတွေ့ကြုံဘူးရသော ထိုအနုပုဗ္ဗသီလကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမီ ကြိုးကုတ်အားထုတ်ကြရမည်။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့်တကွ ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန်ကို တည်ထောင်သည်မှ စ၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် ဗောဓိပက္ခိယ

တရားတို့ကို အားထုတ် ကြရမည် ဆိုလိုသည်။

၂- ဥပ္ပန္နသီလကုသိုလ်မျိုး

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးလှသော ဥပ္ပန္နသီလ ဆိုသည် ကား လောကီသီလ ကာမာဝစရသီလတည်း။ ထိုသီလကို နိယာမအဖြစ် သို့ ရောက်အောင် ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောကီသီလ၏ ဘုံသည် နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ ၂-ပါး အပြားရှိ၏။ အရိယာ၏ အဖြစ်သည် နိယာမဘုံ မည်၏။ ပုထုဇဉ်၏အဖြစ်သည် အနိယာမဘုံ မည်၏။

သောတာပန် အရိယာတို့၌ တည်သော ထိုကာမာဝစရ လောကီ သီလသည် နိယာမဘုံသို့ ရောက်၍ အမြဲတည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ အိပ်မက်တွင်မှ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို လွန်ကျူးမှုဟူ၍ မရှိလေပြီ။ ပုထုဇဉ်တို့၌တည်သော ထိုကာမာဝစရ လောကီသီလသည် မူကား အနိယာမဘုံ၌တည်၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ လူ့သီလဝန္တ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝပေါင်းအနန္တ များလှလေပြီ။ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျမှုလည်း စဲခဲ့သည်မရှိကြ။ ထို့အတူ ရသေ့ သီလဝန္တ၊ ရဟန်း သီလဝန္တ၊ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝအနန္တ ရှိခဲ့ကြလေပြီ။ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျမှု လည်း စဲခဲ့သည် မရှိကြ။ ယခုလည်း အပါယ်ဘုံသို့ ကျ၍ နေကြသူ အနန္တ၊ ကျလတ္တံ့သောအဖို့၌ တည်၍နေကြသူ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာအနန္တ၊ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် အနိယာမ တစ်ခဏ တဒင်္ဂ တစ်နပ်စာ အဖြစ်ဖြင့် ရှိနေသော ထိုကာမာဝစရ လောကီသီလကို ဘုရားသာသနာ တွင်း၌ ကြံကြိုက်ဆဲအခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို အားထုတ်ကြ ရမည် ဟူလို။

သီလကုသိုလ် နှစ်ပါး ပြီး၏။

-----*-----

သမာဓိကုသိုလ် ၂-ပါး

၁-အနုပုဏ္ဏသမာဓိကုသိုလ်မျိုး

သမာဓိဘုံသည်လည်း နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ ပညာဘုံသည်လည်း နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံ ဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ သမာပတ် ရှစ်ပါး၊ ကိုးပါးတည်းဟူသော အပ္ပနာသမာဓိသည်ကား အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်သို့ ရောက်မှ နိယာမဘုံသို့ ရောက်၏။ တာဒိဂုဏ်ကို ဆောင်ရွက် နိုင်သော ပညာသည်ကား ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်မှ နိယာမဘုံသို့ ရောက်၏။

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၌ ရထိုက်သော သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို ပြဆိုပေအံ့-

“ယော စ ဝိသာခ သမ္မာဝါယာမော ယာ စ သမ္မသတိ ယော စ သမ္မာသမာဓိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သမာဓိက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”။

ဝိသာခ=ချစ်သားဝိသာခ၊ ယော စ သမ္မာဝါယာမော=အကြင် သမ္မာဝါယာမသည်လည်းကောင်း၊ ယာ စ သမ္မာသတိ=အကြင် သမ္မာသတိသည်လည်းကောင်း၊ ယော စ သမ္မာသမာဓိ=အကြင် သမ္မာ သမာဓိသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ ဣမေဓမ္မာ=သမ္မာဝါယာမ၊

သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤတရားသုံးပါးတို့ကို၊ သမာဓိက္ခန္ဓေ = သမာဓိက္ခန္ဓ (သမာဓိအစု)၌၊ သင်္ဂဟိတာ = ပေါင်းယူအပ်ကုန်၏။

ဟူသော မဟာဝေဒလ္လသုတ်နှင့်အညီ သောတာပတ္တိမဂ်၌ အကျုံးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤသုံးပါးသည် လောကုတ္တရာသမာဓိ မည်၏။ ထိုသမာဓိ သုံးပါးသည် မိစ္ဆာဝါယာမ၊ မိစ္ဆာသတိ၊ မိစ္ဆာသမာဓိလျှင် အရင်းရှိသော အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒဟူသော မနောဒုစ္စရိုက် အမှိုက်အမှားတို့ကို သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်ဖြင့် နောက် တစ်ဖန်ဖြစ်ခွင့် မရှိအောင် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သန္တာန်မှာ ထိုခဏမှစ၍ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒဟူသော မနောဒုစ္စရိုက် အမှိုက်အမှားဟူ၍ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒ်ခြင်း မရှိလေပြီ။ အနတ္တဘာဝနာ ပေါ်ရှိရာ ဘုရားသာသနာတွင်း၌ သာ ပေါ်ရှိသော သမာဓိပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာ ကြုံ ကြိုက်ဆဲအခါ ထိုအနုပုဉ္ဇံ သမာဓိကုသိုလ်တရားကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမီ ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြရမည်။

ကာယဂတာသတိပဋ္ဌာန် တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တ ဘာဝနာ ကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို။

၂-ဥပုဉ္ဇံသမာဓိကုသိုလ်မျိုး

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးလှသော ဥပုဉ္ဇံသမာဓိ ဆိုသည် ကား ကာမာဝစရ သမာဓိ၊ ရူပါဝစရ သမာဓိ၊ အရူပါဝစရ သမာဓိစု ပေတည်း။ ထိုသမာဓိတရားတို့ကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောကီသမာဓိ၏ဘုံသည် နိယာမဘုံ၊ အနိယာမ

ဘုံဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ တည်သော လောကီ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ သုံးပါးသည် နိယာမဘုံ၌ တည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ အိပ်မက်တွင်မျှ အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒတို့၏ ဥပါဒ်ဟူ၍ မရှိလေပြီ။ ပုထုဇဉ်တို့၌တည်ရှိသော ထိုလောကီသမာဓိစုသည်မူကား အနိယာမဘုံ၌ တည်၏။ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ လူသမာဓိ၊ ရှင်သမာဓိ၊ ရသေ့ ရဟန်းသမာဓိ၊ စျာနလာဘီ၊ အဘိညာလာဘီ လောကီတန်ခိုး မြေလျှိုး မိုးပျံ လုပ်ခဲ့ကြသည်လည်း ဘဝအနန္တ ရှိခဲ့ကြလေပြီ။

တစ်ခုတစ်ခုသော မဟာကမ္ဘာ၌ အသင်္ချေယျ ၄-ကပ် ၄-ကပ်စီ ရှိကြသည်တွင် ၃-ကပ် ၃-ကပ်တို့၌ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှာ ကမ္ဘာတိုင်း ကမ္ဘာတိုင်း ဗြဟ္မာ့ချည်း လုပ်ခဲ့ကြလှလေပြီ။ အပါယ် ၄-ဘုံပေါ်လာလျှင် ကမ္ဘာတိုင်း ကမ္ဘာတိုင်း အပါယ် ၄-ဘုံမှာလည်း ထိုဗြဟ္မာတို့ပြင် တစ်ခြားတစ်ပါးရှိ တော့မည်မဟုတ်။ သူတို့ပင် ဗြဟ္မာ၊ သူတို့ပင် ပြိတ္တာ၊ သူတို့ပင် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အသုရကာယ်ဖြစ်၍ နေကြရသည်လည်း အရိုးအစဉ် အထင်အရှားပေတည်း။ အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့် ထောက်စာသည်ရှိသော် မဟာကမ္ဘာကြီးတစ်ကမ္ဘာသည် မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်စာ တစ်သက်လျာမျှ တစ်ခဏကဲ့သို့သာဖြစ်၏။ ဤသို့ မိမိတို့ သန္တာန်တွင် အနိယာမ တစ်ခဏ တဒင်္ဂ တစ်နပ်စာအဖြစ်နှင့် ဖြစ်ခဲ့ဘူးကြ၊ ရှိခဲ့ဘူးကြသော ထိုလောကီ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိတို့ကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြံကြိုက်ဆဲအခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်၍ အနတ္တဘာဝနာကိစ္စကို ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားများကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို။

သမာဓိကုသိုလ် ၂-ပါးပြီး၏။

-----*-----

ပညာကုသိုလ် ၂-ပါး

၁-အနုပုဏ္ဏပညာကုသိုလ်မျိုး

“ယာ စ ဝိသာခ သမ္မာဒိဋ္ဌိယော စ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ပညာက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”။

ဝိသာခ=ချစ်သားဝိသာခ၊ ယာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ=အကြင်သမ္မာဒိဋ္ဌိ သည်လည်းကောင်း၊ ယော စ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ=အကြင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ဣမေ ဓမ္မာ=သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဤတရား ၂-ပါးတို့ကို၊ ပညာက္ခန္ဓေ=ပညာက္ခန္ဓ (ပညာအစု)၌၊ သင်္ဂဟိတာ=ပေါင်းယူအပ်ကုန်၏။

ဟူသော မဟာဝေဒလ္လသုတ်နှင့်အညီ သောတာပတ္တိမဂ်၌ အကျုံးဝင်သော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ တရား ၂-ပါးသည် ပညာမည်၏။ ထိုပညာသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယဘုံကြီးကို အပြီးတိုင်ဖြိုဖျက်၍ ခပ်သိမ်းသောမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်၊ ဒုရာဇိဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခွင့် မရှိအောင် ပယ်သတ်နိုင်၏။ ဒုစ္စရိုက် ကံဟောင်းတို့သည်လည်း အကုန်ကွယ်ပျောက်ရလေကုန်၏။

အပါယ်သံသရာကြီးသည်လည်း ကျွတ်လွတ်လေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုအခါမှစ၍ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ ဒိဋ္ဌိအမှောက် အမှား ဒုစွရိုက် အမှိုက်အမဲဟူ၍ တစ်ရံတစ်ဆစ်မျှ ဥပါဒ်ခြင်း မရှိလေပြီ။ အနတ္တ ဘာဝနာပေါ်ရှိရာ ဘုရားသာသနာတွင်းမှာသာ ပေါ်ရှိသော ပညာပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာ၌ ကြုံကြိုက်ဆဲအခါ ထို အနုပုဏ္ဏပညာ ကုသိုလ်တရားကို ဘုရားသာသနာနှင့် မကွာမကွဲမီ အရအမီ ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြရမည်။

ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မှုမှစ၍ အနတ္တ ဘာဝနာ ကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန် စသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ ကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို။

၂-ဥပုဏ္ဏပညာကုသိုလ်မျိုး

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးလှသော ပညာဆိုသည်ကား ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ခပ်သိမ်းသော ကာမာဝစရဉာဏ်ပညာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဒိဗ္ဗသောတ အစရှိသော အဘိညာပညာတို့ပေတည်း။ ထိုပညာ တို့ကို နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပွားများရမည်ဟူရာ၌ လောကီ ပညာတို့၏ဘုံသည် နိယာမဘုံ၊ အနိယာမဘုံဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ အရိယာ တို့၌ဖြစ်သော လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပတရားတို့သည် နိယာမ ဘုံ၌ တည်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အဆုံးစွန် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည် တိုင်အောင် ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့၌ သစ္စာလေးပါး တရားတို့နှင့်တကွ ယခုဘဝ တတ်ကျွမ်း သိရှိသမျှသော အလုံးစုံသော ကမ္မသကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၊ ပရိယတ္တိဉာဏ်၊ ပဋိပတ္တိဉာဏ်တို့သည် အမြဲပါရှိကုန်တော့သည်။ ပုထုဇဉ်တို့ သန္တာန်၌ တည်ရှိသော ထိုလောကီ

ပညာတို့သည်မူကား အနိယာမဘုံ၌ တည်ကုန်၏။

အနမတဂ္ဂသံသရာတွင် ကျင်လည်၍ နေကြရာ ရံခါ ရံဖန် ကျမ်းတတ် ဂန်တတ် ပရိယတ်အကျော် ဆရာတော် သမားတော်ကြီး၊ ရံခါရံဖန် အသက်ရှိသည်ဟူ၍ ပြောရုံမျှ ရှိကြသော ခရု၊ ပက်ကျို၊ တီ၊ မြော့၊ သန်း၊ ကြမ်းပိုး၊ ပိုးလောက်၊ ကမြင်းနီစသည် ဖြစ်ရိုးအစဉ် အထင်အရှား ပင်တည်း။ ဤသို့ မိမိတို့သန္တာန်တွင် တဒင်္ဂ တစ်ခဏ တစ်နပ်စာမျှ အဖြစ်နှင့် ဖြစ်ခဲ့ဘူးကြ၊ ရှိခဲ့ဘူးကြသော ထိုလောကီ အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာတို့ကို ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ဆဲအခါမှာ နိယာမအဖြစ်သို့ ရောက်လေအောင် အားထုတ်ကြရမည်။

ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်သည်မှစ၍ အနတ္တ ဘာဝနာ ကိစ္စ ထမြောက်သည်တိုင်အောင် သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို အားထုတ်ကြရမည် ဟူလို။

ပညာကုသိုလ်နှစ်ပါး ပြီး၏။

-----*-----

**ဒိဋ္ဌိအနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ရန်
တိုက်တွန်းချက်**

အနမတဂ္ဂသံသရာမှာ မိမိတို့ ကိုယ်ခန္ဓာတွင် အစဉ်ထာဝရ ကိန်းဝပ် တည်ထောင်ကာ ပါရှိ၍ နေကြသော ဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး မပျက်စီးသမျှ ကာလပတ်လုံး အလုံးစုံသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိကုန်သော ကိလေသာ တရားတို့သည် အလွန်ထက်သန် စည်ကား အားခွန်ဗလနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုကိုယ်ခန္ဓာ၌ အတွင်းနေ၊ အတွင်းသား၊ မြို့စီး၊

မြို့ခံ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ကိလေသာတို့၏ ရန်သူရန်ဘက်ဖြစ်ကြသော သီလ၊ သမာဓိ ပညာတို့သည်လည်း ရံခါရံဖန်မှ ရောက်ပေါက်လာ ကြကုန်သော တစ်ပြည်သူ၊ တစ်ပြည်သား ခရီးသွား အာဂန္တုတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်ကြကုန်၏။ အာဇာနည်ကတိလူးကဲ့သို့ အလွန်ဘုန်းတန်ခိုး ဆိုးဝါး သောင်းကျန်းသော ဘီလူးမင်းနှင့်တကွ အားရှိကြကုန်သော ဘီလူး ပြည်သား အပေါင်းတို့၏ တိုင်းတွင်း ပြည်တွင်းသို့ ချဉ်းနင်း ဝင်ရောက်ပြီးကာလ ရပ်ရွာတည် ထောင်၍ နေလာကြကုန်သော ရန်သူသတ္တု အာဂန္တု လူသူအပေါင်း တို့သည် လာလာသမျှ မကြာမီ ဘီလူးတို့ အစာချည်းဖြစ်၍ ရပ်ပါ ရွာပါ မကြာခဏ ပျက်ဆုံးကြရကုန်သကဲ့သို့တည်း။

အာဇာနည်ကတိလူးသည် ဟိမဝန္တာမှ မိမိဗိမာန်သို့ လာရောက် ကြကုန်သော ဈာန်ရ ရသေ့ငါးရာတို့ကို ခြေနှစ်ချောင်းကို ကိုင်ကာ ကိုင်ကာ ဂင်္ဂါမြစ် တစ်ဘက်သို့ ပစ်လွှင့်သဖြင့် ရသေ့ငါးရာ ဆုံးပါးကြရ သကဲ့သို့သော်လည်း ဆိုလေ။

ထို့ကြောင့် ဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြံ့ကြိုက်ကြရကုန် သော ရှင်လူ အပေါင်းတို့သည် ဒုဿီလဓမ္မတို့မှ ဘဝအဆက်ဆက် လွတ်ကင်းမှု၊ သီလဝိသုဒ္ဓိဓမ္မတို့၏ နိစ္စနိယာမ ဘဝအဆက်ဆက် မြဲမှုတို့ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ရန် သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူး၊ လှေတက်မနိုင်သော လှေသူကြီး၊ ခွေးရူးပြန်သောသူ၊ ခံတွင်းဝသို့ ဆေးရောက်တိုင်း ပျို့အန်သော သူနာကြီး တို့ကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားမျိုးနှင့် တွေ့ခဲ့လျှင် ချုပ်မရ ထိန်းမရ ရိုင်းစိုင်း လှသော စိတ်နောက် စိတ်ရူးတို့မှ ဘဝအဆက်ဆက် ကျွတ်လွတ်၍ သွားမှု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မိမိတို့ကို အလိုရှိတိုင်း တည်ငြိမ်စွာ ထားနိုင်သော

သမာဓိဓမ္မတို့၏ နိစ္စနိယာမ ဘဝအဆက်ဆက် ခိုင်မြဲမှုတို့ကို အလိုရှိကြ ကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယနိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ကြရန် သတိပဋ္ဌာန် တရားတို့ကို သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

ယခုတွေ့ရှိနေကြသော မြတ်စွာဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး အနန္တကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်အရိယာအရှင် သံဃာတော်မြတ်တို့ ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး အနန္တတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယခုဘဝ သိရှိမှီခို ကြည်ညိုကိုး ကွယ်၍နေကြသော သာသနာဓမ္မ အသိုက်အအုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နောက်ဘဝ၌ တစ်စမကျန် အကုန်ကွယ်ပစေ၍ တွေဝေပြင်းပြ မှောင် ကြီးချနိုင်သော သမ္မောဟတရားကြီးမှလည်းကောင်း၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ အလေ့အားဖြင့် ဘုရားမှန်၊ တရားမှန်၊ သံဃာမှန်၊ သာသနာမှန်ကို မသိနိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရောက်ရာ ဘဝတို့၌ အမျိုးဘာသာ တွေ့ရှိရာဘုရား အလွန်အမှားကြီးတွေကို တစ်ဘဝတစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရိုး ဓမ္မတာ သံသရာတွင် အမှားကြီး နာလှသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တရားကြီးမှလည်းကောင်း၊ ယခုဘဝမှစ၍ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အပြီးလွတ်ကင်းမှု ဘုရားမှန် တရားမှန် သံဃာမှန် သာသနာမှန်တို့နှင့် နိရန္တရ ဘဝမကွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ကိုးကွယ်ရာ အခြေမပျက်နိုင်သော အဓိဂမသဒ္ဓါ အဓိဂမပညာတို့၏ နိစ္စနိယာမ အဖြစ်သို့ ရောက်မှုတို့ကို အလိုရှိကြ ကုန်သည်ရှိသော် ဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယ နိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ကြရန် သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ အချိုးကျအောင် အားထုတ်ကြကုန်ရာသတည်း၊ သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ အချိုး ကျမှုဆိုသည်ကား အရေကြွင်းစေ၊ အရိုးကြွင်းစေ အစရှိသော ထက်သန် လှသော ဝီရိယမှုတို့ကို ဆိုသတည်း။

သမ္ပပ္ပဓာန် ၄-ပါးပြီး၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါးကို ပြဆိုခန်း

သာသနာဣဒ္ဓိကြီး ၅-ပါး ဝေဖန်ခန်း

ဣဒ္ဓိပါဒ်စသည်တို့၌ သိသာရုံမျှပြဆိုပေအံ့။ “ဣဇ္ဇနံ ဣဒ္ဓိ”။ ဣဇ္ဇနံ=ပြည့်စုံခြင်း၊ ဣဒ္ဓိ=ပြည့်စုံခြင်း၊ ပြီးစီး ပေါက်ရောက် ထမြောက် အောင်မြင်ခြင်းဟူလို။ ထိုဣဒ္ဓိသည် သာသနာတော်မြတ်ကြီး၌ အကျဉ်း အားဖြင့် ငါးပါးရှိ၏။

- ၁။ အဘိညေဃေသု ဓမ္မေသု အဘိညာသိဒ္ဓိ။
- ၂။ ပရိညေဃေသု ဓမ္မေသု ပရိညာသိဒ္ဓိ။
- ၃။ ပဟာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ပဟာနသိဒ္ဓိ။
- ၄။ သစ္စိကာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သစ္စိကြိယာသိဒ္ဓိ။
- ၅။ ဘာဝေတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဘာဝနာသိဒ္ဓိ။

၁။ အဘိညေဃေသု ဓမ္မေသု=အထူး သိထိုက်ကုန်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့၌၊ အဘိညာသိဒ္ဓိ=အထူးသိမှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

၂။ ပရိညေဃေသု ဓမ္မေသု=ပိုင်ပိုင်သိထိုက်သော ဒုက္ခသစ္စာ တရားတို့၌၊ ပရိညာသိဒ္ဓိ=ပိုင်ပိုင်သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

၃။ ပဟာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု=ပယ်ထိုက်သော သမုဒယသစ္စာ တရားတို့၌၊ ပဟာနသိဒ္ဓိ=ပယ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

၄။ သစ္စိကာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု=မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော တရားတို့၌၊ သစ္စိကြိယာသိဒ္ဓိ=မျက်မှောက်ပြုမှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

၅။ ဘာဝေတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု=ပွားထိုက်သော တရားတို့၌၊
ဘာဝနာသိဒ္ဓိ=ပွားမှု၏ ပြီးစီးခြင်း တစ်ပါး။

ဤကား ဘုရားသာသနာ၌ လိုရင်းကုဒ္ဓိကြီး ငါးပါးတည်း။

၁။ အဘိညာသိဒ္ဓိဆိုသည်ကား - သာသနာ၌ မသိဘူးရကုန်
သော ပရမတ္ထတရားတို့ကို အသီးအသီးသော သရုပ်သဘောအားဖြင့်
ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်းတည်း။ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို ကောင်းစွာ
တတ်ကျွမ်းလိမ္မာမှုသည် အဘိညာသိဒ္ဓိပင်မည်၏။

၂။ ပရိညာသိဒ္ဓိဆိုသည်ကား - ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့တွင် တစ်ခုခု
သောတရားတို့ကို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ အနိစ္စအခြင်းအရာ၊ ဒုက္ခအခြင်းအရာ၊ အနတ္တအခြင်းအရာ
တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပိုင်ပိုင်သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

၃။ ပဟာနသိဒ္ဓိဆိုသည်ကား - သမုဒယသစ္စာ ကိလေသာတရား
တို့ကို ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

ဤစာအုပ်မှာမူကား ဘုရားသာသနာ၌ အကျွတ်ရကြကုန်သော
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့တွင် အညံ့ဆုံး အများဆုံးဖြစ်ကုန်သော
ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်တို့ကို လိုရင်းပဓာနပြု၍ ပြဆိုရာဖြစ်သောကြောင့်
သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်းသည် ပဟာနသိဒ္ဓိမည်၏။
ဝီစိကိစ္ဆာကို ပယ်မှုသည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပယ်သတ်မှုတွင် ပါဝင်၏။

၄။ သစ္စိကြိယာသိဒ္ဓိ ဆိုသည်ကား - မိမိအဇ္ဈတ္တသန္တာန်တွင်
အစဉ်ကိန်းဝပ်ပါရှိ၍ နေကုန်သော ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းမှုဟူသော
နိရောဓသစ္စာကို ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မျက်
မှောက်ပြုရမှု၏ ပြီးစီးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

၅။ ဘာဝနာသိဒ္ဓိဆိုသည်ကား - သီလ, သမာဓိ, ပညာ ဟူသော သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို လောကုတ္တရာမဂ္ဂသစ္စာ အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ပွားမှုပြီးစီးခြင်းကိုဆိုသတည်း။ ဝိသုဒ္ဓိ အစဉ်အားဖြင့် ဆိုသည်ရှိသော်ကား သီလဝိသုဒ္ဓိ၌ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလလေးပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဣဒ္ဓိလေးပါး, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၌ ပရိကမ္မသမာဓိ ဥပစာရ သမာဓိတို့နှင့်တကွ သမာပတ်ရှစ်ပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဣဒ္ဓိရှစ်ပါး, ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာစသော လောကီအဘိညာ ၅-ပါးတို့၏ ပြီးစီးခြင်းသည် ဣဒ္ဓိ ၅-ပါး, ပညာဝိသုဒ္ဓိတို့၌ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည် ဣဒ္ဓိတစ်ပါး စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။

သာသနာဣဒ္ဓိကြီးငါးပါး ဝေဖန်ခန်းပြီး၏။

-----*-----

ဣဒ္ဓိပါဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်

“ဣဒ္ဓိယာ ပါဒေါ ဣဒ္ဓိပါဒေါ”။ ဣဒ္ဓိယာ=ပြည့်စုံခြင်း၊ ပြီးစီးခြင်း အမျိုးမျိုး၏။ ပါဒေါ=အခြေအမြစ်သည်။ ဣဒ္ဓိပါဒေါ=ဣဒ္ဓိပါဒ်မည်၏။ ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်သည် လေးပါးအပြားရှိ၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး

- ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ, စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒေါ။
- ၁။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ=ဆန္ဒဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တစ်ပါး။
- ၂။ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ=ဝီရိယဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တစ်ပါး။
- ၃။ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ=စိတ်ဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တစ်ပါး။
- ၄။ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒေါ=ပညာဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တစ်ပါး။

ဤကား ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတည်း။ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ်၊ ပညာ ဤလေးပါးကို ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး ဆိုသည်။

၁။ ဆန္ဒ ဆိုသည်ကား - လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ပေါက်ချင်မှု၊ ရောက်ချင်မှု၊ ပြည့်စုံချင်မှု၊ ပြီးစီးချင်မှုတည်း။ အလွန်အကျွံ ထက်သန်သော ဆန္ဒကိုဆိုသည်။ အလွန်အကျွံ ထက်သန်သောဆန္ဒ ဆိုသည်ကား ထိုဆန္ဒကို မိမိအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌လည်း နှောင့်ယှက်နိုင်သော သူမရှိ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌လည်း နှောင့်ယှက်နိုင်သော သူမရှိ၊ ထိုထို ဣဒ္ဓိကို ယခုဘဝတွင်မရလျှင် မနေနိုင်၊ မရလျှင် သေရသည်ကပင် ကောင်းသေး၏ဟု မရဘဲ နေရသည်ထက် အသေကို အမြတ်ထားနိုင်သော ဆန္ဒတည်း။

ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၏ တစ်ပုဒ်တစ်ဂါထာသော တရားကိုမျှ မကြားမနာရလျှင် **ဗာရာဏသီ**ပြည်ကြီးမှာ မင်းလုပ်၍ နေမှုသည် အဘယ်အကျိုးရှိမည်နည်းဟု ထီးနန်းကိုစွန့်၍ ကဿပဘုရား၏ တရားကို ဟောနိုင်သော သူကို အရရှာခြင်းငှါ တိုင်းပြည်မှထွက်လေသော **ဓမ္မသောဏ္ဍ** မင်းကြီး၏ ဆန္ဒမျိုးတည်း။ **ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး**၊ **အနာထပိဏ်** တို့ကဲ့သို့ မိမိလိုရာ ဣဒ္ဓိကို အလွယ်တကူနှင့် ရလျှင်လည်း ထိုဆန္ဒ ကြေငြိမ်းတော့သည်။ ရခွင့်ရလမ်း အစအန ထင်မြင်ရပါလျက် မရဘဲနေလျှင် စိတ်မချမ်းသာသည့်အတွက် သေရသည်ကပင် ကောင်းသေး၏ဟု ဖြစ်လေသတည်း။ **တေမိမင်း**၊ **ဟတ္ထိပါလမင်း** စသည်တို့၏ ဆန္ဒ၊ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ကြီးစွာသော ထီးနန်းစည်းစိမ် သူဌေးစည်းစိမ် သူကြွယ်စည်းစိမ်တို့ကို စွန့်ပစ်၍ ရဟန်းပြုလုပ်ကြသော သူတို့၏ ဆန္ဒ တို့ကိုလည်း ပြဆိုလေ။

၂။ ဝီရိယ ဆိုသည်ကား - ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သမ္ပပ္ပဓာန်ဝီရိယကို ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံ

သောသုသည် ဝီရိယကို စိုက်ထုတ်နိုင်လျှင် ရ၏၊ ရောက်၏၊ ပေါက်၏ ဟူသော ဒေသနာ စကားကို ကြားနာရလျှင် ဧကန် ငါရတော့မည်၊ ငါ ရောက်တော့မည်၊ ငါပေါက်တော့မည်ဟု ထင်၏။ နေ့နေ့ညည ဘယ်မျှ လောက် အပန်းခံရပါလိမ့်မည် ဆိုသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ အပန်းခံရ သော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ ရက်ပေါင်း လပေါင်း နှစ်ပေါင်း မည်မျှကြာ အောင် အားထုတ်ရလိမ့်မည်ဆိုသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ ထိုလောက် ကြာမြင့်စွာ အားထုတ်၍ နေရသော်လည်း စိတ်မတွန့်၊ စိတ်မကွက်၊ ဝီရိယဓာတ် နှံ့လှသော သူတို့သည် **ခွေးဖြူ တောမတိုးဝံ** ဆိုသကဲ့သို့ ဝီရိယစိုက်ထုတ်၍ လုပ်ဆောင်ရသော အမှုတို့နှင့် ကင်းရလိမ့်မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ အအိပ်ကို ခြိုးခြံရလိမ့်မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ အစားကို ခြိုးခြံရလိမ့်မည် ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ နှလုံးသွင်းမှု စွဲမြဲ ရလိမ့်မည်ဆိုလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ နေ့ရက် ရှည်ကြာသံကို ကြားလျှင် ဆုတ်ကြကုန်၏။ ခွေးဖြူတို့မည်သည် တောခြံဆိုလျှင် ယာပြင်၌ ပေါက် ရောက်သော အရပ်တစ်တောင်ခန့်ရှိသော မဲရိုင်းပင်ခေါ်သော မြက်ပင် တောကိုပင် သစ်ရှိလိမ့်မည်၊ ကျားရှိလိမ့်မည်၊ ဆင်ရှိလိမ့်မည် ထင်၍ အနီးအနားသို့ မတိုးဝံကြကုန်သကဲ့သို့တည်း။

၃။ စိတ်ဆိုသည်ကား - သာသနာတော်ကို တွေ့ကြုံ၍ သာသနာ ဓမ္မကို ကြားနာရသောအခါမှစ၍ ထိုဣဒ္ဓိတို့၌ စွဲလမ်းမှုတည်း၊ အလွန် အကျူး ထက်သန်ခိုင်မာသော စိတ်စွဲလမ်းမှုကို ဆိုသည်။ ထို ဣဒ္ဓိပါဒ် တို့မှတစ်ပါး လောက၌ အတင့်အတယ် အဖွယ်အရာ ချမ်းသာမှု စီးပွားမှု၊ ဘုန်းတန်း လာဘ်လာဘမှု၊ ကျမ်းဂန်ပရိယတ်မှုတို့နှင့် နေရသော်လည်း ထိုအမှုတို့၌ စိတ်မပါ၊ စိတ်မရှိ၊ ဣဒ္ဓိမှုတို့၌သာ စိတ်သွား၍ နေ၏။ ဣဒ္ဓိမှုတို့ကို ထိုထို ဤဤ ကြံစည် စိတ်ကူး၍ နေရမှသာ စိတ်ချမ်းသာခွင့်

ကို ရတော့သည်။ လောက၌ ရွှေဖြစ် ငွေဖြစ်စသော အဂ္ဂိယအလုပ်၌ အထုံဝါသနာ အစွဲကြီးစွဲသောသူသည် တစ်ပါးသော စီးပွားမှုတို့၌ ပြုလုပ် ရသော်လည်း စိတ်မရို၊ စိတ်မပါ၊ အဂ္ဂိယအမှု၌သာ စိတ်သွား ၍နေ၏။ ဣရိယာပုထ် လေးပါး၌ အဂ္ဂိယစိတ်သာရှိ၏။ အိပ်ချိန်မှန်း မသိ၊ စားချိန် မှန်းမသိ၊ အိပ်၍လည်း အိပ်ရမှန်းမသိ၊ စား၍လည်း စားရမှန်း မသိ၊ လမ်းခရီးသွား၍ ဘယ်ဟာကို တွေ့ခဲ့သည်ဟု သတိမရ၊ ဤကဲ့သို့ အစွဲ သန်လှသော စိတ်တို့ကို ဆိုသည်။

၄။ ဝိမံသပညာ ဆိုသည်ကား - အပါယဒုက္ခ ဝဋ်ဒုက္ခ ကြီးကျယ် ပုံကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သော ပညာ၊ ဣဒ္ဓိတို့၏ အကျိုးအာနိသင်ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သော ပညာ၊ ခက်ခဲနက်နဲသော တရားဓမ္မသဘာဝတို့၌ ဖြန့်ဖြူးစွာ ကျက်စားနိုင်သောပညာကို ဆိုသတည်း။ ထိုပညာနှင့် ပြည့်စုံ သောသူသည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဣဒ္ဓိအစီးအပွားတို့မှတစ်ပါး အလုံးစုံသော လောကီတရား ချမ်းသာစီးပွားမှုတို့၌ စိတ်အရသာကို ရှာကြံ၍ မရလေ။ နက်နဲသော ဣဒ္ဓိ အစီးအပွားကြီးတို့၌ စိတ်အရသာကို တွေ့နိုင်တော့ သည်။ နက်နဲသော တရားဆိုလေလေ ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်ကြံ ချင်လေလေသာတည်း။

ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသ ဟူသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား
လေးပါးကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

-----*-----

ဣဒ္ဓိပါဒ် ရှိသူနှင့် မရှိသူတို့ ထူးခြားပုံ

ဤဣဒ္ဓိပါဒ်တရား လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြ ကုန်သော သူတို့သည်ကား ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်မှုမှ စ၍

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော အထက်ထက်သော သာသနာ့ အစီး အပွားကြီးတို့ကိုလည်း ယခုဘဝ ဝန်ချ၍ မထားနိုင်ကြကုန်၊ တစ်ပါးမျှ မကပ်ဘူးကြကုန်သော သူတို့သည်သာလျှင် ဘဝအတိမ်အနက် ဓမ္မ အတိမ်အနက်ကို မသိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ မဖြစ်နိုင်ဟု ဝန်ချ၍ ထားကြ ကုန်၏။ ဤ တရားလေးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးနှင့်ပင် ပြည့်စုံသောသူသည် မိမိပါရမီ အားလျော်စွာ ဤဘုရားသာသနာမှာပင် ယခုဘဝ၌သော်လည်း ကောင်း၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည့်ကာလ နောက်ဘဝ၌သော်လည်း ကောင်း၊ လောကုတ္တရာ ဣဒ္ဓိတိုင်အောင် ပေါက် ရောက်ပေလတ္တံ့၊ ၂- ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၊ ၃-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၊ ၄-ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သူတို့မှာ ဆိုဖွယ်မရှိပေပြီ။ ဣဒ္ဓိမှာ ဝေးစွာ ပါဒမျှ မရှိကြကုန်သေးသော သူတို့မှာမူကား ပါဒကို ရှေးဦးစွာ ထူထောင်ပွားများကြရကုန်၏။

မိမိသန္တာန်၌ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများမှု အစရှိသော အထက်အထက်သော သာသနာတော်မြတ် အစီးအပွားကြီးတို့ကို ယခုဘဝ ယခုဘုရားသာသနာမှာ အလွန်ရလို့လှသော ဆန္ဒပင် မရှိကြ သေးကုန်မူ၍ ဝန်ချလျက် နေကြကုန်သောသူတို့သည် ထို ဝန်ချမှုကိုပင် အပါယ်လမ်းမကြီးတစ်ခုဟု သိမြင်ကြ၍ ထိုဆန္ဒကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်သော သုတ္တန်ဒေသနာတော်များကို ကောင်းစွာ ကြည့်ရှု ကြံဖန် ဆင်ခြင်ကြ ကုန်ရာသည်။ ထိုဆန္ဒကို ဖြစ်ပွားအောင် ဟောပြောဆုံးမနိုင်သော ဥပနိဿယ ဆရာကို ကောင်းစွာမှီဝဲ ဆည်းကပ် ကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည်-

“ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ ”

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ အကြင်သူတို့သည် ထိုထို ကုဒ္ဓိကို ဝေးစွာ ပါဒကိုမျှ ဖြစ်ပွားအောင် အားထုတ်မှု မရှိကြကုန်။ ဆန္ဒမရှိ သေးလျှင် ဆန္ဒရှိအောင်ပင် ပွားများအားထုတ်ရသေးသည်ဟူ၍မျှ မသိကြကုန်။ ထိုသူတို့သည် ဝန်ချသူတို့ချည်း ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝီမံသတို့၌လည်း ပါဒထူထောင်မှု အသီးသီး ရှိကြသည်ကို သိကြလေ။

ကာယဂတာသတိကို စွဲမြဲမှုသည်ပင်လျှင် စိတ်ကို ထူထောင်မှု မည်၏။ သံဝေဂဝတ္ထုတို့ကို လေ့ကျင့်မှု၊ ဓုတင် ပဋိပတ်တို့ကို အားထုတ် မှုသည် ဝီရိယကို ထူထောင်မှု မည်၏။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး စသော နက်နဲသော ဓမ္မသဘာဝတို့ကို ကြံဖန် လေ့ကျင့်မှုသည် ဝီမံသကို ထူ ထောင်မှုမည်၏။ တစ်ခုခုသော ပါဒ ထူထောင်မိခဲ့လျှင်ပင် ပါရမီ အား လျော်စွာ ထိုထိုကုဒ္ဓိတို့ကို မလွဲစေနိုင်ကြကုန်ပြီ။

ဒွန်းစက္ကားသားနှင့် ဧကရာဇ်မင်းသား ဥပမာ

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာတို့၌ ကုဒ္ဓိပါဒ် တစ်ပါးပါးမျှ မရှိကြ ကုန်သောသူတို့သည် ဒွန်းစက္ကား၏သားတို့နှင့် တူကုန်၏။ တစ်ပါးပါး ရှိကြကုန်သောသူတို့သည် ဧကရာဇ်မင်းသားတို့နှင့် တူကုန်သည်ဟု မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

ဒွန်းစက္ကား၏ သားတို့သည် မင်းဧကရာဇ် ပြုလုပ်ရန် အကြံဖြစ်မြဲ မဟုတ်ကုန်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အကြံဖြစ်ရန် အခြေပါဒ် တစ်စွန်းတစ်စမျှ မရှိကြကုန်သောကြောင့်တည်း။ ဧကရာဇ် မင်းသားတို့ သည်ကား မင်းဧကရာဇ် ပြုလုပ်ကြရန် အလိုအကြံ ရှိမြဲတို့ပေတည်း။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အလိုအကြံ ဖြစ်နိုင်ကြရန် အခြေပါဒ ကြီးမြင့်ကြကုန်သောကြောင့်တည်း ဟူလိုသည်။

ဣဒ္ဓိပါဒ်ပွားရန် တိုက်တွန်းချက်

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ သည်လည်း မိမိတို့ ပါရမီအားလျော်စွာ ဤသာသနာတော်အတွင်း၌ ပင်လျှင် အထက်အထက်သော သာသနာ့ အစီးအပွား ကြီးများသို့ ရောက်ကြ၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအသိုက်အအုံကြီးများကို ဖျက်ဆီးနိုင်ကြရန် ဤဣဒ္ဓိပါဒ်တရား လေးပါးများကို ထူထောင် ပွားများကြကုန်ရာသတည်း။

ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး ပြီး၏။

-----*-----

ဣန္ဒြေ ၅-ပါး

ဣန္ဒြေ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်

ဣန္ဒြေငါးပါး၌ ဣန္ဒြေ ဆိုသည်ကား- ဣန္ဒဿ ကမ္မံ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒဿ=အစိုးရမင်း၏၊ ကမ္မံ=အစိုးရမှုသည်၊ ဣန္ဒြိယံ=ဣန္ဒြေမည်၏။ အစိုးရမင်း၏ အစိုးရမှု ဆိုသည်ကား မိမိအုပ်ချုပ်ရာဌာန၌ မိမိအလိုကို တစ်စုံတစ်ယောက် သောသူကမျှ မလှန်မပြန်နိုင်မှုတည်း။ ဤအရာ၌ကား စိတ်ကို အစိုးရမှုသည် လိုရင်းတည်း။ ထိုဣန္ဒြေသည် ၅-ပါး ရှိ၏။

- (၁) သဒ္ဓိန္ဒြေ၊
- (၂) ဝီရိယိန္ဒြေ၊
- (၃) သတိန္ဒြေ၊

(၄) သမာဓိန္ဒြေ၊

(၅) ပညိန္ဒြေ၊

ဤကား ဣန္ဒြေ ၅-ပါးတည်း။

ပကတိသဒ္ဓါနှင့် ဘာဝနာသဒ္ဓါအကြောင်း

၁။ သဒ္ဓါန္ဒြေ ဆိုသည်ကား သဒ္ဓါပင်တည်း။ ထိုသဒ္ဓါသည် အစိုးရ မျိုး ပေတည်း။ ပကတိသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာသဒ္ဓါ ဟူ၍ ၂-ပါး ရှိ၏။ ပကတိ လူတို့၌ ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ အတုအပ ဘာဝနာမှုနှင့် ဖြစ်၍နေသော သဒ္ဓါသည် ပကတိသဒ္ဓါမည်၏။ ထိုပကတိသဒ္ဓါသည် စိတ်ကိုအစိုးရ၏ ဆိုသော်လည်း အထက်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သူရူးဥပမာအတိုင်း ပကတိ လူတို့ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက်ကို ပျောက်ငြိမ်းအောင် အုပ်ချုပ်နိုင်သည် မဟုတ်။ ထိုစိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် အတိုင်းမှာ အလိုက်သင့် လိုက်လျော၍ ဒါနပြုရုံမျှ စိတ်ကိုအစိုးရ၏။ သဒ္ဓါမရှိခဲ့လျှင် စိတ်သည်ဘယ်အခါမှ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ဆီ မသိပြီ။ မကောင်းမှု၌သာ မွေ့လျော်၏။ သီလ ဝိသုဒ္ဓိကို ဖြည့်ကျင့်မှု၊ တရားကျမ်းဂန် သင်ကြားလေ့လာမှု စသည်တို့၌ လည်း ဒါနမှု အတူ သိလေ။

ဤကား ပွားများခြင်း မရှိသော ပကတိသဒ္ဓါ၏ အစိုးရမှုနှင့် ဖြစ်နိုင်သော ပကတိကုသိုလ်မျိုးတည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်း အမှုနှင့် တွေ့ခဲ့လျှင် ထိုပကတိသဒ္ဓါသည် စိတ်ကိုအစိုးရမရ၊ စိတ်သည် သဒ္ဓါကို လှန်ပြန် ကန်ကျောက်၍ လွတ်ရာ တစ်ပါးသို့ ထွက်သွား၏။ ပကတိသဒ္ဓါကို ဤအရာ၌ မလိုအပ်။

ဘာဝနာ သဒ္ဓါဆိုသည်ကား ထွက်သက် ဝင်သက် ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ် အစရှိသော ဘာဝနာအလုပ်ဖြင့် အားခွန်ဗလ တေဇတန်ခိုး

တိုးတက်ပွားစီး ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့ ကြီးပွားလေအောင် ပျိုးထောင် ပြုပြင်၍ ထားအပ်သော သဒ္ဓါသည် ဘာဝနာသဒ္ဓါ မည်၏။

ဤဘာဝနာသဒ္ဓါကို ဗောဓိပက္ခိယ အရာ၌ သဒ္ဓါန္တေ ဆိုသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံတို့၌ စိတ်ရူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်ငြိမ်း၍ စိတ်ကြည် ရောက်ခြင်းတည်း။ စိတ်မည်သည် သူကြည်ရာအာရုံ၌ နေရမှ ငြိမ်သက် တော့သည်။ အာနာပါနဿတိ အစရှိသော ကာယဂတာသတိကို အားထုတ်မှုသည် ထိုဘာဝနာသဒ္ဓါကို ပျိုးထောင် ပြုပြင်မှုပင်တည်း။ ကာယဂတာသတိစွဲ၍ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော မိမိကိုယ်အင်္ဂါထဲ၌ စိတ်ကို မြဲအောင် ထားနိုင်လျှင်ပင် ဘာဝနာသဒ္ဓါကိုရပြီ။ သမထကိစ္စ၊ ဝိပဿနာကိစ္စတို့နှင့် အဆင့်ဆင့်ပွားများ၍ သွားပါမူကား ယခုဘဝ၌ ပင်လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီး ၃-ရပ်ကို အကုန်ဖြိုဖျက်နိုင်သော အား အစွမ်းသို့ ရောက်၏။ သမထအလုပ်၊ ဝိပဿနာ အလုပ်တို့ကိုမူကား ကျမ်းဂန်အရာ၌ အလွန်လိမ်မာသော ဆရာဥပနိဿယကို မှီ၍လုပ်မှ နေရာကျနိုင်မည်။

ဝီရိယ နှစ်မျိုးနှစ်စုံပြားပုံ

၂။ ဝီရိယန္တေ ဆိုသည်ကား ဝီရိယပင်တည်း။ ပကတိဝီရိယ၊ ဘာဝနာဝီရိယ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိကဝီရိယ ဟူ၍လည်း နှစ်ပါးရှိ၏။ ပကတိဝီရိယမှာ သိသာပြီ။ လောကမှုတို့၌ ပကတိဝီရိယ လွန်ကဲသော သူတို့မှာ ဘာဝနာဝီရိယ ထမြောက်လွယ်၏။ ပိဏ္ဏပါတ်စုတင်၊ နိသဇ်စုတင်၊ ရုက္ခမူစုတင်၊ အဗ္ဗောကာသိကစုတင်၊ သုသာန်စုတင် အစရှိသော စုတင်မှုကြီးများသည် ကာယိကဝီရိယ ဘာဝနာမှုတို့ပင်တည်း။ ကာယိကဝီရိယ ဘာဝနာကို ထူထောင်မိ၍

အအိပ်အနေနည်းပါးသဖြင့် ထကြွလုံ့လ ဝီရိယနှင့်ပြည့်စုံငြားသော်လည်း ဘာဝနာမနသိကာရ ထက်သန်မှု ဟူသော စေတသိကဝီရိယ မရှိခဲ့သည် ရှိသော် ထွက်သက် ဝင်သက်စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသည် ထင်မြင် စွဲမြဲခြင်းသို့ မရောက်နိုင်၊ နေ့၊ ရက်၊ လ၊ နှစ်သာ ကြာညောင်း၍ သွား၏။ အာရုံမူကား ထူးလှသည် မရှိ၊ စိတ်ကြည်မှုလည်း ထူးလှသည် မရှိ။

ဝီရိယ ညံ့ဖျင်းသူကို အလုပ်က နိုင်ပုံ

ခပ်သိမ်းသော လုပ်မှုကိုင်မှုတို့၌ပင်လျှင် အလုပ်ကို လူက မြန်မြန်နိုင်တဲ့မှ နေရာကျသည်။ လူကို အလုပ်က နိုင်၍နေလျှင် နေရာ မကျပြီ။ လူကို အလုပ်ကနိုင်မှုဆိုသည်ကား အတုအပ ဝီရိယနှင့်သွပ်၍ အလုပ် အရာမထင်တဲ့နိုင်ဘဲ နေ့ရက်ကြာညောင်း ရှိလတ်သော် ဣရိယာ ပထဒုက္ခ ညှဉ်းဆဲမှုနှင့်ပင် ထိုအလုပ်၌ ပျင်းရိခြင်းဖြစ်၍ နေ၏။ ပျင်းရိခြင်း ဖြစ်လေလေ အလုပ်အရာ မထင်လေလေ၊ အလုပ်အရာ မထင်လေလေ ပျင်းရိခြင်း ဖိစီး၍ လာလေလေ ဖြစ်၏။ ထိုအရပ်ကို လွှတ်၍ အလုပ်တစ်ပါး ပြောင်းရသော် ကောင်းနိုးနိုးထင်၏။ မကြာမကြာ အလုပ်ပြောင်း၏။ ဝီရိယ ညံ့ဖျင်းသောသူကို အလုပ်ကနိုင်မှုတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်မည်သည် ကာယိကဝီရိယ၊ စေတသိက ဝီရိယ ၂-ပါး ပြည့်စုံသောသူမှသာ အမြန်ထမြောက်နိုင်၏။

ကာယဂတာသတိတည်ထောင်မိသည်မှစ၍ တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွား၍လာသော ဘာဝနာဝီရိယကို ဤဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ဝီရိယိန္ဒြေ ဆိုသတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ စိတ်ပျင်း၊ စိတ်ရိ ပျောက်ငြိမ်း၍ စိတ်ထက် သန်မှု သို့ရောက်ခြင်းတည်း။ စိတ်မည်သည် စိတ်သန်ရာ အာရုံ၌ နေရမှု

ပျော်တော့သည်။

ဤမှနောက်၌ ဘာဝနာဝီရိယ ထူထောင်မှု အဆင့်ဆင့် ပွားများမှုတို့မှာ သဒ္ဓါန္တေအတိုင်း သိလေ။

၃။ သတိန္တေ ဆိုသည်ကား - ဤဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ထွက်သက် ဝင်သက်စသော မိမိကိုယ်အင်္ဂါ၌ ကောင်းစွာတည်ထောင် မိသော ကာယဂတာသတိမှစ၍ လောကုတ္တရာ သမ္မာသတိမဂ္ဂင် တိုင်အောင် ကြီးပွား၍ သွားသော သတိပဋ္ဌာနခေါ်သော ဘာဝနာသတိကို ဆိုသတည်း။ သမာဓိန္တေ၊ ပညိန္တေတို့ကိုလည်း ထိုနည်းတူ ဆိုလေ။

ဣန္ဒြေ ၅-ပါး တစ်လုံးတစ်စည်းတည်းဖြစ်ပုံ ပြဆိုခန်း

ထွက်သက် ဝင်သက် အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ၌ စိတ်၏ မငြိမ် မသက်မှုကို သမဓိန္တေသည် ပယ်သတ်၏။ စိတ်၏ တွေဝေမှုန် မှေးမှုကို ပညိန္တေသည် ပယ်သတ်၏။ ရှေးဖြစ်သော သဒ္ဓါန္တေ၊ ဝီရိယိန္တေ၊ သတိန္တေ ၃-ပါးတို့ကား သမာဓိန္တေ၊ ပညိန္တေ ၂-ပါးတို့ကို အထွတ်အမြတ် သို့ရောက်အောင် မင်းမြှောက်သမားတို့ပေတည်း။ ကာယဂတာသတိ ပဋ္ဌာန် တည်ထောင်မိ၍ စိတ်ကို အစိုးရသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြသော အခါ သမထလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင် သမာဓိန္တေသည် သမာပတ်ရှစ်ပါး ဖြစ်လာ၏။ ပညိန္တေသည် ဣဒ္ဓိဝိဓအစရှိသော အဘိညာဉ် ၅-ပါး ဖြစ်လာ၏။ ဝိပဿနာလမ်းသို့ လိုက်ခဲ့လျှင် သမာဓိန္တေသည် သုညတ သမာဓိ၊ အနိမိတ္တ သမာဓိ၊ အပ္ပဏိဟိတသမာဓိ ၃-ပါး ဖြစ်လာ၏။ ပညိန္တေသည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသောပညာဝိသုဒ္ဓိ ၅-ပါး၊ အနုပဿနာ ဉာဏ်သုံးပါး၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ပါး၊ မဂ်ဉာဏ်လေးပါး၊ ဖိုလ်ဉာဏ် လေးပါး၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၂၆-ပါး ဖြစ်လာ၏။

ဤကား ဣန္ဒြေ ၅-ပါးတို့၏ တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း ဖြစ်ကြပုံကို ပြဆိုခန်းတည်း။

ဣန္ဒြေ ၅-ပါး လွန်ကဲရာဌာန ခွဲဝေချက်

သဒ္ဓိန္ဒြေအချက်

လွန်ကဲရာဌာနအားဖြင့် ခွဲဝေ၍ ဆိုမှုကား-

ကတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဒဠဗ္ဗံ၊ စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု
ဧတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဒဠဗ္ဗံ၊

(ပါဠိတော်)

ကတ္ထ=အဘယ်အရာဌာန၌၊ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ=သဒ္ဓိန္ဒြေကို၊ ဝါ=သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဠဗ္ဗံ=ရုမှတ်အပ်သနည်း။ စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု= သောတာပတ္တိအင်္ဂါ လေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတ္ထ=ဤအရာဌာန၌၊ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ=သဒ္ဓိန္ဒြေကို၊ ဝါ=သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဠဗ္ဗံ=ရုမှတ်အပ်၏။

(အနက်)

အဓိပ္ပါယ်ကား-သဒ္ဓိန္ဒြေအစွမ်းသည် သောတာပတ္တိ အင်္ဂါလေးပါး အရာ၌ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှား၏ ဟူလို။

သောတာပတ္တိအင်္ဂါလေးပါး ဆိုသည်ကား-

- ၁။ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အစရှိသော ဘုရားဂုဏ်၌ မတုန် မလှုပ် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။
- ၂။ သွာက္ခာတ အစရှိသော တရားဂုဏ်၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။

- ၃။ သုပ္ပဋိပန္န အစရှိသော သံဃာ့ဂုဏ်၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်း တစ်ပါး။
- ၄။ လောကုတ္တရာ သမာဓိပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိ ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း တစ်ပါး။

ဤကား သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သို့ ဧကန်မုချ ယခုဘဝ ရောက်စေနိုင်သော အဆောက်အဦ အင်္ဂါလေးပါးတို့တည်း။

“ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပသာဒေန သမန္နာဂတော” အစရှိသော ပါဠိတော်၌ “အဝေစ္စပသာဒ” ပုဒ်အနက်ကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းဟု ဆိုသည်။ ဘုရားဂုဏ်၌ ဥပစာရသမာဓိကို ရသောသူ၏ သဒ္ဓါပေတည်း။

ဥပစာရသမာဓိဆိုသည်ကား - ဣတိပိသော ဘဂဝါ အရဟံ အစရှိသည်ဖြင့် ဘုရားဂုဏ်ကိုကြည်ညို၍ နေဆဲအခါ၌ ဈာန်သမာပတ်ကိုဝင်စား၍ နေသကဲ့သို့ ဘုရားဂုဏ်၌ စိတ်တည် ငြိမ်၍နေသော သမာဓိတည်း။ ထိုသမာဓိကို မြင်လျှင် သဒ္ဓါ၏ အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရားဂုဏ်ကို ကြည်ညိုမှု၌ မိမိစိတ်ကို မိမိအစိုးရလေ၏။ တရားဂုဏ်၊ သံဃာ့ဂုဏ်တို့၌လည်း ထို့အတူ။

လောကုတ္တရာသမာဓိ၏ ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိဆိုသည်ကား- ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် လောကုတ္တရာသို့ တက်နိုင်ရန် အခြေခံအနေနှင့် စောင့်ထိန်းအပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမကနိစ္စသီလကို ဆိုသတည်း။ ထိုသီလသည် အကျိုး၊ အပေါက်၊ အပြောက်၊ အကျားမှ ကင်းရှင်းပေသည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ စသော ကိလေသာတို့ကြောင့် ညှိုးနွမ်းခြင်းမှ ကင်းရှင်းပေသည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊

သီလအရာ၌ သဒ္ဓါ၏ အစိုးရမှု အထူးကိုသိအပ်၏။ နိစ္စသီလ မလုံခြုံမှုကို ကျိုး ပေါက် ပြောက် ကျား ဆိုသည်။ လုံခြုံပြန်လျှင်လည်း ထိုသီလကို တံခွန်ပြုလျက် လောကနှင့် ထွေးယှက်၍ နေမှုကို ညှိုးနွမ်းခြင်းဆိုသည်။ “နွား ကောင်း မကောင်းကို ချောင်းအတက်မှ သိရသည်” ဆိုသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ရှင်လူအပေါင်းတို့မှာ သဒ္ဓါအရာ၌ စိတ်ရှူး၊ စိတ်နှမ်း ပျောက် မပျောက်၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ ဟုတ် မဟုတ်ကို လေးဌာန သို့ ရောက်မှ သိရသည်ဟူလို။

သဒ္ဓါမြေ့အချက် ပြီး၏။

-----*-----

ဝီရိယိမြေ့အချက်

ကတ္တ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု သမ္ပပ္ပဓာနေသု ဧတ္ထ
ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

(ပါဠိတော်အနက် လွယ်ပြီ။)

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ၊ ရှင်အပေါင်းတို့မှာ ဝီရိယအရာ၌ စိတ်ရှူး၊ စိတ်နောက် ပျောက် မပျောက်၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ ဟုတ် မဟုတ်ကို သမ္ပပ္ပဓာန်ကိစ္စ လေးဌာနသို့ ရောက်မှ သိရသည် ဟူလို။

အရေကြွင်းစေ၊ အကြောကြွင်းစေ၊ အရိုးကြွင်းစေ၊ အသား အသွေး ကုန်ခန်းလေစေ၊ ယခုဘဝတွင် ငါ၏သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး၊ ဒုစ္စရိုက်နိုင်ငံကြီး၊ အပါယ်သံသရာကြီး၊ မချုပ်ငြိမ်းသမျှ ငါမနေဟု အရှင်စက္ခုပါလတို့ကဲ့သို့ တစ်သန်တည်းလွတ်သော အမှုကို သမ္ပပ္ပဓာန် ဆိုသည်။ ထိုသမ္ပပ္ပဓာန်မှု၌ ထိုကဲ့သို့ တစ်သန်တည်း လွတ်သည်ကို

မြင်လျှင် ဝီရိယ၏ အစိုးရမှု အထူးကိုသိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝီရိယ အရာ၌ စိတ်ရှူး၊ စိတ်နှမ်း ပျောက်ပေပြီ။ ဘုရားသာသနာ၌ စိတ်ကို အစိုးရ သူ လူကောင်းသူကောင်း ဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ ဟူလို။

ဝီရိယိန္ဒြေအချက် ပြီး၏။

-----*-----

သတိန္ဒြေအချက်

ကတ္ထ သတိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု ဧတ္ထ သတိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

(ပါဠိတော်အနက် လွယ်ပြီ။)

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူရှင်အပေါင်းတို့မှာ သတိအရာ၌ စိတ်ရှူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်၊မပျောက်၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ ဟုတ် မဟုတ် ကို သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စ လေးဌာနသို့ ရောက်မှ သိရသည် ဟူလို။

အာနာပါန စသော သတိပဋ္ဌာန်အာရုံတို့၌ ကာယဂတာသတိ အလုပ်ကောင်းစွာ ထမြောက်၍ မိမိစိတ်ကို မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌ ထားလိုသမျှ မကွာရအောင် ထားနိုင်ပေလျှင် သတိ၏ အစိုးရမှု အထူးကို သိအပ်၏။ ဟူလို။

သတိန္ဒြေအချက်ပြီး၏။

သမာဓိန္ဒြေအချက်

ကတ္ထ သမာဓိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု စျာနေသု ဧတ္ထ သမာဓိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

(ပါဠိတော်အနက် လွယ်ပြီ။)

အာနာပါန အစရှိသော သမထအာရုံတို့၌ ယုတ်စွအဆုံး ဥပစာရ သမာဓိ ဘာဝနာအလုပ် ကောင်းစွာထမြောက်၍ မိမိစိတ်တွင် အစဉ်ထ ကြွ သောင်းကျန်း၍ နေသော ကာမစ္ဆန္ဒ ဗျာပါဒစသော နိဝရဏ ပယောဂ ကြမ်းကြီးတို့ ကျွတ်ကွာကင်းရှင်း၍ ထိုအာရုံ၌ စိတ်၏တည်ကြည်ငြိမ်သက် ခြင်း အထူးသို့ရောက်ပေလျှင် သမာဓိ၏ အစိုးရမှုအထူးကို သိအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိအရာ၌ စိတ်ရှူး စိတ်နောက် ပျောက်ပေပြီ။ ဘုရား သာသနာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရသော လူကောင်းသူကောင်း ဖြစ်ပေပြီဟု သိအပ်၏ ဟူလို။

သမာဓိန္ဒြေအချက်ပြီး၏။

ပညိန္ဒြေအချက်

ကတ္ထ ပညိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတုသု အရိယသစ္စေသု ဧတ္ထ ပညိန္ဒြေယံဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

(ပါဠိတော်အနက် လွယ်ပြီ။)

ဘုရားသာသနာ၌ ကြုံကြိုက်ကြသောသူတို့မှာ သစ္စာလေးပါးကို သိမှုသည်၊ အထွတ်အမြတ်တည်း။ သစ္စာလေးကိုသိမှ ဒိဋ္ဌိနယ်ကြီး၊ ဒုစ္စရိုက်နယ်ကြီး၊ အပါယ် သံသရာကြီးတို့မှ အပြီးတိုင် ကျွတ်လွတ်နိုင်ကြ ကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်းငှါ မိမိတို့သန္တာန်၌ ယုတ်စွ အဆုံး မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်၊ အာကာသဓာတ်၊ စိတ်ဓာတ်ဟူသော ဓာတ်ခြောက်ပါးတို့ကို၎င်း၊ ထိုဓာတ်ခြောက်ပါးတို့၏ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ အသက်မရှည် အတည်မမြဲ မစဲချုပ် ဆုံး၍ နေမှုဟူသော အနိစ္စအချက်ကြီးကို၎င်း၊ ယခုဘဝတွင် ထင်မြင်နိုင် ကြရန် ကျက်မှု၊ အံ့မှု၊ ကြံမှု၊ စည်မှု၊ ကြားနာမှု၊ ဆွေးနွေးမှု၊ မေးမြန်းမှု၊

ရုမ္မ၊ ကြည့်မု၊ နှလုံးသွင်းမှုတို့ကို အထူးအားထုတ် လေ့လာကြရကုန်သည်။ ထိုဓာတ်ခြောက်ပါးတို့ကို ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာထင်မြင်ကြကုန်လျှင် ကြွင်းသောတရားတို့၌ အထူးအားထုတ်ဖွယ်မရှိကြကုန်ပြီ။ အနိစ္စအချက်ကြီးကောင်းကောင်းထင်မြင်ကြကုန်လျှင် အနတ္တအချက်ကြီး ပြီးစီးတော့သည်။ ဒုက္ခအချက်ကြီးမှာ အရဟတ္တမဂ်သို့ရောက်မှ ကမ်းကုန်လမ်းကုန် ပြီးစီးနိုင်သည်။

ထိုသို့ နှစ်ရှည်လများ အားထုတ်လေ့လာကြကုန်၍ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ရှိသမျှတို့၌ ဓာတ်ခြောက်ပါးဉာဏ်အမြင်ပေါက်မှု၊ အနိစ္စဉာဏ်အမြင်ပေါက်သို့ ရောက်ကြကုန်သောအခါ ထိုတရားတို့၌ စိတ်စွဲနိုင်ကြသဖြင့် ပညာ၏အစိုးရုမ္မ အထူးကို သိအပ်၏။ ထိုသူတို့မှာ အနမတဂ္ဂသံသရာမှ အစဉ်ပါရှိ၍ လာခဲ့သော စိတ်၏ဖောက်ပြန်မှုတို့သည်၊ အစဉ်အတိုင်း တစ်နေ့တစ်ခြား၊ တစ်လတခြား၊ တစ်နှစ်တခြား၊ ပျောက်ကင်း၍ သွားကုန်၏။

ဖောက်ပြန်မှုတို့ ဆိုသည်ကား အနိစ္စဓမ္မတို့၌ နိစ္စဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလမ်း ရူးနှမ်းမှု၊ ဒုက္ခဓမ္မတို့၌ သုခဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလမ်း ရူးနှမ်းမှု၊ အသုဘဓမ္မ၌ သုဘဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလမ်း ရူးနှမ်းမှု၊ အနတ္တဓမ္မတို့၌ အတ္တဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလမ်း ရူးနှမ်းမှု၊ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်သည်တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သတ္တဝါမဟုတ်သည်တို့၌ သတ္တဝါဟူ၍ လူမဟုတ်သည်တို့၌ လူဟူ၍ နတ် သိကြား ဗြဟ္မာ မဟုတ်သည်တို့၌ နတ် သိကြား ဗြဟ္မာဟူ၍ မိန်းမ ယောက်ျား နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်း မဟုတ်သည်တို့၌ မိန်းမ၊ ယောက်ျား နွား၊ ကျွဲ၊ ဆင်၊ မြင်းဟူ၍ ဖောက်ပြန်စွဲလမ်း ရူးနှမ်းမှုတို့ကို စိတ်ဖောက်ပြန်မှု ဆိုသတည်း။

ထိုသို့သော စိတ်ရူး စိတ်နောက် ဖောက်ပြန်မှုတို့မှ ကျွတ်လွတ်ကြ ကုန်၍ ဘုရားသာသနာ၌ အမှန်ကိုသိမှု၌ စိတ်ကိုအစိုးရကြသော လူကောင်းသူကောင်း ဖြစ်ကြလေကုန်၏ ဟူလိုသည်။

ဤ၌ ဒုက္ခသစ္စာကို အမှန်သိမြင်ခဲ့လျှင် ကြွင်းသောသစ္စာသုံးပါးတို့ ကို သိမြင်မှုလည်း ပြီးစီးတော့သည်။ သစ္စာလေးပါးတို့ကို သိကြရာ၌ ပုထု ဇဉ်တို့မှာ အနုဗောဓသိတည်း၊ အရိယာတို့မှာ ပဋိဝေဓသိတည်း၊ ညဉ့်အခါ ၌ မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက်မမြင်သော်လည်း မီးရောင်အလင်းကို မြင်သဖြင့် ဤဌာန၌ ဆီမီးညှိထွန်းသည်ဟု အတပ်သိသည်ကား အနု ဗောဓသိမျိုးတည်း၊ မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက်မြင်၍ သိသည်ကား ပဋိဝေဓသိမျိုးတည်း။

ပညိန္ဒြအချက်ပြီး၏။

ဣန္ဒြေပွားများရန် တိုက်တွန်းချက်

သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ ဝိရိယိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ သတိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ သမာဓိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ၊ ပညိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ။

သမထအလုပ်ကြီး ဝိပဿနာအလုပ်ကြီးကို လုပ်နိုင်ကြရန် ရှေးဦး စွာကပင် တင်ကူး၍ ဣန္ဒြေကြီးငါးပါးကို ကြီးပွားအောင် မွေးမြူထူထောင် ရမည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသော ပါဠိတော်။

မင်းမဲ့တိုင်းပြည်နှင့် မင်းရှိတိုင်းပြည်ဥပမာ

ဤဣန္ဒြေကြီးငါးပါး ပွားများမှုမရှိသောသူ၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် မင်းမဲ့ တိုင်းပြည်နှင့်တူ၏။ အအုပ်အချုပ်မရှိသော အရိုင်းအစိုင်းတို့နေရာ တောရွာ တောင်ရွာနှင့်တူ၏။ မင်းမဲ့တိုင်းပြည်သည် တရားမရှိ၊ စိတ်

ထင်တိုင်း ပြုကျင့်၍ နေကြ၏။ ရေတိရစ္ဆာန် ကုန်းတိရစ္ဆာန်ကဲ့သို့ နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်ဖြတ်လုယက်၏။ ထို့အတူ ဣန္ဒြေကြီးငါးပါး ပွားများမှု မရှိသောသူ၏ စိတ်သန္တာန်သည် ထင်မိထင်ရာ ဂယောက်ဂယက်နှင့် နေ့၊ ရက်၊ နှစ်၊ လကုန်၏။ ကိလေသာတို့သည် ပေါက်လွတ်သောင်းကျန်း ၍ နေကုန်၏။

အစိမ်းသူရဲ၊ တဇ္ဇေ၊ မှင်စာ ပူးကပ်၍ နေသောသူ၏ အနီး၌ ဣတိပိ သော၊ ဟေတုပစ္စယောတို့ကို ရွတ်ဆိုခဲ့လျှင် ထိုသူအား နားမခံနိုင် နားနှင့်စူးခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ပစ္စယသန္တောသစကား၊ ဘာဝနာရမ္မစကားများ ကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် ထိုသူတို့သည် နားနှလုံးနှင့်စူးလျက်ရှိကြကုန်၏။ မလို တမာစကားမျိုးကို ယုတ္တိရှာကြံ၍ အမြန်ထွက်ဆိုကြကုန်၏။ သမထ အလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်များကို အားထုတ်လိုသော စိတ်ဆန္ဒမျိုး အလျှင်း မရှိကြကုန်။ ဣန္ဒြေကြီးငါးပါးကို ပွားများမှုရှိကြကုန်သောသူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ သည် တရားရှိသောမင်း အုပ်စိုးသော တိုင်းပြည်နှင့်တူ၏။ အအုပ်အချုပ်ရှိ သော မဇ္ဈိမဒေသ မြို့ကြီးရွာကြီး များနှင့်တူ၏။ သူပြော လူပြော နာနာဝါဒ အတွက်နှင့် စိတ်ဂယောက်ဂယက်မဖြစ်၊ ဘုရားအလိုတော်၊ ဒေသနာအ လိုတော် တလမ်း၌ စိတ်ခိုင်မြဲ၏။ ပစ္စယသန္တောသ စကား၊ ဘာဝနာရမ္မ စကားများကို ကြားနာရလျှင် ကြည်လင်ချမ်းမြေ့ ရှိ၏။ သတထအလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်များကို အားထုတ်လိုသော စိတ်ဆန္ဒ အမြဲတည်၏။

ဣန္ဒြေပွားခြင်း ရှိ မရှိမှု

ဤသို့ လောက၌ စိတ်ဆန္ဒနှစ်မျိုးဖြစ်၍ နေကြမှုသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့၏ အမှုမဟုတ်။ ဣန္ဒြေကြီးငါးပါးကို ပွားများမှု ရှိမရှိ၏ အမှုပေ တည်း။ ပွားများမှု မရှိသေးလျှင် စိတ်တစ်မျိုး ဆန္ဒတစ်မျိုး၊ ပွားများ မှုရှိခဲ့လျှင်

ထိုစိတ် ထိုဆန္ဒမျိုး ကွယ်ပျောက်၍ စိတ်တစ်မျိုး ဆန္ဒတစ်မျိုး ပြောင်း
တတ်၍ လာမြဲတည်း၊ ဣန္ဒြေငါးပါး အဆင့်ဆင့်ကြီးပွား၍ သွားလေလေ
စိတ်ဆန္ဒ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်၍ သွားလေလေ ဖြစ်မြဲတည်း၊ ဣန္ဒြေငါးပါး
စုံလင်စွာ ထူထောင်မိသော အခါ၌မူကား ယနေ့နက်ဖြန်ပင် မဂ်ဉာဏ်၊
ဖိုလ်ဉာဏ်ကို အကြံပြု၍ လာလတ္တံ့။

ဤသို့ ပကတိသော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့နှင့်သာ
စိတ်ချ၍ နေကြသဖြင့် သေးနုပင်သိမ်ဖျင်း၍ နေကြသော စိတ်ဆန္ဒမျိုးတို့ကို
မိုးလောက်နီးပါး ကြီးပွားတိုးတက်၍ လာကြစေခြင်းငှါ ဤဣန္ဒြေငါးပါးကို
ပွားများအားထုတ်ကြရမည် ဟူလိုသည်။

သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဘာဝေတိ အစရှိသော ပါဠိတော်မြတ်၏ အဓိပ္ပာယ်။
ဣန္ဒြေငါးပါးပြီး၏။

ဗိုလ်ငါးပါး

ဗိုလ်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်

ဗိုလ် ၅-ပါး၌ “ပဋိပက္ခဓမ္မေ ဗလိယန္တိတိ ဗလာနိ” ပဋိပက္ခဓမ္မေ=
ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို၊ ဗလိယန္တိ=အားထုတ်ဖိစီးတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ=
ထို့ကြောင့်၊ ဗလာနိ=ဗိုလ်မည်ကုန်၏။

ကျမ်းဂန်တို့၌ကား “အကမ္မနုဋ္ဌေန ဗလာနိ” ဟူကုန်၏။ ။ဆန့်
ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ရန်သူတို့နှင့် တွေ့ကြုံလျှင် မတုန်လှုပ်ဘဲ အခြေမြဲ
သော အနက်ကြောင့် ဗိုလ်မည်၏ ဆိုလိုသည်။ ။ထိုဗိုလ်သည် သဒ္ဓါ
ဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ်ဟူ၍ ဣန္ဒြေအတိုင်း
၅-ပါးရှိ၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးကို တိုက်ဖျက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ၅-ဦး၊

ဗိုလ်မူးကြီး ၅-ယောက်ဆိုလိုသည်။ ။သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးကို ဖျက်စီးနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူ၊ ရှင်အများတို့၏ အားကြီး ၅-ပါးလည်း ဆိုရ၏။

တဏှာ၏ ဖိစီးခြင်းခံရသော ပကတိသဒ္ဓါ

သဒ္ဓါဖြောင့်၌ ပြဆိုပြီးသောအတိုင်း သဒ္ဓါသည် ပကတိသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာ သဒ္ဓါဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ပွားများခြင်းမရှိသော ပကတိသဒ္ဓါသည် တဏှာနှင့် အလိုက်သင့်ပေါင်း၍ လှူဒါန်းမှု၊ သီတင်းသီလဆောက်တည်မှုစသော ပကတိ ကုသိုလ်မှုတို့ကိုသာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်၏။ တဏှာကို အားတိုက် မတွန်းမလှန်နိုင်၊ တဏှာကသာ ထိုသဒ္ဓါကို တွန်းလှဲ နှင်းချိုး၍ ထား၏။ ထားပုံကား ပိဋကတ်တော်တို့၌ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ဘာဝနာမှု၌ မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော အရိယဝံသတရားလေးပါး အစီရင်သည် ကောင်းကင်၌ နေ၊ လကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ သဒ္ဓါ၏ နယ်ကြီးတည်း။ ထိုသဒ္ဓါ၏နယ်ကြီးသည် ယခုလောက၌ တိမ်မြုပ်၍နေ၏။ ယခုလောက၌မူကား ပစ္စည်း ၄-ပါးဟူသော ပစ္စယာမိသ၌ သာယာမှု လောက၌ ဂုဏ်ကြက်သရေဟူသော လောကာမိသ၌ သာယာမှု၊ နောင် ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိဟုဆိုအပ်သော ဝဇ္ဇာမိသ၌ သာယာမှုဟူသော တဏှာ၏ နယ်ကြီးသည် ကျွန်းအပြင်မှာ ပင်လယ် ရေပြင်ကြီးလွန်း၍ နေသကဲ့ထင်ရှား၏။ ဤကား ပကတိသဒ္ဓါအစွမ်း ညံ့ပုံကို လောက၌ ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြရန်အချက်တည်း။

တဏှာကို တွန်းလှန်နိုင်သော ဘဝနာသဒ္ဓါ

ထွက်သက် ဝင်သက် စသည်၌ ကာယဂတာသတိ အလုပ်ကောင်းစွာထမြောက်၍ စိတ်ရှူး၊ စိတ်နောက် ပျောက်သည့်တိုင်အောင် ပွားများ

အပ်သော ဘာဝနာသဒ္ဓါသည်သာလျှင် ထိုအာမိသသုံးပါး၌ သာယာ တွယ်တာသော တဏှာသုံးပါးကို အားတိုက် တွန်းလှန်နိုင်လေသည်။ တဏှာသုံးပါးတည်းဟူသော ပင်လယ်ရေပြင်ကြီးအတွင်း၌ နစ်မွန်းနေသော ရဟန်း ရှင်လူကို ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်၍ အရိယာဝံသတရားလေးပါးတည်းဟူသော ကျွန်းသောင်ကြီးသဖွယ် သဒ္ဓါနယ်သို့ ရောက်စေနိုင်သည်။ ဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ဤဘာဝနာသဒ္ဓါကို လိုအပ်၏။

**ကောသဇ္ဇဖိစီးသော ပကတိဝီရိယနှင့်
မဖိစီးနိုင်သော ဘာဝနာဝီရိယ**

ဝီရိယနှစ်ပါးတို့တွင် ပွားများခြင်းမရှိသော ပကတိဝီရိယသည် ကောသဇ္ဇနှင့် အလိုက်သင့်ပေါင်း၍ ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ စာပေပရိယတ် သင်ကြားလေ့ကျက်ဆောင်ရွက် တတ်မြောက်မှုစသော ပကတိကုသိုလ်မှုတို့ကိုသာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်၏။ ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကို အားတိုက် မတွန်းလှန်နိုင်။ ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကသာ ထိုဝီရိယကို တွန်းလှဲနှင်းချိုး၍ ထား၏။ ထားပုံကား- ဘုရားသာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်သည့်အခါ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဒိဋ္ဌိမျိုးကြီး၊ ဒုစ္စရိုက်မျိုးကြီး၊ အပါယ် မျိုးကြီးဖြစ်၍ နေကြသည်ကို သိကြကုန်၊ ထိုအဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကိုတွန်းလှန်လျက် ဘာဝနာရာမတရားနှင့်သာ နေ့၊ ရက်၊ နာရီကို ကုန်စေရမည်ဟူသော အရိယဝံသတရား အစီရင်သည် ကျမ်းဂန်တို့တွင် နေ၊ လအသွင် ထင်ရှားလျက်ရှိ၏။ ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်မှုဆိုသည်ကား ရဟန်းခံစဉ် သိမ်အပြင်၌ ခံယူခဲ့သော “ရုက္ခမူလ သေနာသနံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ တတ္ထ တေယာဝဇီဝံ ဥဿဟော ကရဏီယော” အစရှိသော ဘုရားအမွေတော်

ကြီးကို လက်ကိုင်ပြု၍ တောတောင်ရှိသစ်ပင် တောခြုံတို့ကိုသာ နေရာ ကျောင်းပြုခြင်း၊ သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် လှည့်လည်၍ ရသော ဆွမ်းကိုသာ အာဟာရပြုခြင်း၊ လူ ရှင်တပါးတို့နှင့် မရော မယှက်ခြင်း၊ ဓုတင် ပဋိပတ် ကြီးများ၌ မြဲစွာတည်၍ ကာယဂတာသတိစသော ဘာဝနာမှုများကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ထူထောင်အားထုတ်ခြင်း၊ ဤသို့သော ဝီရိယ ဘာဝနာမှုမျိုးသည် ကောသဇ္ဇအကုသိုလ်ကို တွန်းလှန်မှုမည်၏။ ဝီရိယ၏ နယ်ကြီးတည်း။ ထိုဝီရိယ၏နယ်ကြီးသည် ယခုလောက၌ တိမ်မြုပ်၍ နေ၏။

ယခုလောက၌မူကား မိမိတို့ကိုယ်ကို သံသရာက လာခဲ့ကြသည့် ဒိဋ္ဌိမျိုးကြီး၊ ဒုစ္စရိုက်မျိုးကြီး၊ အပါယ်မျိုးကြီးအတိုင်း ရှိနေသေးသည်ကို သိကြလျက် မြို့ရွာတွင် ဒါယကာတို့ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျောင်း တိုက်တို့၌ အမြဲနေခြင်း အတိရေက လာဘ်လာဘတို့ကို သာယာယခြင်း၊ တပည့်တကာ လူရှင်ပရိတ်သတ်တို့ကို မစွန့်နိုင်ခြင်း အစရှိသော ကောသဇ္ဇ၏နယ်ကြီးသည် ကျွန်းအပြင်မှာ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး လွှမ်း၍ နေသကဲ့သို့ ထင်ရှား၏။ ဤကား ပကတိဝီရိယ အစွမ်းညံ့ပုံကို လောက၌ ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြရန် အချက်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝီရိယဘာဝနာမှုမျိုးကို ထမြောက်အောင် ထူထောင်၍ အအိပ်အနေ အလွန်နည်းပါးခြင်း၊ ထကြွလုံ့လမြဲခြင်း၊ အကြောက်အလန့်မရှိ တကိုယ်ရေ တကာယ အနေအထိုင် ရဲတင်းခြင်း၊ မနသိကာရ စွဲမြဲခြင်းဟူသော ဘာဝနာဝီရိယသည်သာလျှင် ထိုကောသဇ္ဇ အကုသိုလ်ကြီးကို အားတိုက် တွန်းလှန်နိုင်လေသည်။ ဗောဓိပက္ခိယ အရာ၌ ဤဘာဝနာဝီရိယကို လိုအပ်၏။

ဤနည်းကို အမှီပြု၍ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့၌လည်း ဗလသဒ္ဓါ၏ အနက်အသွားကို ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ အကျယ်ဝေဖန်၍ သိကြလေ၊ အကျဉ်းချုပ်မျှကိုသာ ပြဆိုတော့အံ့။

မုဋ္ဌသတိအကုသိုလ်နှင့် သတိဗိုလ်

သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကား-- မုဋ္ဌသစ္စ အကုသိုလ်အသင်းကြီး တည်း။ ကာယဂတာသတိဘာဝမှုစသော သမထဘာဝနာမှု၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမှုတို့၌ စိတ်အစွဲကြီးမစွဲနိုင်မှု၊ စိတ်အမြဲကြီးမမြဲနိုင်မှု၊ မိမိတို့စိတ်ကို မိမိထိန်း၍ မနိုင်နိုင်မှု၊ အာရုံတစ်ပါးတို့ မကြာကြာ ထွက်ပြေးမှုကြီးကို မုဋ္ဌသစ္စအကုသိုလ် အသင်းကြီးဆိုသည်။ ထိုမုဋ္ဌသစ္စအကုသိုလ် အသင်း ကြီးကို မိမိမွေးတိုင်း ဘမွေးတိုင်းရှိနေသော ပကတိသတိသည် မတွန်းလှန် နိုင်၊ ဘာဝနာသတိမှသာ တွန်းလှန်နိုင်သည်။

ဝိက္ခေပအကုသိုလ်နှင့် သမာဓိဗိုလ်

သမာဓိ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ကား----ဝိက္ခေပအကုသိုလ် အသင်းကြီး တည်း။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဘဝနာမနသိကာရ အမှုတို့၌ စိတ်မတည်ငြိမ်မှု ကြီးတည်း။ စိတ်မဝပ်မှုကြီးတည်း။ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကြီးတည်း။ အာရုံတစ်ပါး၌ စိတ်ဘွားခနဲ ဘွားခနဲ ပေါ်မှုကြီးတည်း။ ဘာဝနာအာရုံ၌ မိမိတို့စိတ်ကို မိမိတို့ဖိ၍ မနိုင်နိုင်မှုကြီးတည်း။ ထိုဝိက္ခေပအကုသိုလ် အသင်းကြီးကို ပကတိသမာဓိသည် မတွန်းလှန်နိုင် ဘာဝနာသမာဓိသည်သာ တွန်းလှန် နိုင်လေသတည်း။

သမ္မောဟအကုသိုလ်နှင့် ပညာဗိုလ်

ပညာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကား-- သမ္မောဟအကုသိုလ် အသင်းကြီး တည်း။ သမ္မောဟအကုသိုလ်အသင်းကြီး ဆိုသည်ကား လွန်စွာတွေဝေ

မူကြီးတည်း အာရုံ၌စိတ်မုန်မူကြီးတည်း၊ စိတ်မှေးမူကြီးတည်း၊ စိတ်မလင်း
 မူကြီးတည်း၊ အကြည်အလင် မထင်မြင်ဘဲ စိတ်မှောင်ကြီးကျ၍ နေမှု
 တည်း၊ ထိုသမ္မောဟအကုသိုလ်အသင်းကြီးကို ပကတိသော ဉာဏ်ပညာ၊
 ပိဋကတ်သုံးပုံကိုတတ်သော ပရိယတ်ဉာဏ်ပညာသည် မတွန်းလှန်နိုင်၊
 ကာယဂတာသတိ ထူထောင်မိသော ဘာဝနာဉာဏ်ပညာမှသာ တစတစ
 အလင်းရအောင် တွန်းလှန်နိုင်လေသတည်း။

ဤကား “ပဋိပက္ခဓမ္မေ ဗလိယန္တိတိ ဗလာနိ” ဟူသော ပဌမဝိဂြိုဟ်
 ၌ ပဋိပက္ခအသင်းကြီးငါးပါးနှင့် ဗိုလ်ငါးပါးကိုတွဲဘက်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်
 ကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဆန့်ကျင်ဘက်အကုသိုလ်အသင်းကြီးငါးမျိုး

ပဋိပက္ခအကုသိုလ်အသင်းကြီး ငါးပါးဆိုသည်ကား--

၁။ တဏှာအသင်းတပါး၊

၂။ ပျင်းရိမှု၊ ကိုယ်အနွမ်းအပါး မခံနိုင်မှု၊ ပဋိပတ်အရာ၌
 စိတ်ကျွတ်ကျွတ်လွတ်လွတ် မရဲမှုဟူသောကောသဇ္ဇအသင်းကြီးတပါး၊

၃။ မုဋ္ဌသစ္စအသင်းကြီးတပါး၊

၄။ ဝိက္ခေပအသင်းကြီးတပါး၊

၅။ သမ္မောဟအသင်းကြီးတပါး၊

ဤအသင်းကြီး ငါးပါးကို ဆိုသတည်း။

ထိုအကုသိုလ်အသင်းကြီးတို့ကို အသီးသီး အားတိုက်ဘိစီး၍
 တွန်းလှန်နိုင်ကြကုန်သော တရားငါးပါးတို့ကို ဗိုလ်ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်သ
 တည်း၊ ထိုငါးပါးသော ဗိုလ်ကြီးတို့တွင် တခုခုသော ဗိုလ်အားသေးသည့်
 အတွက်ပဋိပက္ခအကုသိုလ်အသင်းကြီး တခုခုတပ်ချေမပျက် ရှိနေခဲ့လျှင်

နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သမထမှ ဝိပဿနာမှ တွင်ကျယ်စွာ မဖြစ်ထွန်းနိုင်ပြီ။

ထို့ကြောင့် ယခုကာလ၌ အချို့ချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါဗိုလ် အားကောင်း၍ တဏှာအသင်းကြီးမှ ထွက်နိုင် ကြကုန်၏။ ပစ္စည်းအာမိသ လောကဂုဏ် အသရေတို့ကို ငဲ့ကွက်ခြင်း ကင်းကြကုန်၏။ ကြွင်းသောဗိုလ် လေးပါးတို့ အားသေး၍ နေသည့်အတွက် သန္တုဋ္ဌိစခန်းမှ အထက်သို့ မတက်နိုင်ကြလေကုန်။ တဏှာအသင်း ကောသဇ္ဇအသင်းတို့မှ ထွက်နိုင် ကြကုန်၏။ သန္တောသတရားတို့နှင့်တကွ အသက်ထက်ဆုံး တော တောင် ၌နေ၍ ဓုတင်ပဋိပတ်ကြီးများကို စွဲမြဲနိုင်ကြကုန်၏။ ကြွင်းသောဗိုလ်သုံးပါး အားသေး၍ နေသည့်အတွက် ကာယဂတာသတိအလုပ်ကြီး သမထ အလုပ်ကြီး ဝိပဿနာအလုပ်ကြီးများသို့ မတက်နိုင်ကြကုန်ပြီ။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေ့ဗိုလ်သုံးပါး အားကောင်းသည့် အတွက် ကာယဂတာသတိ အလုပ်တိုင်အောင် ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ ထွက်သက်ဝင်သက် အာရုံထင်ကြကုန်၏။ အရိုးစုအာရုံထင်ကြကုန်၏။ နောက်ဗိုလ်နှစ်ပါး အားသေးသည့်အတွက် ဈာန်ဝိပဿနာသို့ မတက်ကြ ကုန်။ ။အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေ့ဗိုလ်လေးပါး အားရှိကြသည့် အတွက် ဈာန်သမာပတ်တိုင်အောင် ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။ ပညာဗိုလ် အားသေးသည့်အတွက် ဝိပဿနာသို့ မတက်နိုင် တက်ကြကုန်၏။ ပရမတ်ဉာဏ်ကြီးကြကုန်၏။ ရှေ့ဗိုလ်လေးပါး ခါးကျိုး၍ နေသည့်အတွက် တဏှာနယ်၊ ကောသဇ္ဇနယ်၊ မုဋ္ဌသစ္စနယ်၊ ဝိက္ခေပနယ်၊ သမ္မောဟနယ် တို့မှ မထွက်နိုင်ကြကုန်မူ၍ ထိုနယ်တို့၌ပင် သေဆုံးကြလေကုန်၏။

ဤနည်းအတိုင်း ထိုထိုဗိုလ်ခါးကျိုး၍ နေခဲ့လျှင် ထိုထိုပဋိပက္ခနယ်မှ မထွက်နိုင်ကြပုံကို အကုန်ဝေဖန်၍ သိကြလေ။

ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုးဗိုလ် ၂-ပါး

ဗိုလ်ငါးပါးတို့တွင်လည်း ဝိရိယဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ် ၂-ပါးတို့သည် ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုး ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဗိုလ်ကြီးနှစ်ပါး တညီတညာ ခိုင်ခန့်ခဲ့လျှင် ကြွင်းသောဗိုလ်သုံးပါးတို့အတွက် ဝိပဿနာမှ၌ မတိုးနိုင် မတက်နိုင် မရှိပြီ။ ဂဟဋ္ဌဖြစ်သူ အိမ်နေလူ ပကတိဖြစ်ကြကုန်လျက် သာဝတ္ထိပြည်တွင်းမှ ငါးကုဋေငါးသိန်းမျှ ကျွတ်လွတ်နိုင်ကြသည် ကိုမြင်လေ။

ဤသို့ ဣဒ္ဓိပါဒ်အချက်၊ ဣန္ဒြေအချက်တို့ကို မသိကြကုန်သော သူတို့သည် ငါ၌ ဘယ်တရားထူထောင်မှုလို၍ နေသည့်အတွက် ငါ့စိတ်၊ ငါ့ဆန္ဒသေးနုပ်၍ နေသည့်၊ ငါ၌ ဘယ်ပဋိပက္ခဘိစီး၍ နေသည်ဟု မသိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုတရားကို ထူထောင်လိုသည့်စိတ်ပင် မရှိကြကုန်၊ ထူထောင်ရမှန်းပင် မသိကြကုန်၊ အရိယဝံသ ပဋိပတ်ကြီးများ ကွယ်လုနီးနီးဖြစ်၍နေပြီ။

ဥသဘန္ဓားမျိုး ဥပမာနှင့် ဗိုလ်ငါးပါး

ဥပမာကား-- ဥသဘန္ဓားမျိုးမည်သည် ရှိ၏။ နွားတစ်ကောင်လျှင် အထောင်အသောင်းမက အဖိုးတန်၏။ တန်ပုံကား--ထိုနွားမျိုး၏ လက္ခဏာကိုသိ၍ ကောင်းစွာမွေးမြူထားလျှင် ဗေဒကုန်အင်္ဂါကြီးပွား အားခွန်ဗလ တေဇတန်ခိုးကြီးမားသဖြင့် နွားခြံပေါင်း တစ်ရာကိုပင် ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား မထိပါးရအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်၏။ ထိုနွားရှိသောခြံ၌ နွားအပေါင်းတို့တွင် အနာဆိုးမကျနိုင် လူတို့၌လည်း အရှေ့အနောက် တောင်မြောက် ခုနစ်အိမ်စီတိုင်တိုင် ရောဂါဆိုး အနာဆိုး၊ ဥပါဒ်ဆိုး မကျနိုင်ဟူ၏။

နန္ဒီဝိသာလ နွားလားကဲ့သို့ ဝန်အပြည့်တင်သော လှည်းငါးရာ ကိုပင် တစ်ကောင်တည်းနှင့် ရုန်းနိုင်၏။ နွားရှင် မလိမ်မာ၍ ကောင်းစွာ မမွေးဘဲ တခြားတစ်ပါးသော နွားတို့နှင့်အတူ မွေးမြူ၍ ထွန်မှု၊ တိုက်မှု ဟူသော အမှုသေးတို့၌ တစ်ပါးသောနွားတို့နှင့်အတူ ဘက်တွဲ၍ စေ့စားခဲ့ မှုကား ပွေကြန်အင်္ဂါ စသည်တို့ ကြီးပွားခွင့် မရသဖြင့် မိမိတန်းခိုလည်း မထင်ရှား၊ နွားရှင်မှာလည်း အကျိုးမများ၊ တစ်ပါးသော နွားကဲ့သို့ပင် သေဆုံးရလေ၏။

ကောင်းစွာမွေးမြူမှု ဆိုသည်ကား ဥသဘလက္ခဏာကို သိတတ် သောသူသည် နွားအပေါင်းမှ ထုတ်၍ တဲအိမ်အသီး၌ ထားရာ၏။ တဲအိမ်၌လည်း သဲမွေ့ရာအပြည့်ခင်း၍ အထက်၌ ဗိတာန်မျက်နှာကျက် မိုး၍ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် အစွန်းမငြိ မရှိစေရအောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်း ရာ၏။ လူတို့စားသော စပါးမျိုး၊ ဆန်မျိုး၊ ပဲမျိုးကိုပြုတ်၍ ကျွေးမွေးရာ၏။ တတ်နိုင်ပါမူ သလေးထမင်းကို ကျွေးရာ၏။ လူသောက်သော ရေကိုသာ သောက်စေရာ၏။ ရေချိုးခြင်း၊ ကိုယ်၌ နံ့သာလိမ်းကျံခြင်း စသည်ကို ပြုရာ၏။ ထိုသို့မွေးမြူလျှင် ပွေကြန်အင်္ဂါလက္ခဏာတို့ ပေါ်ထွန်းလာ ကုန်၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကြီး၍လာကုန်၏။ ဤကား ဥပမာတည်း။

ဤသာသနာတော်၌ နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နွားရှင်နှင့် တူကုန်၏။ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ကြသူ ရှင်၊ လူအပေါင်းတို့၌ ရှိနေကြသော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟူသော ဗိုလ်တရားငါးပါးတို့သည် ဥသဘ မျိုးအစစ် ဖြစ်ကြသော နွားလားငါးဦးတို့နှင့် တူကုန်၏။ အဘိဓမ္မာ၌ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ သမ္ပပ္ပဓာနဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ ဣန္ဒြိယဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂ ဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်း ပါဠိတော်ကြီး၊ သမ္ပပ္ပဓာနသံယုတ်

ပါဠိတော်ကြီး၊ ဣဒ္ဓပါဒသံယုတ်ပါဠိတော်ကြီး၊ ဣန္ဒြိယသံယုတ်ပါဠိတော်ကြီး၊ ဗလသံယုတ်ပါဠိတော်ကြီး၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်ကြီးတို့သည်၎င်း၊ ထိုဥသဘန္ဓားလား၏ ကြန်အင်္ဂါ လက္ခဏာတို့နှင့်တကွ မွေးမြူပုံနည်းလမ်းအတိုင်း မွေးမြူ၍ကြီးပွားခဲ့လျှင် ဖြစ်ပေါ်လာအံ့သော တန်ခိုးအမျိုးမျိုး နွားရှင်မှာ ခံစားစံစား ရအံ့သော အကျိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို ပြဆိုရာ လောကီလက္ခဏာကျမ်းကြီးတို့နှင့် တူကုန်၏။

ထိုဗိုလ်တရားငါးပါးတို့ကို ဘာဝနာကိစ္စဖြင့် ကောင်းစွာပွားအောင် မွေးမြူကို မပြုကြကုန်မူ၍ ဒါန၊ သီလ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မဟူသော အောက်အောက်သော အလုပ်တို့၌ အသုံးဝင်မှုနှင့်ပင် အားရတင်းတိမ်၍ နေကြကုန်သော နေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဥသဘ၏လက္ခဏာကို မသိတတ်သည့်အတွက် ဥသဘမျိုးဖြစ်သောနွားလားကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော မွေးမြူမှုတို့ဖြင့် မမွေးမမြူမူ၍ ထွန်မှု၊ တိုက်မှုတို့နှင့် တင်းတိမ်လျက် ဖျက်ဆီး၍ ပြစ်သော နွားရှင်နှင့်တူ၏။

**လောကအလုပ်ကြီးများဥပမာနှင့်
သာသနာအလုပ်ကြီးများ**

လောက၌ ဥစ္စာအားရှိမှ လုပ်ကြံနိုင်သော စီးပွားအလုပ်ကြီး၊ ပညာအားရှိမှ လုပ်ကြံနိုင်သော စီးပွားအလုပ်ကြီး စသည်ဖြင့် လောကစီးပွားအလုပ်ကြီးများစွာရှိ၏။ တောင်သူလယ်ယာ လုပ်မှု၌ပင်လျှင် လုပ်နိုင်လောက်အောင် အားအမျိုးမျိုးရှိမှလုပ်နိုင်သည်။ ဥစ္စာအားကို ရှေ့ဦးစွာ ထူထောင်ရသည်။ ပညာအားကို၊ ရှေ့ဦးစွာထူထောင်မှု ဆိုသည်ကား ထိုထိုပညာကို တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားမှုတည်း။

ထို့အတူ သာသနာတော်အတွင်း၌ နေယျပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့မှာ သမထ အလုပ်ကြီး၊ ဝပဿနာအလုပ်ကြီး၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော သာသနာ့ စီးပွားကြီးများ၌လည်း ဤဗလတရား အားကြီးငါးပါးရှိသည်။ ရှေးဦးစွာ ဤအားကြီးငါးပါးကို ထူထောင်မိမှ ထိုအလုပ်ကြီးများကို လုပ်နိုင်သည်။ အားကြီးငါးပါးတွင် တစ်ပါးပါးမျှ မရှိသောသူသည် ထိုအလုပ်ကြီးများကို လုပ်လိုသောစိတ်ဆန္ဒပင်မပေါ်နိုင်။ ယခုဘဝ ဖြစ်မြောက်နိုင်လိမ့်မည်ပင် ဖြစ်ခွင့်ဖြစ်လမ်းကိုပြောဆိုလျှင်ပင် မနာလိုရှိ၏။ မိမိ၌ ဗလတရား အား အမျိုးမျိုးမဲ့၍ တီး၍ ဖွတ်ကျောပြာ လှည်းကြီးဖြစ်၍ ထိုစိတ်မျိုးရှိနေ သည်ကို သက်သက် မသိ ပါရမီကိုချ၏။ ဒွိဟိတ်ကိုချ၏။ ကာလကိုချ၏။ အာနာပါနဿတိအစရှိသော သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်တခုတခုကို ကောင်း ကောင်း တွယ်တာစွဲမြဲမိ၍ သဒ္ဓါဗလ၊ ဝီရိယဗလ၊ သတိဗလဟူသော အားသုံးမျိုး အတော်ထူထောင်မိခဲ့မှုကား ထိုသူမှာ ထိုစိတ်မျိုး ဧကန် ပျောက်လတ္တံ့။ မပြောင်းဘဲ မနေနိုင် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အားရှိလာ သောကြောင့်တည်း။

အားရှိပုံကား-- ထိုသူမှာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားကို မထင်တတ် မမြင်တတ်သေးသော်လည်း ပစ္စယာမိသ တဏှာကြီးနှစ်ပါး အတော်ကြီး ပါး၍ နည်း၍ သွားသဖြင့် ရှေ့အဖို့၌ ထိုတဏှာကြီး ဘိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလ ဖြစ်နေသော သဒ္ဓါသည် ထိုအခါကြီးပွား၍လာ၏။ ရေအဘို့၌ ကောသဇ္ဇတရားကြီး ဘိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်နေသော ဝီရိယ၊ ရှေ့အဘို့၌ မုဋ္ဌသစ္စတရားကြီး ဘိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်၍နေသော သတိတို့သည် ထိုအခါကြီးပွား၍ လာကုန်၏။ ရှေ့အဘို့၌ ဝိက္ခေပတရားကြီး သမ္မောဟ တရားကြီး ဘိစီးမှုနှင့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်၍ နေကြကုန်သော သမာဓိ ပညာတို့ လည်း ထိုအခါ အားပြည့်၍ လာကြကုန်သည်သာတည်း။ ထိုတရားတို့

အားရှိ၍လာလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်စိတ်မပြောင်းဘဲ မနေနိုင်ပြီ။

**အနာကြီး ၅-မျိုး ဥပမာနှင့်
အကုသိုလ်အသင်း ၅-မျိုး**

ကုဋ္ဌ ဂဏ္ဍ အစရှိသော အနာကြီး ၅- ပါး ဘိစီးနှိပ်စက်၍ နေသော ကြောင့် မိမိနေရာမှပင် မထနိုင်သော သူ့အား တစ်တစ်ခုသော လူတို့ကိစ္စ၌ စိတ်ဆင်းရဲမဖြစ် ဆေးဝါးကို ကောင်းစွာမှီဝဲ၍ တစတစ အနာ ပျောက်ငြိမ်း၍ လာသဖြင့် ထိုင်နိုင် ထိုင်နိုင် သွားနိုင် လာနိုင် လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင် ရှိခဲ့လျှင် စိတ်တမျိုး တမျိုးပြောင်း၍လာလတ္တံ့။ မပြောင်းဘဲ မနေနိုင်၊ တဏှာ၊ ကောသဇ္ဇ၊ မုဋ္ဌသစ္စ၊ ဝိက္ခေပ၊ သမ္မောဟ အကိုသိုလ် အသင်းကြီး ၅-ပါးသည် ကုဋ္ဌ၊ ဂဏ္ဍ- စသော အနာကြီး ၅-ပါးနှင့် တူ၏။ သာသနာ၌ သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကြီးတို့သည် လောက၌ လူတို့ကိစ္စနှင့်တူ၏။ အနာပါနဿတိ အစရှိသော သတိပဋ္ဌာန် အမှုသည် ဆေးဝါးကို ကောင်းစွာ မှီဝဲမှုနှင့်တူ၏။ အကြွင်းသိသာပြီ။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည်-
သဒ္ဓါဗလံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဘာဝေတိ၊ သတိဗလံ
ဘာဝေတိ၊ သမာဓိဗလံ ဘာဝေတိ၊ ပညာဗလံ ဘာဝေတိ။
ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

**ဗိသုကာ စသူတို့၏အား
ဥပမာနှင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏အား**

လောက၌ ဗိသုကာတို့၏ အလုပ်၌ စူးကောင်း၊ ဆောက်ကောင်း၊ ပုဆိန်ကောင်း၊ ပဲခွပ်ကောင်း၊ ဓားကောင်း၊ လွှဲကောင်းတို့သည် ဗိသုကာ တို့၏ အားမေည်၏။ ထိုအားကို ပြည့်စုံစွာ ထူထောင်၍ လုပ်မှု ကျောင်း

ဆောက်, အိမ်ဆောက်မှုစသော ဗိသုကာအလုပ်ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်သည်။ ပန်းရံတို့အလုပ်, ပန်းဘဲတို့အလုပ်, ပန်းထိမ် တို့အလုပ်, ပန်းချီတို့အလုပ်, ပန်းပုတို့အလုပ် အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော လောကီ စီးပွားမှုတို့၌ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကြိယာမျိုးအသီးအသီး ရှိကြကုန်၏။ မိမိတို့ အလုပ်နှင့်ဆိုင်ရာ ကြိယာကောင်းမျိုးသည် မိမိတို့အားမည်၏။ ကြိယာ ကောင်း အဆောက်အဦးကောင်းတို့ကို ပြည့်စုံလုံလောက်စွာ ထူထောင်၍ လုပ်နိုင်မှ မိမိတို့အလုပ်ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်ကြကုန်သည်။

ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌လည်း ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရနိုင်ရန် သမထအလုပ်ကြီး ဝိပဿနာအလုပ်ကြီး တို့၏ ဆိုင်ရာကြိယာ အဆောက်အဦးတို့ကား အာနာပါနဿတိ အစရှိ သော တစ်ခုခုသော သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်စွဲမြဲ၍ ကြီးပွားလာ သော ဘာဝနာသဒ္ဓါ ဘာဝနာဝီရိယ ဘာဝနာသတိ, ဘာဝနာသမာဓိ, ဘာဝနာပညာ ဤ ၅-ပါးတို့ပေတည်း။ ဤ ၅-ပါးတို့သည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ အားပေတည်း။

သာသနာတော်မြတ်၌ သမထအလုပ်ကြီး ဝိပဿနာအလုပ်ကြီး တို့ကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်နိုင်ကြရန် ဤအားကြီး ၅-ပါး ကြိယာကြီး ၅- ပါး အဆောက်အဦးကြီး ၅-ပါးတို့ကို ပွားများထူထောင်ရမည်ဟူလို။ (ဘာဝေတိအဓိပ္ပါယ်)။

ဗိုလ် ၅-ပါး ပြီး၏။

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး

ဗောဇ္ဈင်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့် ငှက်ဥပမာ

သမ္မောဇ္ဈင် ၇-ပါးတို့၌ “ စတုသစ္စဓမ္မေ သုဠု ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္မောဓိ၊ သမ္မောဓိယာ အင်္ဂေါ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ”။

စတုသစ္စဓမ္မေ=သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို၊ သုဠု=ကောင်းစွာ၊ ဗုဇ္ဈတိ=သိမြင်တတ်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်၊ သမ္မောဓိ=သမ္မောဓိ မည်၏။ (လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်ကိုဆိုသည်) သမ္မောဓိယာ=မဂ်ဉာဏ်၏။ အင်္ဂေါ=အတောင် အလက်သည်။ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ=သမ္မောဇ္ဈင်မည်၏။

ငှက်တို့သည် အမိဝမ်းတွင်းမှ တစ်ကြိမ်ပေါက်ဖွား၍ တစ်ဖန် ဥခွံတွင်းမှ ပေါက်ဖွားရပြန်ကုန်၏။ ထို့နောက် အတောင် အလက် စုံလင်သောအခါ၌ အသိုက်မှပျံတက်၍ အလိုရှိရာသို့ ကျွတ်လွတ်စွာ ပျံသွားကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိသောအခါ၊ သမထအလုပ် ထမြောက်သောအခါ၊ အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာမှ ပါရှိကြသော စိတ်ရူး၊ စိတ်နှမ်း၊ စိတ်နောက် အတွင်းမှ တကြိမ်ကျွတ်လွတ်ကုန်၏။ တဖန် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၌ ဝိပဿနာ အမြင်ပေါက်သောအခါ ရုန့်ရင်းသော အဝိဇ္ဇာမှတစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ် ကုန်၏။

ထို့နောက် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ကြီးပွားရင့်သန်သောအခါ လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်၏ အတောင်အလက်စုံလင်သဖြင့် သမ္မောဓိမည်သော မဂ်ဉာဏ် သို့ရောက်၍ လောကီဘုံသူ လောကီဘုံသား နစ်သမားမွန်းသမားအဖြစ်မှ တစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၍ ပုထုဇဉ်ဘုံမှပျံတက်၍ ဘဝအဆက်ဆက် တောင့်တ၍လာခဲ့ကြသော အရိယာဘုံသူ အရိယာဘုံသား လော ကုတ္တရာဘုံသူ လောကုတ္တရာဘုံသား နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်ဘုံသားအဖြစ်သို့

ပေါက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

ဤကား ဗောဇ္ဇင်ကို မဂ်ဉာဏ်၏ အတောင် အလက်ဆိုရာ၌ ဥပမာနှင့်တကွသော အတ္ထယုတ္တိပေတည်း။

ဗောဇ္ဇင် ၇-ပါးသရုပ်နှင့် အရကောက်

ထိုဗောဇ္ဇင်သရုပ်သည် ၇-ပါးရှိ၏-----

- ၁။ သတိသမ္မောဇ္ဇင်
- ၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဇင်
- ၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဇင်
- ၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဇင်
- ၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဇင်
- ၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဇင်
- ၇။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဇင်

ဤကား ဗောဇ္ဇင် ၇-ပါးတည်း။

- ၁။ သတိပဋ္ဌာန်, သတိဇ္ဇေ, သတိဗိုလ်, သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်ခေါ်သော သတိစေသတိက်သည် သတိသမ္မောဇ္ဇင် မည်၏။
- ၂။ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ်, ပညိဇ္ဇေ, ပညာဗိုလ်, သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ခေါ်သော ပညာစေသတိက်သည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဇင် မည်၏။
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ပညာဝိသုဒ္ဓိငါးပါး, အနုပဿနာ ဉာဏ်သုံးပါး, ဝိပဿနာဆယ်ပါးသည် ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဇင်မည်၏သော်လည်း ဆိုလေ၏။ ဝါပင်ဝါပေါက်ကို လဲဝါဝွမ်းနု ဖြစ်အောင် ဝါဖန်မှု, ဝါကြိတ်မှု, ဝွမ်းဖတ်မှုကို ပြုသကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ဆယ်ပါးသော

ဝိပဿနာဉာဏ်အမှု တို့ဖြင့် အဖန်ဖန်ကြိတ်နယ်၍ ရှုမှုကို ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုသည်။

၃။ သမ္ပပ္ပဓာန်၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သမ္မာဝါယမ မဂ္ဂင်ခေါ်သောဝီရိယစေတသိက်သည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။

၄။ ကာယဂတာသတိစသည် တည်ထောင်မိ၍ ထင်မှုမြင်မှု တိုးပွား၍ လာသောအခါ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း သည် ပီတိ သမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။

၅။ စိတ်မငြိမ်သက်မှု၊ စိတ်အကြံများမှုကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော ကိုယ်စိတ်နှစ်တန် ပူပန်ခြင်းခပ်သိမ်းတို့၏ အစဉ်အတိုင်း ငြိမ်းချမ်း၍ လာခြင်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက်ပင်တည်း။

၆။ သမာဓိန္ဒြေ၊ သမာဓိဗိုလ်၊ သမာဓိမဂ္ဂင်ဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိတရားသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏။ သမထအရာ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအရာဖြစ်သော ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ သမာပတ်ရှစ်ပါးဟုဆိုအပ်သော အပ္ပနာ သမာဓိသည်၎င်း ပညာဝိသုဒ္ဓိအရာဖြစ်သော သုညတ သမာဓိ အနိမိတ္တသမာဓိ အပ္ပဏိဟိတသမာဓိသည်၎င်း သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်မည်၏သော်လည်း ဆိုလေ။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောသမာဓိ၊ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့် ယှဉ် သော သမာဓိကို သုညတသမာဓိ စသည်ခေါ်၏။

၇။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်တွင်း၌ အချိုးအစားမကျနိုင်သေး၍ ကြောင့်ကြစိုက်ရသော ဗျာပါရအမှုတို့သည် များစွာရှိကုန်

၏။ အချိုးအစားလှလှ အကုန်ကြသောအခါ၌ ကြောင့်ကြ စိုက်မှုတို့မှ ကင်းရှင်းခြင်းဟူသော တကြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်သည် ဥပက္ခောသမ္မောဇ္ဈင်မည်၏။

စကြာမင်းစည်းစိမ်နှင့် ရဟန်းစည်းစိမ်

အညီအမျှအားရှိကြကုန်သော ဤသမ္မောဓိခုနစ်ပါးတို့နှင့်ပြည့်စုံ သောအခါ စကြာမင်းတို့၏အင်္ဂါ ရတနာခုနစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော လေးကျွန်းသေဌ်နင်း စကြာမင်းကြီးသည် လူ့လောကတွင် အတုမရှိသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကြီးကို ခံစားရသကဲ့သို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း သာသနာတော်စီးပွားတွင် လောကသုံးပါး၌ အတုမရှိသော သမဏ စည်းစိမ်ကို ခံစားစံစားရလေ၏။

သည်ကိုရည်၍ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ---

၁။ သုညာဂါရေ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနုသီ ရတိ ဟောတိ၊ သမ္မာဓမ္မံ ဝိပဿတော။

၂။ ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဗ္ဘတိ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမန္တံ ဝိဇာနတံ--
ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

၁။ သုညာဂါရေ=ဆိတ်ငြိမ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌၊ ပဝိဋ္ဌဿ=ဝင်၍တည်နေသော၊ သမ္မာ=ကောင်းစွာ၊ ဓမ္မံ=ရုပ်နာမ်တရားကို၊ ဝိပဿတော=အထူးထင်မြင်ရသည်ဖြစ်၍၊ သန္တစိတ္တဿ=ငြိမ်းချမ်းသော စိတ်ရှိသော၊ ဘိက္ခုနော=ယောဂီရဟန်းအား၊ အမာနုသီ=လေးကျွန်း သေဌ်နင်း စကြာမင်း၏ စိတ်ပျော်မွေ့ခြင်းထက်လွန်ကဲသော၊ ရတိ= ရွှင်ပျော်ချမ်းမြေ့ စိတ်ပျော်မွေ့ခြင်းသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်လေ၏။

၂။ ယတောယတော=အကြင်အကြင် ကိုယ်အင်္ဂါ၌၊ ခန္ဓာနံ= ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏၊ ဥဒယဗ္ဗယံ=ဖြစ်မှုပျက်မှုကို၊ သမ္မသတိ=သုံးသပ်၏၊ အမန္တံ=အမြိုက်ချမ်းသာအစုကို၊ ဝိဇာနတံ=သိနိုင်ကြကုန်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ တတော တတော=ထိုထိုသုံးသပ်ရာတိုင်း၊ သုံးသပ်ရာ တိုင်းမှ၊ ပီတိပါမောဇ္ဇံ=နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ လဗ္ဘတိ= ရနိုင်လေသတည်း။ (အနက်)။

လူမင်း နတ်မင်း၊ သိကြာမင်းတို့၏လောကီစည်းစိမ်ကို ခံစားဆဲ အခါ၌မြန်ရှက် နှစ်သက်ခြင်းသည် သမ္မောဓိအင်္ဂါ ညီညွတ်ပြည့်စုံ၍ ဝိပဿနာသုခကို ခံစားရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ မြန်ရှက်နှစ်သက်ခြင်းကို အစိတ် ၂၅၆-ပုံစိတ်သော်လည်း တစိတ်မျှမမှီဟူလို၊ သမ္မောဓိအင်္ဂါ ၇-ပါးတို့၏ အရသာသည် ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်၏။

ထို့ကြောင့်--

သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ--

ဟူ၍လည်း ဟောတော်မူပေ၏။

သဗ္ဗရသံ=အလုံးသော လောကီချမ်းသာ အရသာဟူသမျှကို၊ ဓမ္မရသော=ဓမ္မချမ်းသာရသာသည်၊ ဇိနာတိ=လွမ်းမိုးနိုင်၏။ (အနက်)

ဗောဇ္ဈင်၏အကျိုးတရားများ

ဤသမ္မောဓိအင်္ဂါ ၇-ပါးကို ကြားနာ၍ အနာရောဂါကြီး ခဏခြင်း ပျောက်ငြိမ်းကြသော ဝတ္ထုများသည်လည်း ထင်ရှား၏။ ကြားနာသူတို့က အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို ကောင်းကောင်းသိကြ၍ သဒ္ဓါပသန္န ထက်သန် လှမှု ပျောက်ငြိမ်းနိုင်သည်။ ဤသမ္မောဓိအင်္ဂါ ၇-ပါးတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ၌ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယဂတာသတိ အတွက်နှင့်

လည်း လိုလေသေးသည်မရှိ စိတ်အေးရပြီ၊ အနိစ္စ ထင်မြင်မှု အနတ္တ ထင်မြင်မှု အတွက်နှင့်လည်း လိုလေသေးမရှိ စိတ်ပေ၏အေးရပြီ၊ ထို ၃-ဌာန၌ စိတ်အေးရသဖြင့် အနမတဂ္ဂသံသရာမှ အိမ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဘူးရသော နိဗ္ဗာန်အလင်းကြီးကို ဧကန္တ ငါမြင်ရပေတော့မည်ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာခြင်းသည် ဖြစ်၏။ စိတ်စေတသိက်တို့၏ ပူပန်ခြင်း ခပ်သိမ်းမှ အေးငြိမ်းခြင်းသည်ဖြစ်၏။

ထိုသို့ လွန်စွာဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာခြင်း စိတ်စေတသိက်တို့၏ အေးငြိမ်းခြင်းဖြစ်လာသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ အလွန်တည်ငြိမ်သော သမာဓိသည် ဖြစ်လာတော့သည်။ သတိအတွက်နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု အနိစ္စ,အနတ္တ ထင်မြင်ရန်အတွက်နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု, ဝီရိယအတွက် နှင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှုတို့မှ ကင်းရှင်းသော ဥက္ခေယတရားလည်းဖြစ်လာ တော့သည်။ ဤအလုံးစုံကိုလည်း သမ္မောဓိအင်္ဂါတို့ အလွန်ညီညွတ်ခြင်းသို့ ရောက်၍ သမ္မောဇ္ဈင်ကိစ္စ အထူးထင်ရှားသောအခါကို ရည်၍ဆို သတည်း။ သမ္မောဇ္ဈင်သာမည အနေအားဖြင့်မူကား ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မိသော အခါကစ၍ပင် သတိစသော တရားစုသည် သမ္မောဇ္ဈင်မည်သည် သာဖြစ်၏။

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ပွားများပုံ

- ၁။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၂။ ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင်ံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

- ၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ
နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ
နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ
နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ
နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၇။ ဥက္ခောသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂ
နိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

ဟူ၍ သမ္မောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပွားများကြရမည်ဟု ဟောတော်မူရာ၌ လည်း ထွက်သက်ဝင်သက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ကာယဂတာသတိ တည်ထောင် မှုစသည်ကိုပင် သာမညအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးကို ပွားများမှု ဆိုသတည်း၊ ဝိသေသအားဖြင့် အသီးအသီးပွားများမှုကိုမူကား ဗောဇ္ဈင် ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာမှာ ယူလေ။

ပါဠိတော်အနက်ကား ဝိဝေကနိဿိတံ၊ သင်္ခါရပလိဗောဓခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းဆိတ်ငြိမ်ရာကို မှီသော၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ ရာဂကင်းငြိမ်းရာကို မှီသော။ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာကိုမှီသော။ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ၊ ဥပဓိလေးပါးကို စွန့်ငြိမ်းရာကို မှီသော။ သတိ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို။ ဘာဝေတိ၊ ပွားများ၏။

ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အလျင်းမငဲ့မှု၍ ယခုဘဝ၌ပင်လျင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယနိုင်ငံကြီး၏ အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းမှုကို ငဲ့၍ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ သက်သက်ဖြစ်သည်ကို ဝိဝေကနိဿိတ၊ ဝိရာဂနိဿိတ၊

နိရောဓနိဿိတ၊ ဆိုသတည်း၊ ကာမဂုဏ်အစု ကိလေသာအစု စသည် တို့မှ တစ်နေ့တခြား စိတ်ကျွတ်လွတ်၍ သွားမှုကို ရှေ့ရ၍ ပွားများရမည် ဆိုလိုသည်၊ ဝိဝဇ္ဇနိဿိတ အဓိပ္ပါယ်ပင်တည်း။

ဗောဇ္ဈင်၊ သမ္မောဇ္ဈင်၊ သမ္မောဓိအင်္ဂါအတူတူပင်။

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးပြီး၏။

-----*-----

မဂ္ဂင် ၈-ပါး

မဂ္ဂင်၏အနက်အဓိပ္ပါယ်

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၌ မဂ်ဆိုသည်ကား “ကိလေသေ မာရေန္တာ နိဗ္ဗာန် ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ မဂ္ဂေါ” ဧတေန=ဤတရားစုဖြင့်၊ ကိလေသေ=သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ကိလေသာအညစ်တို့ကို၊ မာရေန္တာ=ပယ်သတ်ကုန်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်=အပါယဒုက္ခ ဝဇ္ဇဒုက္ခ လွတ်ကင်းခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ=ရောက်ကြကုန်၏၊ ဣတိ=ထို့ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ=မဂ်မည်၏။

ကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ် သော တရားစုကို မဂ်ဆိုသည် ဟူလို။

ထိုမဂ်၏အင်္ဂါကား ၈-ပါးရှိ၏--

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊	၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊
၃။ သမ္မာဝါစာ၊	၄။ သမ္မာကမ္မန္တ၊
၅။ သမ္မာအာဇီဝ၊	၆။ သမ္မာဝါယမ၊
၇။ သမ္မာသတိ၊	၈။ သမ္မာသမာဓိ။

ဤကား အင်္ဂါရှစ်ပါးတည်း။

ထိုရှစ်ပါးသည် လောကုတ္တရဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၌ ရှစ်ပါးလုံး တပေါင်းတည်းဖြစ်၏။ ရှေ့ဖြစ်သော လောကီဝိသုဒ္ဓိတို့၌မူကား အင်္ဂါငါးပါး

သည်သာ တပေါင်းတည်းဖြစ်၏။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ တို့ကိုမူကား သီလဝိသုဒ္ဓိ၌သာ ရအပ်ကုန်၏။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိစသည်တို့၌ မရအပ်ကုန်။ ။သီလဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသော်လည်း---

- ၁။ သမ္မာဝါစံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၂။ သမ္မာကမ္မန္တံ ဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။
- ၃။ သမ္မာအာဇီဝံဘာဝေတိ၊ ဝိဝေကနိဿိတံ၊ ဝိရာဂနိဿိတံ၊ နိရောဓနိဿိတံ၊ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ။

ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ ဘာဝေကနိဿိတ၊ ဝိရာဂ နိဿိတဖြစ်သော သီလကိုသာ ဤဗောဓိပက္ခိယအရာ၌ ယူအပ်၏။ ဘဝသမ္ပတ္တိကို ငဲ့ခြင်းရှိသော ဝဋ္ဋနိဿိတသီလမျိုးကို မယူအပ်။ ယခုဘဝ မဂ်ဖိုလ်ကိုရခြင်း၌ ဝန်ချ၍ ထားကြကုန်သော သူတို့၏ သီလဝိသုဒ္ဓိသည် အာဒိဗြဟ္မစရိယကသီလအစစ် မဟုတ်သောကြောင့် ဗောဓိပက္ခိယမျိုး အစစ်မဟုတ်။ နောင်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုတောင့်တ၍ ဖြည့်ကျင့်ပါသည် ဆိုလျှင် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ တစိတ်ဖြစ်သော ပါရမီသီလကား ဖြစ်ရာ၏။ ဤသမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ မဂ္ဂင်သုံးပါးကား သီလမျိုးသက် သက်ဖြစ်၍ သီလဝိသုဒ္ဓိစင်စစ်တည်း။ ဝိရတီစေတသိက် သုံးပါးတည်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပကား ဝိတက်စေတသိက်တည်း။ ပညာ၏ရှေ့သွားဖြစ်၍ ပညာ၌ဝင်၏။

သင်္ကပ္ပ ၃-ပါး သရုပ်အဓိပ္ပါယ်

(၁) နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ၊ (၂) အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ၊ (၃) အဝိဟိသာ သင်္ကပ္ပဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

၁။ ထောင်၌ကျရောက်၍ နေသောသူ၊ ရန်သူတပ်ဝိုင်း၍ နေသောသူ၊ တောမီးဝိုင်း၍ နေသောသူ၊ ပိုင်တွင်း ကွန်တွင်း မြူးတွင်း၌ လှောင်မိ၍ နေသောငါး ချိုင့်တွင်း၌ လှောင်မိ၍ နေသောငှက်တို့သည် ထိုအကျဉ်းအကြပ်မှ ထွက်ပြေးရန် အပေါက်အလမ်းကို မအိပ်နိုင်၊ မစားနိုင်၊ စိတ်တပါးမဝင်နိုင် ရှာကြံကြကုန်၏။ ။

ထို့အတူ သမ္ပပုဇာန်အခန်တွင် ပြဆိုပြီးသည့်အတိုင်း မိမိတို့သန္တာန် တွင် အစဉ်ပါရှိ၍ နေသော ဥပုဇ္ဈာန်အကုသိုလ်ဟောင်းအနန္တ ရှေ့သို့ဘဝ အဆက်ဆက်တွင် မိုက်မှားဖြစ်ပွားလတ္တံ့ကုန်သော အနုပုဇ္ဈာန်အကုသိုလ် အသစ်အနန္တတို့သည် အကျဉ်းအကြပ် လှောင်မိ၍ နေကြကုန်သည်နှင့် ထိုဥပုဇ္ဈာန် အနုပုဇ္ဈာန်အကုသိုလ်ဓမ္မတို့မှ ယခုဘဝကျွတ်လွတ်ကြရန် အပေါက် အလင်းကို စွဲမြဲစွာရှာကြံကြကုန်သောသူတို့၏ အကြံအစည်မျိုးသည် နေက္ခမ္မသင်္ဂဟမဂ္ဂမည်၏။ ဝဇ္ဇဒုက္ခမှ ယခုဘဝကျွတ်လွတ်ရအောင် ရှာကြံသော အကြံအစည်မျိုးတည်း။

၂။ မေတ္တာဈာန်နှင့်ယှဉ်သောသင်္ဂဟသည် အဗျာပါဒ သင်္ဂဟ မည်၏။

၃။ ကရုဏာဈာန်နှင့်ယှဉ်သောသင်္ဂဟသည် အဝိဟိံသာ သင်္ဂဟ မည်၏။

ကြွင်းသော ဈာန်မဂ်တို့နှင့်ယှဉ်သော သင်္ဂဟသည် နေက္ခမ္မသင်္ဂဟ မည်၏။ ဤသို့ထင်ရှားရာဌာနအထူးကိုလည်း သိအပ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဟူသော မဂ္ဂင်လေးပါးတို့၏ သရုပ်ကိုမူကား ဗောဇ္ဈင်အရာ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။

မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ခန္ဓာ ၃-ပါးခွဲပုံ

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဤမဂ္ဂင် ၂-ပါးသည် ပညာက္ခန္ဓာမည်၏။
(ပညာအဘို့အစုဆိုလိုသည်၊ ခန္ဓာသဒ္ဓါအဘို့အစုကို ဟော၏။)

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ ဤမဂ္ဂင်သုံးပါးသည်
သီလက္ခန္ဓာမည်၏။ (သီလအဘို့အစု ဆိုလိုသည်။)

သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ ဤမဂ္ဂင်သုံးပါးသည်
သမာဓိက္ခန္ဓာမည်၏။ (သမာဓိအဘို့အစု ဆိုလိုသည်။)

သီလက္ခန္ဓာမဂ္ဂင်

ယခုဘဝ၌ပင် ဒိဋ္ဌိအနုသယနိုင်ကြီးကို ဖြိုဖျက်ခြင်းငှါ တည်ထောင်
ဖြည့်ကျင့်အပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက သီလသည် လောကီသီလက္ခန္ဓာမဂ္ဂင်
မည်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုလိုသည်။ အာဇီဝဋ္ဌမကသလသည် လူတို့၏
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ရဟန်းတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဟူ၍ ၂-ပါးရှိ၏။
ထိုတွင် ကာယဒုစရိုက် ၃-ပါး ဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးတို့၏ လုံခြုံမှုသည် လူတို့၏
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမည်၏။ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလများသည်
ထိုအာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ အမွမ်းတင် သီလ၊ အရောင်တင်လအစုပေ
တည်း။ ရဟန်းတို့၏ ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းတို့၏ လုံခြုံမှုသည်
ရဟန်းတို့၏ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမည်၏။ ထို ၂၂၇-ပါးသော သိက္ခာပုဒ်
တို့သည် ကာယကံ၊ ဝစီကံနှစ်ပါး၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်
ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့၏ အဖွင့်အဋ္ဌကထာတို့၌ “ကာယကမ္မ၊ဝစီကမ္မ” ဟု
နှစ်ပါးခွဲခြားမှုကို ဆိုရိုးပြုကြကုန်၏။ ကြွင်းသမျှသော ရဟန်းတို့၏
သီလစုသည် ထိုသီလ၌ အမွမ်းတင်၊ အရောင်တင် သီလတို့ပေတည်း။

သစ်ပင်အပေါင်းတို့သည် မြေကြီးပေါ်၌ ပေါက်ရောက်ကြီး ပွားကြ ကုန်သကဲ့သို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော အထက် ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးတို့သည် ဤသီလဝိသုဒ္ဓိအပေါ်၌ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားကြရကုန်၏။ အထူးမှာကား ဤသီလဝိသုဒ္ဓိသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော အလယ်ဝိသုဒ္ဓိငါးပါးတို့ကို မိမိနှင့်မရောမယှက်မှု၍ ရှေး၌ စင်ကြယ်မြဲတိုင်းသော အနေအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေ၏။ အဘယ်ကြောင့် အလယ်ဝိသုဒ္ဓိငါးပါးကို မရောမယှက် မှု၍ ဆောင်ရွက်လေသနည်းဟူမူ အာရုံမတူကသောကြောင့်တည်း။ လောကုတ္တရာဝိသုဒ္ဓိမူကား အာရုံတူသောကြောင့် သဟဇာတအဖြစ်ဖြင့် ရောယှက်၍ ဆောင်ရွက်ပေသတည်း။

သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်၃-ပါး၏ အခွင့်အလမ်းကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါး၌ သုဒ္ဓိဝိပဿနာယာနိကလမ်း၊ သမထ ဝိပဿနာယာနိကလမ်း ၂-ပါးရှိသည်တွင် သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံသော အခါ ကာယဂတာသတိကို တည်ထောင်ပြီးလျှင် သမထလမ်းသို့ မလိုက်မှု၍ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ဝိပဿနာလမ်း သက်သက်ကို အားထုတ်မှုသည် သုဒ္ဓိဝိပဿနာ ယာနိကလမ်းမည်၏။ ကာယဂတာ သတိ တည်ထောင်ပြီးလျှင် ဈာန်သမာပတ်ဟုဆိုအပ်သော သမထလမ်း သို့ တက်၍ ပဌမဈာန်သမာပတ်မှသော်၎င်း ဒုတိယဈာန်သမာပတ်မှ သော်၎င်း တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန် ပဉ္စမဈာန် အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန် ဝိညာနဉ္စာယတနဈာန် အာကိစ္စညာယတနဈာန် နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန် သမာပတ်မှသော်၎င်း ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ဝိပဿနာလမ်းသို့တက်၍ အားထုတ်မှုသည် သမထဝိပဿနာယာနိက

လမ်းမည်၏။

ထိုနှစ်လမ်းတို့တွင် သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကလမ်း၌ ဤသမာဓိက္ခန္ဓာ မဂ္ဂင်သုံးပါးသည် သုညတသမာဓိ၊ အနိမိတ္တသမာဓိ၊ အပ္ပဏိဟိတဟူသော သုံးပါးသော သမာဓိအမည်နှင့် သမထကိစ္စ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို ပြီးစီးစေ၏။ သမထဝိပဿနာယာနိကလမ်း၌မူကား ပရိကမ္မသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိဟူသော သုံးပါးသော သမာဓိအမည်နှင့်၎င်း ဝိပဿနာခန်းသို့ရောက်သောအခါ သုညတသမာဓိ အနိမိတ္တသမာဓိ အပ္ပဏိဟိတသမာဓိဟူသော သုံးပါးသော သမာဓိအမည်နှင့်၎င်း သမထကိစ္စ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကိစ္စကိုပြီးစီးစေ၏။ ရှေ့ဖြစ်သောသီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ကာယဂတာ သတိအခိုက်တို့၌ကား ခဏိကသမာဓိကိစ္စကို ပြီးစီးစေ၏။

သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါးပြီး၏။

ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင်

ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင် နှစ်ပါးတို့သည်ကား သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ ကာယဂတာ သတိတို့မှစ၍ သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကလမ်း၊ သမထဝိပဿနာယာနိကလမ်း၊နှစ်ပါးလုံးတို့၌ပင်လျှင် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပညာကိစ္စကိုပြီးစီးစေကုန်၏။ ။ဤကား လောကီမဂ္ဂင်၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်၊ နှစ်ပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံသော စကားရပ်တည်း။ ယခုအခါ သောတာပတ္တိမဂ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်တို့၏ အလားကို ပြဆိုပေအံ့။ တစ်ဆူတစ်ဆူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာ၌ ကျွတ်ကြကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့တွင် အညံ့ဆုံး အများဆုံးဖြစ်ကြကုန်သော ဘုံစဉ်စံ သုက္ခဝိဿကသောတာပန်တို့၏ အလားကို ဤစာအုပ်မှာ လိုရင်းမှတ်။

ထိုကဲ့သို့သောဝဋ်၌ မွေ့လျော်ကြကုန်သော ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်၊ သိကြားမင်း၊ စူဠရထနတ်သား၊ မဟာရထနတ်သား၊ အနေကဝဏ္ဏနတ်သား၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး ၄-ပါး၊ နေနတ်သား၊ လနတ်သား၊ အစရှိကုန်သော ဝဋ္ဋဘိရတ သောတာပန်အရိယာတို့သည် ယခုအခါ စတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာပင် အသင်္ချေများစွာ ရှိကြကုန်၏။ တာဝတိံသာဘုံမှာ အသင်္ချေများစွာ ရှိကြကုန်၏။ အထက်အထက်သော နတ်ဘုံတို့မှာလည်း ထိုအတူရှိကြကုန်၏။ ကာမဘုံ ခုနစ်ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေရှိကြကုန်၏။ ဝေဟပ္ပိလ်စသော စတုတ္ထဈာန် ၆-ဘုံတို့မှာ တကြိမ်စီသာ ပဋိသန္ဓေ ရှိကြကုန်၏။ ပဌမဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယဈာန် ၃-ဘုံ တို့၌ကား ပဋိသန္ဓေ အပိုင်းအခြားမရှိကြကုန်။

သောတာပန်ခေါ်ပုံ အဓိပ္ပာယ်

အဘယ်ကြောင့် သောတာပန်ခေါ်သနည်းဟူမူကား ဟိမဝန္တာမှ စီးလာကြကုန်သော မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်ငါးရာ ရေအယဉ်တို့သည် နောက်တို့ပြန်နစ်ခြင်း မရှိကြကုန်မူ၍ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ အရောက်စီးသွား ကြကုန်သောကြောင့် သောတမည်ကုန်၏။ ထို့အတူ ထိုအရိယာတို့သည် လည်း ပုထုဇဉ်အဖြစ်သို့ တဖန်ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်မူ၍ အနု ပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့သာ တဖြောင့်တည်းဆန်တက်၍ သွားကြကုန်၏။ ပုထုဇဉ်တို့သည် ဘဝင်ဘုံမှသော်လည်း အဝီစိတိုင်အောင် အောက် အောက်ဘုံသို့ တဖန် ပြန်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအရိယာတို့သည် မိမိတို့ဖြစ်ရာဘုံမှ အောက်အောက်ဘုံသို့ တဖန် ပြန်ရောက်ခြင်းမရှိ ကြကုန်ပြီ။ အထက်အထက်ဘုံသို့ ဆန်တက်ဘို့ရာ တပေါက်တလမ်းသာ ရှိကြကုန်၏။

ပုထုဇဉ်တို့သည် ရူပ အရူပ ဗြဟ္မာတိဟိတ်ကြီး ဖြစ်ကြကုန်ပြီးမှ ခွေး ဝက်ကြက်ငှက်စသော ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ်တိုင်အောင် အောက်အောက် သို့ တဖန် ပြန်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအရိယာတို့သည် ပုထုဇဉ်အဖြစ် သို့ တဖန် ပြန်ရောက်ခြင်းမရှိကြကုန်ပြီ။ အထက်အထက် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်သို့ ဆန်တက်ဘို့ တပေါက်တလမ်းသာ ရှိကြကုန်၏။ ဤသို့ ဘုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘဝအားဖြင့်လည်းကောင်း ယုတ်နိမ့်ရာ အဘို့သို့ တဖန် ပြန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်မူ၍ တဘုံထက် တဘုံ၊ တဘဝထက် တဘဝမြင့်ရာ အဘို့သို့ မြတ်ရာအဘို့သို့ ဆန်တက်မူ တပေါက်တလမ်းသာ ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ တရွေ့ရွေ့ ဆန်တက်၍ သွားကြလေကုန်ရာ အမြတ်ဆုံးဘုံ အမြတ် ဆုံးဘဝသို့ ဆိုက်ရောက်ကြကုန်သောအခါ ခန္ဓာငါးပါးကိုစွန့်၍ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ ကူးကြကုန်လတ္တံ့။ ဤသို့ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့တိုင်အောင် တဖြောင့်တည်း တတန်တည်း ဆန်တက်၍ သွားမှုကို ဓမ္မသောတ ခေါ်သည်။

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ၊	၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပသောတ၊
၃။ သမ္မာဝါစာသောတ၊	၄။ သမ္မာကမ္မန္တသောတ၊
၅။ သမ္မာအာဇီဝသောတ၊	၆။ သမ္မာဝါယမသောတ၊
၇။ သမ္မာသတိသောတ၊	၈။ သမ္မာသမာဓိသောတ၊

ဆိုလိုသည်။

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ

ထိုတွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ ဆိုသည်ကား-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယ နိုင်ငံကြီးပျက်စီး ကုန်ဆုံးသောအခါ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ နိုင်ငံကြီးအရာမှာ သစ္စာ ၄-ပါးကို အလင်းမြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီးဖြစ်၍ တည်လေ ၏။ တညဉ့်လုံးမှောင်မိုက်တို့၏ တည်ရာ၌ နေထွက်၍လာသောအခါ

အရောင်အလင်းဖြစ်၍ တည်သကဲ့သို့တည်း၊ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိအလင်းနိုင်ငံကြီးသည် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် စံရာဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် တည်လေတော့သည် တဘဝထက် တဘဝထွန်းလင်းစည်ကား၍သာ သွားတော့သည် လောက၌ အမိဝမ်းမှ ဖွားစဉ်အခါ အန္တရာယ်ကပ်ငြိ၍ မျက်စိနှစ်လုံး တိမ်သလာထူထပ်စွာ ဖုံး၍ အလင်းကိုမျှ မမြင်ဘူးရသောသူမှာ ဝိဇ္ဇမယဆေးကောင်း မျက်စဉ်းကောင်းနှင့် တွေ့၍ တိမ်သလာအကုန် ကွာပျောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စက္ခုအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော သူကောင်းပကတိဖြစ်၏။ အသက်ထက်ဆုံး မြေ၊ မိုး၊ ကောင်းကင်၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ် အရပ်ဆယ်မျက်နှာအလင်းပွင့်၏ ဘယ်အခါမဆို ကြည့်လို မြင်လိုသောအခါ မြင်နိုင်၏။

ဤဥပမာကဲ့သို့ ထိုသောတာပန် အရိယာတို့သည် ဖြစ်လေရာရာ ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါး၊ သစ္စာလေးပါး တရားတို့သည် အလင်းပွင့်ကုန်၏။ ကြည့်လို မြင်လို ဆင်ခြင်လိုသောအခါ ကောင်းကင်၊ နေ၊ လ တို့ကိုကဲ့သို့ လင်းလင်းထင်းထင်း မြင်နိုင်ကြကုန်၏ ဟူလိုသည်။ ဤကား သမ္မာဒိဋ္ဌိသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။

၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပသောတ

“သမ္မာဒိဋ္ဌိသ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ ပဟောတိ” ဟူသော မဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ သမ္မာဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး အမြဲတည်သည်ရှိသော် ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း အကြံအစည်မျိုး သတ္တဝါတစ်ပါးကို မပျက်စီးစေလိုသော အကြံအစည်မျိုး သတ္တဝါတစ်ပါးကို မပင်ပန်းစေလိုသော အကြံအစည်မျိုးဟူသော သမ္မာသင်္ကပ္ပ နိုင်ငံကြီးသည်လည်း အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် တည်ထောင်ဖြစ်ပွား တဘဝထက် တဘဝစည်ကား၍

သွားလေတော့သည်။ ဤကား သမ္မာသင်္ကပ္ပသောတ တည်ထောင်ပုံ တည်း။

၃။ သမ္မာဝါစာသောတ

သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ=သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင် တည်ထောင်မိသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ=ကောင်းမြတ်သော အကြံအစည်သည်၊ ပဟောတိ=တိုးပွား၍ သွား၏။ ။ (ပဟောတီတိ ဝဇ္ဇတိ၊ အဋ္ဌကထာ။)

“သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာဝါစာ ပဟောတိ” ဟူသော ၎င်းပါဠိတော် ကြီးနှင့်အညီ ဝဋ်မှထွက်မြောက်စေတတ်သော အကြံအစည် သတ္တဝါ တစ်ပါးကို ချမ်းသာစေလိုသော အကြံအစည် အမြဲတည်သည်ရှိသော် ဝစီဒုစရိုက်မှ ကင်းလွတ်စင်ကြယ် ကြည်ညိုဘွယ်သောဝစီကံမှုတို့သည် လည်း အမြဲအစဉ် တည်ထောင်စည်ကား၍ သွားကုန်တော့သည်။ ဤကား သမ္မာဝါစာသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။

၄။ သမ္မာကမ္မန္တသောတ

“သမ္မာဝစဿ သမ္မာကမ္မန္တော ပဟောတိ” ဟူသောပါဠိတော်မြတ် နှင့်အညီ ဝစီဒုစရိုက်တို့မှကင်းလွတ်စင်ကြယ် ကြည်ညိုဘွယ်သော ဝစီကံနှင့် အမြဲအစဉ် ပြည့်စုံကြကုန်သည်ရှိသော် ထိုထက်ရန်ရင်းသော ကာယဒုစရိုက်တို့မှ လွတ်ကင်းစင်ကြယ် ကြည်ညိုဘွယ်သော ကာယကံမှု တို့သည်လည်း အမြဲအစဉ်တည်ထောင်စည်ကား၍ သွားကုန်တော့သည်။ ဤကား သမ္မာကမ္မန္တသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။

၅။ သမ္မာအာဇီဝသောတ

“သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝေါ ပဟောတိ” ဟူသော ၎င်းပါဠိ တော်မြတ်နှင့်အညီ အကြံ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ အာဇီဝစင်ကြယ်ကြကုန်

သည်ရှိသော် ယုတ်ညံ့သော အသက်မွေးမှုတို့မှလည်း အစဉ်ထာဝရ စင်ကြယ်ကုန်တော့သည်။

ဤကား သမ္မာအာဇီဝတည်ထောင်ပုံတည်း။

၆။ သမ္မာဝါယာမ သောတ

“သမ္မာအာဇီဝဿ သမ္မာဝါယာမမော ပဟောတိ” ဟူသော ၎င်းပါဠိတော်မြတ်နှင့်အညီ အမြင့်၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ အာဇီဝစင်ကြယ်ကြ ကုန်သည်ရှိသော် ဒုစွရိုက် ဒုရာဇီဝတို့မှ စင်ကြယ်သော ဝီရိယမှုတို့သည် အမြဲတည်ကုန်တော့သည်။ ဤကား သမ္မာဝါယာမသောတ တည် ထောင်ပုံတည်း။

၇။ သမ္မာဝါသတိသောတ

“သမ္မာဝါယမဿ သမ္မာသတိ ပဟောတိ” ဟူသော ၎င်းပါဠိ တော်မြတ်နှင့်အညီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမှုတို့၌ စွဲမြဲသော သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်လည်း တစ်ဘဝတခြား စည်ကား၍ သွားတော့သည်။ ဤကား သမ္မာသတိသောတ တည်ထောင်ပုံတည်း။

၈။ သမ္မာသမာဓိသောတ

“သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတိ” ဟူသော ၎င်းပါဠိတော် မြတ်နှင့်အညီ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမှုတို့၌ တည်ကြည်သောစိတ်ကို လွန်စွာအစိုးရသော သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်လည်း အစဉ်အမြဲ စည်ကား၍ သွားတော့သည်။ ဤကား သမ္မာသမာဓိ တည်ထောင်ပုံတည်း။

ဤကား သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်မှစ၍ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်စံရာ ဘဝတိုင်အောင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားအယဉ်တည်းဟူသော ဓမ္မသောတတည်ထွန်း၍ သွားပုံတည်း။

ထွက်သက်ဝင်သက် အစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ ကာယဂတာ သတိ တည်ထောင်မိသည်မှစ၍ ထိုကဲ့သို့ အစဉ်တိုးတက်၍ သွားမှုရှိငြား သော်လည်း နိယာမအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသောကြောင့် အရိယ သောတမဟုတ်သေး သောတာပတ္တိမဂ်သည် ထိုအရိယသောတ၏ အစအဦးပေတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်သည် နှင့် တပြိုင်နက် ထိုအရိယာသောတနယ်တွင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။
ထို့ကြောင့်---

သောတံ အာဒိတော ပဇ္ဇိသု ပါပုဏီ သူတိ သောတာပန္နာ။

ယေ = အကြင် သူတို့သည် ၊ သောတံ = အရိယသောတသို့ ၊
အာဒိတော = အစစွာ ၊ ပဇ္ဇိသုပါပုဏီသု = ရောက်ကြကုန်ပြီ ၊ ဣတိ =
ထို့ကြောင့် ၊ တေ = ထိုသူတို့သည် ၊ သောတာပန္နာ = သောတာပန် မည်ကုန်၏ ၊
အဘယံကြောင့် သောတာပန်ခေါ်သနည်းဟူသော အမေးကို
ဖြေဆိုချက်ပြီး၏။

သောတာပန်တို့၏ သဘာဝ

ထိုသူတို့သည် အရိယသောတနယ်တွင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ပုထုဇဉ်ဘုံကို လွန်မြောက်ကြကုန်၏။ လောကီဘုံသူ လောကီ ဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ လောကုတ္တရာဘုံသူ လောကုတ္တရာဘုံသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဝဇ္ဇဒုက္ခဘုံသူ ဝဇ္ဇဒုက္ခဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် ပဌမနိဗ္ဗာန်နယ်တွင်းမှ မထွက်ကြကုန်ပြီ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယနိုင်ငံကြီးသို့ တဖန်ပြန်ရောက်မှု၊ ပုထုဇဉ်အဖြစ်သို့ တဖန်ပြန် ရောက်မှု မရှိကြကုန်ပြီ ဟုလိုသည်။ ။ သဉ္စပါဒိသေသ ပဌမနိဗ္ဗာန်

ကြီး၌ အမြဲတည် ကြကုန်၍ အလိုရှိရာ ကောင်းမြတ်ရာ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ဗြဟ္မာ့ချမ်းသာတို့ကို ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ခံစားစံစား၍ သွားကြရကုန်၏။

အကျယ်ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော စတုသစ္စဒီပနီကျမ်း၊ ပရမတ္ထ သံခိပ်ကျမ်းတို့မှာကြည့်လေ။

ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် ထို့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား လောကုတ္တရာ မဂ်ခဏ၊ ဖိုလ်ခဏတို့၌သာ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ လောကီ ကုသိုလ် ခဏတို့၌မူကား သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါးတို့သည် သီလကုသိုလ် နှင့်သာ ယှဉ်ကုန်၏။ သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါး ပညာက္ခန္ဓမဂ္ဂင်နှစ်ပါး တို့သည်ကား ကုသိုလ်အများပင် ယှဉ်ကုန်၏။ သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သုံးပါး တို့သည် သီလကုသိုလ်နှင့်သာ ယှဉ်ကုန်ငြားသော်လည်း အဝီတိက္ကမ သီလအနေအားဖြင့် ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာအဆက် ဆက် အခိုင်အမြဲ တည်ကုန်၏။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပြီး၏။

ထိုဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့၏ တရားကိုယ်တို့သည်မူကား ဆန္ဒ၊ စိတ်၊ တကြမဇ္ဈတ္တတာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ ပီတိ၊ ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝီရိယ၊ ဝိရတီသုံး၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာအားဖြင့် တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့တည်း။

**ကာယဂတာသတိအကျဉ်းနည်း
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတည်ထောင်ပုံ**

ဘုရားသာသနာတော်တွင်း၌ ကြံကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့သည် ထိုအရိယသောတသို့ ရောက်ခြင်းငှါ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ရှေးဦးစွာ တည်

ထောင်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ပွားများအားထုတ်ကြ ရကုန်ရာ၏။ ။ ပွားများပုံကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ပြဆိုဦးအံ့။ ။ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို ပွားများအားထုတ်မှုသည် ဗောဓိပက္ခိယတရားကို ပွားများမှု မည်၏။ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးတွင်လည်း “စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ” အထူးမှာ သမထယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်၌သာ လိုအပ်၏။ ။ “မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ” မှာ မဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်သေးဘဲလျက် ရောက်ပြီဟု ထင်မှတ်သော အဓိမာနိကပုဂ္ဂိုလ် ၌သာလိုအပ်၏။ ။ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ လောကုတ္တရာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဤဝိသုဒ္ဓိ ငါးပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ်အများနှင့် ဆက်ဆံ၏။

ထိုငါးပါးတွင် သီလဝိသုဒ္ဓိကို သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် ၃-ပါး အခဏ်းတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီ။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကိုဖြည့်ကျင့်မှုပင်တည်း။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ သာမညမှာမှုကား ကာယဂတာသတိ တည်ထောင်မှုသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ အလုပ်ပင်တည်း။ ထိုကာယဂတာသတိကို ထွက်သက်ဝင်သက် အလုပ်နှင့် လည်း တည်ထောင်ကြ၏။ ဣရိယာပုသ် လေးပါးလုံးမှာ ထွက်သက် ဝင်သက်၌ စိတ်ထားတိုင်းနေလျှင်ပင် ကာယဂတာသတိ သာမည်တည်ပြီ။ “ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ” အစရှိသည်ဖြင့် ဣရိယာပုသ်ကြီးလေးပါး ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှုတို့၌ သတိသမ္ပဇည အလုပ်နှင့်လည်း တည်ထောင် ရ၏။ ဒွတ္တိသာကာရတွင် တစပဉ္စကနှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ ဤငါးပါးသည် တစပဉ္စကမည်၏။ ဣရိယာပုသ် လေးပါးလုံးမှာ ဤတစပဉ္စကတို့၌ စိတ်အမြဲနေပေလျှင် တည်ထောင် မိပြီ။ မိမိကိုယ်တွင်းရှိ အငြိနှင့်လည်း တည်ထောင်ရ၏။ မိမိဦးခေါင်းရိုး၌ မိမိစိတ်ကို ထားလိုတိုင်း ထားနိုင်လျှင် တည်ထောင်မိပြီ။ အစမှစ၍ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ရုပ်နာမ် ၂-ပါးတို့ကို

ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ရှုမှု စွဲမြဲမှုနေရာကျလျှင်လည်း ကာယဂတာသတိ ကစွဲပြီးစီးတော့သည်။

ကာယဂတာသတိ အကျဉ်းနည်းပြီး၏။

ဝိသုဒ္ဓိငါးပါး အကျဉ်း

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစီအရင်၌ ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်, အာကာသဓာတ်, ဝိညာဏဓာတ်ဟူ၍ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဤဓာတ် ၆-ပါးကို ခွဲခြမ်းမှု ပိုင်လျှင်ပင် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏။ ကင်္ခါဝိရဏဝိသုဒ္ဓိ အစီ အရင်၌ ရှေ့ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့် အာကာသဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြောင်းကား ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ, ဤလေးပါးတည်း။ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး၏ ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြောင်းကား အသီးသီးသော အာရုံခြောက်ပါး ဝတ္ထုခြောက် ပါးတည်း။ ဤအကြောင်းစု ပိုင်နိုင်လျှင်ပင် ကင်္ခါဝိရဏဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏။ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဆိုသည်ကား လက္ခဏာရေးသုံးပါးပင်တည်း။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်ခြောက်ပါးတို့၌ အနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းစွာထင်မြင် လျှင် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ လောကုတ္တရဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကား လောကုတ္တရာမဂ် ဉာဏ်လေးပါးတည်း။

ဤကား ဝိသုဒ္ဓိငါးပါး အကျဉ်းတည်း။

ကပ်ကြီးလေးပါး, ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့၌ ခွဲခြမ်းနည်း, ရှုနည်း, အကျယ်တို့ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော လက္ခဏဒီပနီကျမ်း, ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ ကျမ်း, အာဟာရဒီပနီကျမ်းတို့မှာ ယူလေ။

ဤဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် ဘုရားအမွေတော် မည်ကုန်၏။ သာသနအမွေတော်မည်ကုန်၏။ သာသနာတော်မြတ်ကြီး၌ အသင်္ချေယျ အနန္တအဖိုးထိုက်သော အမြိုက်ဥစ္စာရတနာတို့မည်ကုန်၏။

သာသနဒါယဇ္ဇ သာသနဒုအမွေခံစစ်တမ်း

ဤဗောဓိပက္ခိယတရား၌ သာသနဒါယဇ္ဇစစ်တမ်းကို ပြဆိုရာ၏။ သာသနဒါယဇ္ဇဆိုသည်ကား-သာသနဒုအမွေအနှစ်ကို ခံမှုတည်း။ “ဒါတဗ္ဗန္တိဒါယံ” ဒါတဗ္ဗံ=ပေးအပ်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်၊ ဒါယံ=ဒါယမည်၏။ မိဘဖြစ်သူတို့က သားသမီးဖြစ်သူတို့အား စင်စစ်ပေးခြင်းငှါထိုက်သော အမွေဥစ္စာတည်း။ “ဒါယံ အာဒဒါတိတ ဒါယာဒေါ” ဒါယံ=အမွေဥစ္စာကို၊ အာဒဒါတိ=ခံယူထိုက်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်၊ ဒါယာဒေါ=ဒါယာဒမည်၏။ ထိုအမွေဥစ္စာကို ခံယူထိုက်သော သားသမီးတည်း။ “ဒါယာဒဿ ကမ္မံ ဒါယဇ္ဇံ” ဒါယာဒဿ=အမွေဥစ္စာကို ခံယူထိုက်သော သူ၏။ ကမ္မံ= အမွေခံမှုသည်၊ ဒါယဇ္ဇံ=ဒါယဇ္ဇမည်၏။ အမွေခံမှုတည်း။ “သာသနဿ ဒါယဇ္ဇံ သာသနဒါယဇ္ဇံ” သာသနဿ=သာသနာတော်၏။ ဒါယဇ္ဇံ=အမွေခံ မှုသည်၊ သာသနဒါယဇ္ဇံ=သာသနဒါယဇ္ဇမည်၏။ ဗုဒ္ဓဒါယဇ္ဇဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ ဘုရားအမွေခံဆိုလိုသည်။ အမွေဥစ္စာကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုအပ်၏။

သာသနဒုအမွေ ၂-ပါး

သာသနာတော်၏အမွေသည် အာမိသအမွေ၊ ဓမ္မအမွေဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

- ၁။ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဟူသော ပစ္စည်းလေးပါး သည် အာမိသအမွေမည်၏။

၂။ သီလ, သမာဓိ, ပညာဟူသော သိက္ခာသုံးပါး, သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး, သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး၊ သမ္ပပ္ပဓာန် လေးပါး အစရှိသော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးသည် ဓမ္မအမွေမည်၏။

ဓမ္မအမွေ ၂-ပါး

ထိုဓမ္မအမွေသည် လောကီဓမ္မအမွေ, လောကုတ္တရာဓမ္မအမွေ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ လောကီဖြစ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာဟူသော သိက္ခာ သုံးပါး လောကီဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး, ထိုလောကီသိက္ခာ, လောကီဝိသုဒ္ဓိတို့၌ အကျုံးဝင်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် လောကီဓမ္မ အမွေမည်၏။

၂။ လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်တို့၌ အကျုံးဝင်သော သိက္ခာသုံးပါး, လောကုတ္တရာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတစ်ပါး, လောကုတ္တရာ ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာဓမ္မ အမွေမည်၏။

လောကီဓမ္မအမွေ ၂-ပါး

လောကီဓမ္မအမွေသည်လည်း ဝဇ္ဇနိဿိတဓမ္မအမွေ, ဝိဝဇ္ဇနိဿိတ ဓမ္မအမွေ ဟူ၍၎င်း၊ နိယတဓမ္မအမွေ, အနိယတဓမ္မအမွေ ဟူ၍၎င်း နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ ဤသာသနာတော်အတွင်း၌ ပင်လျှင် မင်းဆရာ စိုးဆရာ ဖြစ်ရန်, ဘုန်းတန်ခိုးအရှိန်အဝါကြီးရန်, အခြွေအရံများရန် ပစ္စည်းလေး ပါးများရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ, သမာဓိ, ပညာမျိုးသည်၎င်း၊ သံသရာ၌ လူကောင်း, နတ်ကောင်းဖြစ်ရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ,

သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည်၎င်း ဝဋ္ဋနိဿိတမည်၏။

၂။ ကိလေသဝဋ္ဋ၊ ကမ္မဝဋ္ဋ၊ ဝိပါကဝဋ္ဋဟုဆိုအပ်သော ဝဋ္ဋသုံးပါးသည်ရှိ၏။ ထိုဝဋ္ဋသုံးပါး၏ ကုန်ငြိမ်းမှုဟူသော နိဗ္ဗာန်သည် ဝိဝဋ္ဋမည်၏။ ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် အလုံးစုံအားဖြင့်၎င်း၊ တစိတ်တဒေသအားဖြင့်၎င်း၊ ဝဋ္ဋသုံးပါး ကုန်ငြိမ်းရန် အားထုတ်အပ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတမည်၏။

မိမိပြုသောကုသိုလ်အတွက် နောင်သောအခါ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရောက်လို၏။ ယခုဘဝ၌ လောကီပသာဒ ဂုဏ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်မီ နောင်ဘဝ၌ လူကောင်း၊ နတ်ကောင်းအဖြစ်ကိုလည်း အလိုရှိ၏ဟုဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမျိုးသည်ကား ဝဋ္ဋ၊ ဝိဝဋ္ဋကိုမိသော ဥဘယနိဿိတ ကုသိုလ်မျိုးမည်၏။

ကျမ်းဂန်တို့၌ကား-- ဝဋ္ဋနိဿိတ၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ နှစ်ပါးသာ အလိုရှိ၏။ ဝဋ္ဋဘက်၌ စိတ်ညွတ်ခြင်း အားကြီးသူတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ၌ သွင်း၍ ယူလေ။

နိယတ၊ အနိယတနှစ်ပါး၌ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရှိနေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အနုသယနိုင်ငံကြီးသည် အလွန်တရာ နက်ကျယ်စွာသော ရှားမီးကျိုး ပင်လယ်ကြီးနှင့်တူ၏။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရံဖန်ရံခါဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ထိုရှားမီးကျိုး ပင်လယ်ပြင်သို့ကြရောက်သော မိုးရေမိုးပေါက်စုနှင့် တူကုန်၏။ သီလကို ငါဖြည့်သည် ငါသီလရှိသည် သမာဓိကို ငါပွားများသည် သမာဓိစျာန်ကို ငါရသည် ငါသမာဓိရှိသည် ငါတတ်သည် ငါသိသည် ငါပညာရှိသည် ငါလိမ္မာသည် ရုပ်နာမ်ကို ငါရှုသည် ငါမြင်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သမျှသော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် ငါငါဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပေါ်မှာချည်း ဖြစ်ကြရကုန်

သည်ဖြစ်၍ ရှားမီးကျီး ပင်လယ်ပြင်မှာ ကျရောက်သော မိုးရေမိုးပေါက် တို့နှင့် တူကုန်၏ဟူလို။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီးသည် ထိုသီလ သမာဓိပညာတို့ကို လွန်စွာ ကွယ်ပျောက် ပျက်ဆုံးစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်တို့၌ ဖြစ်ရသော လောကီ သီလ သမာဓိ ပညာတို့သည် နိဿယတစ်မျိုးတို့သာတည်း။ ပုထုဇဉ်တို့၌ သီလရှိသည် သမာဓိရှိသည် ပညာရှိသည် ဆိုသော်လည်း တဒဂ် ခဏသာတည်း။ သောတာပန်တို့၌ ဖြစ်ကုန်သော အာဇီဝဋ္ဌမက လောကီသီလသည်၎င်း၊ ဘုရားဂုဏ်၌ တည်ကြည်သော လောကီသမာဓိ တရားကို သံဃာဂုဏ် သီလဂုဏ်စသည်တို့၌ တည်ကြည်သော လောကီသမာဓိတို့သည်၎င်း သစ္စာလေးပါးအရာ၌ သိမှု မြင်မှု လိမ္မာမှု ဟူသော လောကီပညာတို့သည်၎င်း နိယတမျိုးတို့သာတည်း။ အနဝတတ် အိုင်ကြီးအပြင်၌ ကျရောက်သော မိုးရေမိုးပေါက်ကဲ့သို့ ထိုလောကီ သီလ သမာဓိ ပညာတို့သည် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဘဝများစွာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် ကွယ်ပျောက်ပျက်ဆုံးသည် ဟူ၍ မရှိကြကုန်ပြီ။ ဤကား လောကီဓမ္မ အမွေဥစ္စာအပြားကို ပြဆိုချက်တည်း။

လောကုတ္တရာဓမ္မအမွေ

လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခု၌ယှဉ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ ဉာဏ ဒဿနသည်ကား ဝိသုဒ္ဓိ ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါးဟုဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာဓမ္မအမွေသည်ကား ဝိဝဋ္ဌနိဿိတသာတည်း။ နိယတသာ တည်း။ နိယတဖြစ်သော လောကုတ္တရာသီလ သမာဓိ ပညာသို့ ပေါက် ရောက်ကြကုန်ပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာဖြစ်ကြလေကုန်သော လောကီသီလ သမာဓိ ပညာတို့သည်လည်း နိယတအဖြစ်သို့ ရောက်ကြ

လေကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဒုဿီလအဖြစ်သို့ တဖန်ရောက်ခြင်း အသမာဟိတအဖြစ်သို့ တဖန်ရောက်ခြင်း ဒုပ္ပည အန္တဗာလ အဖြစ်သို့ တဖန်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ ဤကား သာသနာ့အမွေဥစ္စာ အပြားကို ပြဆိုခန်းတည်း။

သာသနာ့အမွေခံပုဂ္ဂိုလ် ၇-ပါး

သာသနာ့အမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ သာမဏေ ယောက်ျား သာမဏေမိန်းမ သိက္ခမာန်မိန်းမ ဥပါသကာယောက်ျား ဥပါသိကာမိန်းမဟူ၍ ၇-မျိုးရှိကြကုန်၏။ သိက္ခမာန်မိန်းမ ဆိုသည်ကား ရဟန်းလောင်းမှ ပဉ္စင်းလောင်းမတည်း။ ရှေ့ငါးဦးတို့သည် သီတင်းသုံးဖော် ငါးယောက်မည်ကုန်၏။ သီတင်းသုံးဖော် ငါးယောက်တို့မှ တစ်ပါးကုန် သော သရဏဂုံ၌ ကောင်းစွာတည်ကုန်သော လူနတ် ဗြဟ္မာတို့သည် ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့၌ အတွင်းဝင်ကုန်၏။ ထို ၇-ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပစ္စည်းလေးပါးတည်းဟူသော အာမိသအမွေကို သီတင်း သုံးဖော် ငါးဦးသားတို့သည်သာ ခံကြရကုန်၏။ ကျန်နှစ်ဦးသားတို့ မခံကြရကုန်။ လောကီလောကုတ္တရာ ဓမ္မအမွေနှစ်ပါးကိုမူ ကား ၇- ဦးသားတို့ပင် ခံကြရကုန်၏။ ထိုသို့ခံကြရကုန်ရာ လောကီသီလအမွေ၌ အထူးရှိကြကုန်၏။ လောကုတ္တရာ သီလအမွေ၌၎င်း လောကီလော ကုတ္တရာ သမာဓိအမွေနှစ်ပါးတို့၌၎င်း လောကီလောကုတ္တရာ ပညာအမွေ နှစ်ပါးတို့၌ ၎င်း အထူးမရှိကြကုန်။

လောကီသီလအမွေ၌ အထူးရှိပုံ

အဘယ်သို့လျှင် လောကီသီလအမွေ အထူးရှိကြကုန် သနည်း ဟူမူကား သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည် ဝိနည်း သီလအမွေ သုတ္တန်သီလ

အမွေနှစ်ပါးတို့ကို ခံကြရကုန်၏။ ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့သည် သုတ္တန်သီလ အမွေကိုသာ ခံကြရကုန်၏။ ဝိနည်းသီလအမွေကို မခံကြရကုန်။ ဤသို့ လောကီသီလ အမွေ၌ အထူးရှိကြကုန်၏။ သုတ္တန်သီလ ဆိုသည်ကား သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့မှာ ဗြဟ္မဇာလ သုတ္တန်၌လာသော သီလစုတည်း။ ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့မှာ ထိုထိုသုတ္တန်တို့၌လာသော အာဇီဝဌမကသီလ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလ တဒင်္ဂသီလစုတည်း။ ဓုတင်္ဂသီလ ကုန္ဒိယသံဝရသီလ ပစ္စယသန္နိသိတသီလစုသည်လည်း သုတ္တန်သီလစုပင်တည်း။

လောကုတ္တရာသီလ အမွေ၌ အထူးမရှိပုံ

လောကုတ္တရာသီလအမွေ၌ အဘယ်သို့ အထူးမရှိကြကုန်သနည်းဟူမူကား လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် ၈-ပါးတို့တွင် ပါဝင်သော သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ ဤမဂ္ဂင် ၃-ပါးကို လောကုတ္တရာသီလ အမွေဆိုသည်။ ထိုလောကုတ္တရာ သီလကိုမူကား သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးတို့သည်လည်း ရထိုက်သော သူတို့မှပင် ရကြကုန်သည် ဥပါသပကာ၊ ဥပါသိကာတို့သည်လည်း ရထိုက်သောသူတို့သည် ရကြကုန်သည်သာတည်း။ သမ္မာဓိအမွေနှစ်ပါး၊ ပညာအမွေနှစ်ပါးတို့၌လည်း ထို့အတူ အထူးမရှိကြပုံကိုသိလေ။

ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့သည် ထိုသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာသုံးပါးတို့၌ အတွင်းဝင်ကြကုန်၏။ ထို ၇-ယောက်သော သာသနာ့ အမွေခံတို့တွင် သာသနာတော်ထမ်း ဖြစ်ကြပေကုန်သော သီတင်းသုံးဖော် ငါးယောက်တို့သည်ကား မိမိတို့အဘို့အရာ သာသနာ့ အမွေလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့်တကွ အလုံးစုံသော သာသနာကို အနှစ်ငါးထောင် တည်လေအောင် ဆောင်ရွက်စောင့်ရှောက်

ထိန်းသိမ်းကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သာသနာ့အမွေထိန်းလည်း ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ ကျန်ရှိသော နှစ်ဦးသားတို့သည်ကား အမွေခံသက်သက်သာ ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ အမွေခံဌာနထက် အသွင်အပြင်ကို ဆောင်မှုနှင့်တကွ အမွေထိန်းဌာနသည် အလွန်ကြီး မြတ်၏။ ထို့ကြောင့် အရယာ ဖြစ်၍ အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိပြီးသော လူဂဟဌာနသည် ယနေ့တွင် ရှင်ပြုသော ပုထုဇဉ် ၇-နှစ်အရွယ် သာမဏေငယ်ကို ရှိခိုးရ၏။ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသည် မိမိထက် တစ်နာရီမျှ ရဟန်းသိက္ခာကြီးသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရှိခိုးရ၏။ သာသနာ့ အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်အပြား ကိုပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဓမ္မနုဓမ္မပုဋိပန္နအရိယာ

သိက္ခာသုံးပါး၊ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားသုံး ဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့သည် လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးတို့အားလျော်သော သဘောရှိသော အကျင့်မျိုး စင်စစ်ဖြစ်၍ ဓမ္မနုဓမ္မပုဋိပတ်မည်ကုန်၏။ ထိုအကျင့်တို့ကို ကောင်းစွာကျင့် ကြပေကုန်သော ၇-ယောက်သော သာသနာ့အမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုပုဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။ ဥဇုပုဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။ ဉာယပုဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။ သာမိစိပုဋိပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။

ပုထုဇဉ်ပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း အရိယာရှစ်ယောက်တို့တွင် အစဆုံးဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက် ရကုန်၏။ ဓမ္မနုဓမ္မပုဋိပန္န အရိယာဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ပုထုဇဉ် ဇာတိရှိကြကုန်သေးသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအရိယာကား မဟုတ်ကြကုန်သေး။ ထိုစကားမှန်၏ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားပညတ်တော်မူအပ်သော အာဇီဝဌမကသီလ အစရှိသော ဗောဓိပက္ခိယတရားမျိုးကို သေက္ခပုဋိပဒါ သုတ် စသည်တို့၌ အရိယသီလ၊ အရိယသမာဓိ၊ အရိယပညာဟူ၍

ဟောတော်မူ၏။ “ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ” အစရှိသည်တည်း။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်တွင်း၌ သရဏဂုံသုံးပါး နှင့်တကွ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ အမြဲနိစ္စ တည်ရှိသော ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဥပါသိကာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ပေလျှင်ပင် သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဥပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်၊ ဉာယပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်၊ သာမိစိပ္ပဋိ ပန္နဂုဏ်တစ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူ ဖြစ်ပေ၏။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္န အရိယာ မည်ပေ၏။ “သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော” စသည်ဖြင့် သံဃသဒ္ဓါနှင့် လာရာတို့၌မူကား သီလဝန္တ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်ဖြစ်သော ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ နှစ်ဦးကိုသာ သင်္ဂြိုဟ်ရေတွက် ရာ၏။ ဝိနည်းအရာ၌ ဥပသမ္ပန္န သံဃာမှ အပဖြစ်သော သာမဏေ ယောက်ျား၊ သာမဏေမိန်းမ၊ သိက္ခမာန်မိန်းမ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ တို့ကို သင်္ဂြိုဟ်မရေတွက်အပ်ကုန်။

သမဏ၊ ဗြဟ္မဏ၊ ဘိက္ခုမည်ပုံ

ထိုဗောဓိပက္ခိယဓမ္မဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ်ကို ကောင်း စွာကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ် ဥပါသိကာပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ် ငြားသော်လည်း သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် သမဏမည်၏။ ဗြဟ္မဏမည်၏။ ဘိက္ခုမည်၏။ ရဟန်းမည်၏ ဆိုလိုသည်။

အလင်္ကာတောပိ စေ သမံ စရေယျ၊
သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။
သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
သ သမဏော သဗြဟ္မဏော သ ဘိက္ခု။
(ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် သန္တတိမဟာမတ္တဝတ္ထု-၃၄။)

အလင်္ကဟောပိ=ပကတိသော လူဝတ်တန်ဆာ ဝတ်ဆင်လျက်
 လည်း၊ သမံ=ညီညွတ်စွာ၊ စရေယျ=ကျင့်ပေဋ္ဌာဒံ၊ သန္တော=ငြိမ်သက်
 သောစိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဒန္တော=နှူးညံ့ဆေးလေး ယဉ်ကျေးသောစိတ်
 နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗေသု=အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘုတေသု=သတ္တဝါတို့၌၊
 ဒဏ္ဍံ=ကံသုံးပါးဖြင့် ထိပါးခြင်းအမှုကို၊ နိဓာယ=ပယ်စွန့်ချထား၍၊ နိယ
 တော=အမြဲလျှင်၊ ဗြဟ္မစာရိ=ကာမဂုဏ်နှင့် အာရုံမစပ် မြတ်သော
 အကျင့်ရှိသည်၊ ဘဝေယျ=ဖြစ်ပေဋ္ဌာဒံ၊ သော=ထိုဝတ်ပကတိဆင်ယင်
 လျှက်ရှိသောသူသည်၊ သမဏော=ရဟန်းပင်တည်း၊ သော=ထိုသူသည်၊
 ဗြဟ္မဏော=အရိယာပင်တည်း၊ သော=ထိုသူသည်၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းပင်
 တည်း။

ဤကား ဗောဓိပက္ခိယတရားတည်းဟူသော ဓမ္မာနုဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်
 အကျင့်မြတ်လက်ရှိနှင့် စိတ်နှလုံးဖြူစင်စွာနေထိုင်ပေသောသူကို ပကတိ
 လူပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ရဟန်းဆိုရ၏ ဟုဟောတော်မူသောပါဠိ
 အနက်တည်း။

ဤကား သာသနာ့အမွေခံဖြစ်ရမှု မြင့်မြတ်ပုံကို ပြဆိုခန်းတည်း။

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် ကောက်နုတ်ချက်

အမွေသည်လည်း ဆိုးမွေ ကောင်းမွေ နှစ်မျိုး၊ အမွေခံပုဂ္ဂိုလ်
 သည်လည်း ဆိုးမွေခံ ကောင်းမွေခံနှစ်မျိုး၊ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်
 ဓမ္မဒါယာဒသုတ်ကြီးကို လိုရင်းမျှ ထုတ်ပေအံ့။

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ အာမိသ ဒါယာဒါ။
 အတ္ထိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ၊ ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ
 ဘဝေယျံ နော အာမိသ ဒါယာဒါတိ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ တုမေ=သင်တို့သည်၊ မေ=ငါဘုရား၏၊
 ဓမ္မဒါယာဒါ=ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေကိုခံစံကြကုန်သည်၊ ဘဝထ=ဖြစ်
 ရစ်ကြကုန်လော့၊ အာမိသဒါယာဒါ=အာမိသအမွေကိုခံစံကြကုန်သည်၊
 မာဘဝထ=မဖြစ်ရစ်ကြကုန်လင့်၊ တုမေသု=သင်တို့၌၊ မေ=ငါ၏၊
 အနုကမ္မာ=သနားသမှုကြောင့်ကြပြုခြင်းသည်၊ အတ္ထိ=ရှိနေ၏၊ ကိံအတ္ထိ=
 အဘယ်သို့ရှိသနည်းဟူမူ၊ မေ=ငါ၏၊ သာဝကာ=တပည့်တပန်း ရဟန်း
 ရှင်လူတို့သည်၊ ကိန္တိ=အဘယ်တို့လျှင်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ=ဓမ္မအမွေကိုသာ
 ခံယူကြကုန်သည်၊ ဘဝေယျံ=ဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း၊ အာမိသဒါယာဒါ=
 အာမိသအမွေကိုခံယူကြကုန်သည်၊ နော ဘဝေယျံ=မဖြစ်ပါကုန်အံ့နည်း၊
 ဣတိ=ဤသို့ သနားသမှုကြောင့်ကြပြုခြင်းသည်၊ မေ=ငါ့အား၊ အတ္ထိ=
 ရှိနေ၏။ (အနက်။)

အမွေ ၂-ပါး, ၃-ပါး

အဓိပ္ပါယ်ကား ဘုရားအမွေသည် အာမိသအမွေ, ဓမ္မအမွေဟူ၍
 နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် အာမိသသည် ပစ္စယာအမိသ, လောကာမိသ,
 ဝဇ္ဇာမိသဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။ ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ကျောင်း, ဆေးပစ္စည်းပရိက္ခရာ
 လာဘသက္ကာရမျိုးသည် ပစ္စယာမိသမည်၏။

လောက၌ ထင်ပေါ်သော ဂုဏ်ရှိန်အဝါ မင်းဆရာ, စိုးဆရာ,
 သူဌေးဆရာ, သူကြွယ်ဆရာ, တပည့်သံဃာ တကာပရိသတ် ပေါများမှု
 အလုံးစုံသည် လောကာမိသမည်၏။ နောက်နောက်ဘဝ၌ ရယူခံစံရန်
 ဘဝသမ္ပတ္တိ, ဘောဂသမ္ပတ္တိ, ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ အလုံးစုံသည် ဝဇ္ဇာမိသ
 မည်၏။ ဓမ္မအမွေမှာ ရှေ့၌ပြဆိုတိုင်းပင်သိလေ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည့်
 နောက် ကျွန်းအပြင်မှာ သုံးကြောင်း သုံးသွယ် ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး လွှမ်း၍

သွားဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်မြတ်ကြီးမှာ ဤအာမိသ အမွေကြီး သုံးကြောင်း သုံးသွယ်လွှမ်း၍ အလွန်ထက်အလွန် ဖြစ်ပွား၍ သွားလိမ့်မည်ကို မြင်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့်-----

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ အာမိသဒါယာဒါ----- ဟူသော အမိန့်တော်မှာတမ်းကို ဟောဖော်မြွက်ကြား ထားတော်မူခဲ့ သတည်း။

အနုကမ္မဆိုသည်ကား မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြောင့်ကြတော်မူခြင်း ပင်တည်း။ ပင်လယ်ကြီးသုံး ဆူဝေရာကျွန်း နေလူတို့ကို ပင်လယ်ကြီး လွှမ်း၍ နေသကဲ့သို့ ဘုရားဘုန်းတော် တန်ခိုးတော်နှင့် အာမိသ အမွေကြီး စီးပွားကြီးကျယ်၍ သွားရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် ရှင်၊ လူအပေါင်း တို့ကို ထိုအာမိသအမွေကြီးလွှမ်း၍ ထိုအာမိသအမွေ ပင်လယ်ရေငန် ကြီး၌ နစ်မွန်းမျောပါး၍ ဓမ္မအမွေအထွတ်အမြတ်တို့မှ အပဖြစ်၍ နေရစ်ကြမည်ကို ကြောင့်ကြတော်မူကြောင်းကို-

ကန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယံ။ နော အာမိသဒါယာဒါ- ဟုမိန့်တော်မူလေသတည်း။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည်ကြောင့်ကြတမည် မကြည်မဖြူ ပယ်မြစ်တော်မူသော အမွေမျိုးဖြစ်၍ အာမိသအမွေ သုံးမျိုးသည် အမွေဆိုးမည်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အဖြူ ဆောင်နှင်း တော်မူခဲ့ သော သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေတော် ၃၇-ပါးသည် မွေကောင်းမည်၏။ ဤသို့လျှင် သာသနာ့အမွေတော်သည် ဆိုးမွေ ကောင်းမွေ နှစ်ပါးရှိလေသတည်း။

ဆိုးမွေကောင်းမွေ နှစ်ပါးကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် ဆိုးမွေကို ခံယူသော သူ ကောင်းမွေကိုခံယူသောသူဟူသော အမွေခံနှစ်မျိုးသည်လည်း ထင်ရှား လေတော့သည်။

အာမိသအမွေ၌ မနစ်မွန်း မမျောပါးစေပုံ

ဆိုဘွယ်အထူးကား အာမိသအမွေမှာလည်း မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အဖြူ ဆောင်နှင်းတော်မူခဲ့သော အရာရှိသေး၏။ ပိဏ္ဍိယာ လောပဆွမ်း၊ ပံသုကုသင်္ကန်း၊ ရုက္ခမူလကျောင်း၊ ပူတိမုတ္တဆေး ဤလေး ပါးတည်း၊ ဤလေးပါးသည် ဗုဒ္ဓဒါယဇ္ဇကြီးလေးပါးမည်၏။ ဘုရားကြည် ဖြူတော်မူလှသော အမွေတော်ကြီးလေးပါးဆိုလိုသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် “အတိရေက လာဘော ဝိဟာရော၊ အမုယောဂေါ” အစရှိသည်ဖြင့် ဒါယကာတို့ လှူဒါန်းသော အတိရေကလာဘ အာမိသအမွေတို့ကို အဘယ်ကြောင့် ခွင့်ပြုတော် မူသနည်းဟူမူကား ပိဋကတ်သုံးပုံဟု ဆိုအပ်သော ပရိယတ္တိသာသနာ ကြီးသည် ပဋိပတ်သာသနာကြီး၊ ပဋိဝေဓသာသနာကြီး နှစ်ပါး၏ အမြစ် မူလကြီးဖြစ်၏။ ပရိယတ္တိသာသနာကြီးတည်ရှိမှသာ ထိုသာသနာကြီး နှစ်ပါးသည် တည်နိုင်၏။ ပရိယတ္တိသာသနာကြီးကို သာသနာငါးထောင် ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်ဝန်ကြီးလှ၏။ ဆုတ်ကပ်ကာလဖြစ်၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းသံဃာတို့သည် ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ လျော့ ပါးကြကုန်၏။ အတိရေကလာဘကိုလွတ်၍ ရုက္ခမူလစသည်၌ တည်၍ ပရိယတ္တိသာသနာကြီးကို ရွက်ဆောင်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ရှိကြမည့်အခွင့်ကို မြင်တော်မူသည်တစ်ကြောင်း ပါရမီနည်းပါးကြသောသူတို့မှာ ပရိယတ္တိမူ၊ ဒါနမူ၊ သီလမူ၊ ပစ္စယာနုဂ္ဂမူတို့ကို ပြန်ပြောစွာပြုကြသဖြင့် အပါယဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်၍ နောက်ဘုရားသာသနာ၌ ကျွတ်လွတ်ကြရန်အခွင့်ကို

မြော်လင့်တော်မူသည်တစ်ကြောင်း သို့အကြောင်းများကြောင့် အတိရေက
လာဘ အာမိသအမွေတို့ကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူရပြန်သတည်း။

ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် အာမိသအမွေ၌ နှစ်မွန်းမျောပါးရန်အမှုကို
မြတ်စွာဘုရားပင် ပြုခဲ့ရာ မကျပြီလောဟူလို၊ ပရိယတ္တိသာသနာတော်
အတွက် ပစ္စယာမိသ၊ လောကာမိသနှစ်ချက်နှင့် ဆက်ဆံကြကုန်သော
ပရိယတ္တိဓရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အာမိသတဏှာ လွှမ်းမိုးမှု၊ အာမိသအမွေ၌
နှစ်မျောပါးမှုတို့မှ ကင်းလွတ်စေခြင်းငှါ “ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ
ပတိသေဝတိ” အစရှိသော ပစ္စဝက္ခဏာသုဒ္ဓိအစီအရင်ကို ထားတော်
မူပေသတည်း။ ထို့ကြောင့် အာမိသနှစ်ချက်နှင့် ရောယှက်ဆက်ဆံခါ
နေရသော်လည်း ပစ္စဝက္ခဏာသုဒ္ဓိ အစီအရင်အတိုင်း အာမိသနှစ်ရပ်၌
ငြိကပ်ခင် တွယ်ခြင်းမရှိသော ပစ္စယသန္နိသိတ သီလစေတနာ ဉာဏ်
ပညာတည်းဟူသော သင်္ဘောကြီးကို တက်စီး၍ နေကြပေမူကား အာမိသ
အမွေ ပင်လယ်ဝေရာ၌ နှစ်မွန်းမျောပါးဘွယ် မရှိကြလေပြီ။

နှစ်မွန်းမျောပါး ဤနှစ်ပါးတို့အထူးကား ပစ္စယာမိသ၊ လောကာ
မိသ၊ ဝဇ္ဇာမိသဟူသော အာမိသသုံးချက်တို့၌ အာဒိနဝဖြစ်ပေါ်မှု မရှိ
သည်ကို နှစ်မွန်းမှုဆိုသည်။ ထိုနှစ်မွန်းမှု အပိုင်းအတိုင်းပင် နှစ်ရှည်လများ
အရွယ်သုံးပါး လိုက်စား သာယာ၍ နေမှုကို မျောပါးမှု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့
အရွယ်သုံးပါးလုံး နှစ်မွန်းမျောပါးမှုကို တားမြစ်တော်မူခြင်းငှါ

တိဏ္ဍံ အညတရံ ယာမံပဋိဇဂ္ဂေယျ ပဏ္ဍိတော---ဟူ၍ ဓမ္မပဒ
ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

ပဏ္ဍိတော=အသိလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည်။
တိဏ္ဍံ=အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်၊ အညတရံ ယာမံ= တပါးပါးသောအရွယ်၌၊
ပဋိဇဂ္ဂေယျ=မိမိကိုယ်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား-----ပဌမအရွယ်မှာ အာမိသအမွေဆိုး၌ နစ်မွန်း
 မျောပါး၍ နေခဲ့လျှင် ဒုတိယအရွယ်မှာ မိမိကိုယ်ကို ဖော်ထုတ်ယူငင်၍
 စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ ဒုတိယအရွယ်မှာပင် နစ်မွန်း
 မျောပါး၍ နေခဲ့လျှင် တတိယအရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကို ဖော်ထုတ်ယူငင်၍
 စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ ဖော်ထုတ်ယူငင် သုတ်သင်
 ရှင်းလင်းမှုဆိုသည်ကား အာမိသအမွေ၌ တွယ်တာသောတဏှာကို
 ဝေးစွာပယ်ရှား၍ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မဘက်၌ ကောင်းစွာတည်ကြည်ခြင်းကို
 ဆိုသတည်း။ စီဝရသန္တောသ၊ ပိဏ္ဏပါတသန္တောသ၊ သေနာသနသန္တောသ၊
 ဘာဝနာရာမဟူသော အရိယဝံသတရား လေးပါးတို့၌ ကောင်းစွာ တည်
 ကြည်ခြင်းကို ဆိုလိုသတည်း။

အာမိသ၌ နစ်မွန်းမျောပါးခြင်းအဖြစ်

သေသည့်တိုင်အောင် အရွယ်သုံးပါးလုံး အာမိသအမွေ၌ နစ်မွန်း
 မျောပါး၍ သွားခဲ့သော်လည်း အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား အပါယ်
 သို့ကျတတ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူပြန်၏။

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊ တဒုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။

ဧဝံ အတိဓောနစာရိနံ၊ တာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိ။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော် တိဿထေရဝတ္ထု-၄၈။)

အယသာ=သံမှ၊ မလံ=သံချေးသည်၊ သမုဋ္ဌာယ=လွန်စွာထ၍၎င်း၊
 တဒုဋ္ဌာယ=ထိုထိုအရပ်မှထ၍၎င်း၊ တမေဝ=ထိုသံကိုသာလျှင်၊ ခါဒတိ
 က္ကဝ=နေ့စဉ်အမြဲစားသကဲ့သို့၊ ဧဝံ=ဤအတူ၊ အတိဓောနစာရိနံ=အာမိသ
 အမွေ၌ ပစ္စဝက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာမကြီး တဏှာကဘိစီး၍ ခရီးမသင့်
 လွန်၍ကျင့်သော ရဟန်းကို၊ တာနိကမ္မာနိ=ထိုမိမိစိတ်မှ နေ့စဉ်ထ

ကုန်သော အာမိသတဏှာ ကံကြမ္မာတို့သည်၊ ဒုဂ္ဂတိံ=အပါယ်လေးပါးသို့၊ နယန္တိ=ဆွဲငင်ဆောင်ပို့ကြကုန်၏။ (အနက်။)

သန်းပြိတ္တာကြီး ဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားထင်ရှားရှိစဉ်အခါ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တွင်းမှာ ရဟန်းကြီးတပါး သေဆုံးခဲ့ရာ သင်္ကန်းတထည်၌ သာယာသည့်အတွက် ထိုသင်္ကန်းမှာပင်သန်းဖြစ်လေ၏။ ထိုရဟန်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာပေတည်း။ သင်္ကန်းတထည်၌ ဖြစ်ပွါသော တဏှာသည်ပင်လျှင် အပါယ်သို့ချနိုင်၏။ ထို့ထက်ပိုမိုရာ၌ ဆိုဘွယ်မရှိပြီ။ ထိုသင်္ကန်းသည် သံဃိကအဘို့မှ ဝေစုရသော သင်္ကန်းဖြစ်၍ ဓမ္မကဥစ္စာပင် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်ကြီးသည်လည်း နှစ်ရာနှစ်ဆယ်ခုနစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်၏။ ဓမ္မိကသင်္ကန်း တထည်သည်ပင်လျှင် နှစ်ရာနှစ်ဆယ်ခုနစ်ပါးသော သိက္ခာပဒသီလရှင် ရဟန်းတော်ကြီးကို အပါယ်သို့ချလေ၏။ လောဘပယောဂတွေ များစွာနှင့် ရှာကြံလုပ်ဆောင်၍ ရသော လူတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာမှာ ငါးပါးမျှသော သိက္ခာပဒသီလရှင်ဖြစ်သူ လူတို့၌ အဘယ်ဆိုဘွယ် ရှိအံ့နည်းဟု သံဝေဂသတိရှိကြကုန်ရာ၏။

သူဌေးကြီးနှင့် အမွေခံဥပမာ

တနည်းကား-----သူဌေးကြီးတစ်ဦးသည် ငွေအကုဋေများစွာ ရွှေအကုဋေများစွာ ပုလဲ ပတ္တမြား အကုဋေများစွာ ကြွယ်ဝ၏။ ထိုရတနာတို့ကို ဝိပတ္တိကာလ၌ ရန်သူမျိုးငါးပါးမှ လွတ်ကင်း၍ သားစဉ်မြေးဆက် ကြွယ်ဝစွာ ခံစံရစ်ကြစေခြင်းငှါ နက်လှစွာသောမြေ၌ မြုပ်နှံ၍ထား၏။ အိမ်၌အလွယ်တကူ သုံးစွဲရန် ခြောက်သောင်းမျှလောက်သော ငွေ ဆန် ရေစပါး ဝတ်စားတန်ဆာ မျှသာရှိ၏။ အမွေခံသားခြောက်ယောက်ရှိ၏။

သူဌေးကြီးသေလွန်၍ အမွေခွဲဝေကြရာ အိမ်ရှိပစ္စည်းများကို ခြောက်ပုံ ခြောက်စုပြု၍ ဝေယူကြ၏။ မြုပ်နှံပစ္စည်းများမှာလည်း ကမ္မည်း မှတ်စာ တို့ကို ခြောက်ပုံခြောက်စုပြု၍ ဝေယူကြ၏။ မြုပ်နှံရတနာတို့ကား ဥစ္စာ ရှင်ကိုတိုင် တူးဖော်မှရနိုင်သော အခွင့်ရှိကြကုန်၏။

၁။ သားခြောက်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်သောသူသည် လောဘအလွန်ကြီး၏။ လက်ရောက်ပစ္စည်းများနှင့် အနည်းငယ်မျှ ရောင့်ရဲ ခြင်းမရှိ ရရှိသည်ဟူ၍မျှ မထင်နိုင် မိမိဝေပုံကြရာ မြုပ်နှံရတနာတို့ကို လွန်စွာတတ်စွန်း၏။ မရလျှင် ရက်ရှည်မနေနိုင်ရှိ၏။ ထိုသို့ထက်သန်သော လောဘကြောင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်လေ၏။

၂။ တစ်ယောက်သောသူသည် ဝီရိယအလွန်ကောင်း၏။ ခဲယင်းစွာနေ့ရှည်ရက်များ တူးဖော်ပင်ပန်းရမည်ကို အမှုကြီးတစ်ခုဟု မထင် အလွယ်တကူမူသာ ထင်၏။ ထိုသို့ထက်သန်သောဝီရိယဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကို ရ၍ သူဌေး ကြီးဖြစ်လေ၏။

၃။ တစ်ယောက်သောသူသည် စိတ်စွဲသန်လှ၏။ ဝေပုံကြပြီး သောအခါမှစ၍ ထိုရတနာတို့၌သာ စိတ်သွား၍နေ၏။ အိပ်၍အိပ်ရ မှန်းမသိ စား၍စားရမှန်းမသိ ဖျောက်ဖျက်၍ပင် မရရှိနေ၏။ ထိုကဲ့သို့ စွဲမြဲသောစိတ်ဖြင့် အပန်းခံ၍ အမြန်တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်လေ၏။

၄။ တစ်ယောက်သောသူသည် အကြံအဖန်ဉာဏ်ပညာ အလွန်ကောင်း၏။ စက်ကြိယာ ကြံဖန်လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်သော် အလွယ်တကူနှင့် ရနိုင်လတ္တံ့ ဟု စိတ်ချ၏။ ထိုသို့သောဉာဏ်ဖြင့် ကြံဖန်

လုပ်ဆောင်၍ တူးဖော်လေရာ အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာတို့ကိုရ၍ သူဌေးကြီးဖြစ်လေ၏။

၅။ တစ်ယောက်သောသူသည် လောဘနည်းလှ၏။ တစ်သောင်းကျော်တန် ရရှိလျှင်ပင် သူဌေးကြီးဖြစ်ပြီ ဟုထင်၏။ မြုပ်နှံ့ ရတနာတို့ကို ယူလိုသောဆန္ဒပင်မရှိ၊ မိမိဥစ္စာဟူ၍ပင် မမှတ်၊ ရရှိပြီးသော ဥစ္စာနှင့်သာ တင်းတိမ်၍ နေလေ၏။

၆။ တစ်ယောက်သောသူသည် ရပြီးသောဥစ္စာကို မကြာမီဖြုန်းတီး၍ ကုန်စေ၏။ နက်နဲခက်ခဲစွာသော ရတနာတို့ကို တူးဖော်ရန် ပေါက်တူး တူးရွင်းဘိုးမျှ မကျန် မကောင်းသူဖြစ်၍လည်း ရပ်ရွာမှ နှင်ထုတ်၍ တစ်ရွာတစ် ပြည်၌နေရ၏။

ဥပမာ, ဥပမေယျနီးနှောပုံ

ဤဥပမာ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သူဌေးကြီးနှင့်တူ၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပရိယတ္တိဓမ္မတို့သည် အိမ်တွင်းရှိ ရွှေငွေ ရတနာဥစ္စာ ဓမ္မစုနှင့် တူကုန်၏။ ဈာန်အဘိညာဟူသော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြုပ်၍ထားသော အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာနှင့်တူ၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအစရှိသော လောကီပညာ ဝိသုဒ္ဓိလေးပါးသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြုပ်ထားသော အကုဋေများစွာ ရွှေငွေရတနာနှင့်တူ၏။ လောကုတ္တရ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိသည် နက်နဲခက်ခဲစွာ မြုပ်ထားသော အကုဋေများစွာ ပုလဲပတ္တမြား ရတနာနှင့်တူ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာဝင် လူရှင်အပေါင်းသည် အမွေခံသား ခြောက်ယောက်နှင့်တူကုန်၏။

၁။ လူရှင်အပေါင်းတို့တွင် ဣဒ္ဓိပါဒ် ဆန္ဒမျိုးရှိသော သူအပေါင်းတို့သည် လောဘအလွန်ကဲလှသော ပဌမ သူဌေးသားနှင့်တူကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆန္ဒရှိကြကုန်သော လူအပေါင်းရှင်အပေါင်းမည်သည် ရရှိတတ်

သိ၍ နေကြသော သီလဝိသုဒ္ဓိ ပရိယတ္တိဓမ္မနှင့် အနည်းငယ်မျှ တင်းတိမ်ခြင်း မရှိကြကုန်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ့ဓမ္မနှင့် တွေ့ရပေပြီ သာသနာ့အမွေကို ခံရပေပြီဟူ၍ပင် ပြောလောက်သည် မထင်နိုင်ကြလေကုန်၊ အထက်ဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ရလိုသောဆန္ဒ အလွန်သန်ကြကုန်၏။ မရလျှင် မနေနိုင်ကြကုန်။

၂။ ဣဒ္ဓိပါဒ် ဝီရိယမျိုးရှိသော သူ့အပေါင်းတို့သည် ဝီရိယလွန်ကဲသော ဒုတိယသူဌေးသားနှင့်တူကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သောသူသည် မိမိတို့မရဘူးကြကုန်သေးသော အထက်ထက်သော အလုပ်ကြီး အကိုင်ကြီးတို့နှင့် အပန်းခံ၍ နေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်၏။

၃။ ဣဒ္ဓိပါဒ် ရှိသော သူ့အပေါင်းတို့သည် စိတ်အစွဲကြီးလှသော တတိယသူဌေးသားနှင့်တူကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သောသူတို့သည် အကျိုးအာနိသံသ ကြီးမြတ်လှသော အလုပ်ကို ကြားသိလျှင် တစ်ခြားတစ်ပါးသော အလုပ်တို့၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ။

၄။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ပညာမျိုးရှိကြသော သူ့အပေါင်းတို့သည် ပညာလွန်ကဲသော စတုတ္ထသူဌေးသားနှင့်တူကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် သူများတို့မတတ်နိုင်ကြသော ခက်ခဲသောပညာမှု၊ နက်နဲသောပညာမှု၊ အကျိုးအာနိသံသ ကြီးမြတ်လှသော ပညာမှုတို့ကို ဖြစ်မြောက်ပေါက်ရောက်အောင် ထူထောင်လုပ်ကြံ၍ နေရမှ စိတ်ကြည်နိုင်ကြကုန်တော့သည်။

၅။ ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုး မဟုတ် ဆန္ဒနုပင်၊ ဝီရိယနုပင်၊ ပညာနုပင်မျိုးသာ ရှိသော သူ့အပေါင်းတို့သည် လက်ရောက်ရရှိသော ဥစ္စာစုနှင့်ပင် သူဌေးကြီးဖြစ်ပြီဟု စိတ်ချသော ပဉ္စမသူဌေးသားနှင့်တူကုန်၏။

ထိုကဲ့သို့သော သူတို့သည် သဒ္ဓါဆန္ဒသေးနပ်ကြသည့်အတွက် အထက်ထက်သောဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ယခုဘဝ၌ မိမိတို့ရထိုက်သော မိမိတို့ ဆိုင်ရာ မိမိတို့အမွေ ဥစ္စာဟူ၍ပင် အထင်မရကြကုန်၊ လုံ့လဝီရိယ သေးနပ်ကြသည့်အတွက် အအိပ်အနေကို ခြိုးခြံ၍ နေ့ရှည်ရက်များ အားထုတ်ရသောအမှုမျိုးဆိုလျှင် ထိုအမှု၌ စိတ်မရှိကြကုန်ပြီ၊ မဖြစ်နိုင် သောအမှုဟု ပစ်ပယ်၍ထားကြကုန်၏။ စိတ်စေတနာသေးနပ်ကြ သည့်အတွက် ထိုအမှု၌ အခိုင်အမြဲ စိတ်စွဲမှုမရှိကြကုန်၊ သူတစ်ပါးတို့ စိတ်ထင်ရာပြောဆိုကြသော နာနာဝါဒ စကားကို ကြားတိုင်းကြားတိုင်း စိတ်ပြောင်း၍နေကြကုန်၏။ အသိပညာသေးနပ်ကြသည့်အတွက် မိမိတို့ နှင့်ထိုက်တန်သော အလုပ်မဟုတ်ဟု စွန့်ပယ်၍ထားကြကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ သောသူတို့ကို မြင်တော်မူ၍---

ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ-ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

မိရိုးဖလာအားဖြင့် သေးနပ်၍နေသော ဆန္ဒစသည်တို့ကို ကြီးပွား ၍လာအောင် ထူထောင်ပွားများကြရမည်ဟူလို။ ကြီးပွား၍လာကြမှ ဆန္ဒတမျိုး၊ စိတ်တမျိုးပေါ်နိုင်ကြလေကုန်သတည်း။

၆။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လူဒုဿီလ၊ ရဟန်းဒုဿီလတို့သည် ဆဋ္ဌမ သူဌေးသားလူပျက်နှင့် တူကြကုန်၏။

သရဂုံသုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဟု ဆိုအပ် သော နိစ္စသီလ မလုံခြုံကြကုန်သော လူမိန်းမ၊ လူယောက်ျားတို့သည် သာသနာ့အမွေခံ ဥပါသကာအင်္ဂါ၊ ဥပါသိကာအင်္ဂါတို့မှ လွတ်ကွာ၍ ဥပါသကာပျက်၊ ဥပါသိကာ ပျက်အဖြစ်၌ တည်ကြကုန်၏။ ပါရာဇိက ကျရောက်သော ရဟန်းသာမဏေတို့သည် ဘုရားအမွေခံ ရဟန်းကောင်း

အင်္ဂါ၊ သာမဏေကောင်းအင်္ဂါတို့မှ လွတ်ကွာ၍ ရဟန်းပျက် သာမဏေ ပျက်အဖြစ်၌သာ တည်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့တွင် လူတို့မှာ ငါးပါးသီလ၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလတို့ကို ယနေ့မှစ၍ စောင့်ထိန်းပါမည်ဟု ဆောက် တည်လျှင် ယနေ့မှစ၍ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင် ကြကုန်၏။

ဤကား တဦးသော အဘ၏ အမွေခံသားမြေး အရိုးအမျိုးပင် မှန်ကြကုန်သော်လည်း ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတွင် တပါးပါး ခြေခံရှိကြသော သူတို့သည်သာ မိမိတို့ဆိုင်ရာ အမွေဥစ္စာကို အကုန်ရယူ ခံစံကြရကုန် သည်။ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတွင် တပါးပါးမျှ မရှိကြကုန်သော သူတို့သည်ကား အလွယ်တကူ အပေါ်ယံက အချို့မျှသော အမွေကိုသာ ရယူခံစံရကုန် သည်။ အနှစ်သာရဖြစ်သော အမွေဥစ္စာကြီးမှ အပဖြစ်ကြကုန်၏။ အချို့ သူတို့က အလွယ်တကူ အပေါ်ယံက အချို့မျှကိုပင် ဖြုန်းတီး၍ ပစ်ကြ သဖြင့် ဘုရားအမွေ၊ သာသနာ့အမွေမှ အပဖြစ်ကြကုန်သည်ဟု အမွေခံ သူ အထူးအပြားကို ပြဆိုခန်းတည်း။

အနိယတအမွေခံတို့၏ အနိယတအလား

တနည်းကား အနိယတအမွေခံ၊ နိယတအမွေခံအားဖြင့် နှစ်ပါး ရှိ၏။ အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌ ကောင်းကောင်းကြီး ထင်မြင်သော အနိစ္စဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်ကို တရံတဆစ်မျှ မရဘူးကြ ကုန်။ ထိုသူတို့သည် အနိစ္စ အမွေခံမည်ကုန်၏။ အနိယတဆိုသည်ကား ယခုနေ့၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ သဗ္ဗညုဘုရား အမွေခံ၊ နက်ဖြန်၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော ဘုရားအမွေခံ ဖြစ်ကြ ကုန်လတ္တံ့။ မိမိကိုးကွယ်၍ လာခဲ့သော သဗ္ဗညုဘုရားသာသနာကိုပင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဖျက်ဆီးကြကုန်လတ္တံ့။ လောက၌ ဗုဒ္ဓဘာသာမှ ခရစ်ယာန်

ဘာသာသို့ ပြောင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။
 နောက်ဘဝ ဆိုဘွယ်ရာမရှိပြီ။ ထို့အတူ သည်လ၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်
 သား၊ နောက်လ၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ သည်နှစ်၌ သဗ္ဗညု
 ဘုရားတပည့်သား၊ နောက်နှစ်၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊
 ပဌမအရွယ်၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ ဒုတိယအရွယ်၌ တစ်ပါးသော
 ဘုရားတပည့်သား ဒုတိယအရွယ်၌ သဗ္ဗညုဘုရားတပည့်သား၊ တတိယ
 အရွယ်၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော ဘုရားအမွေခံ
 ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။ သည်ဘဝ၌ သဗ္ဗညုဘုရား တပည့်သား၊ သဗ္ဗညုဘုရား
 အမွေခံ နောက်ဘဝ၌ တစ်ပါးသော ဘုရားတပည့်သား၊ တစ်ပါးသော
 ဘုရားအမွေခံ ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့။

ပုထုဇဉ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်

နာနာသတ္တာရာနံ မုခံ ဥလ္လောကေန္တိတိ ပုထုဇနာ။
 (ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်။)

နာနာသတ္တာရာနံ=အထူးထူးသော ဆရာ၊ အထူးထူးသောဘုရား
 တို့၏။ မုခံ=မျက်နှာကို၊ ဥလ္လောကေန္တိ=တမော့မော့ကြည့်တတ်ကုန်၏။
 က္ကတိ=ထို့ကြောင့်၊ ပုထုဇနာ=ပုထုဇဉ်မည်ကုန်၏။

ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သည်ကို တမော့မော့ကြည့်မှုဆိုသည်။

အဓိပ္ပာယ်ကား--- ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့မည်သည် အနမတဂ္ဂ
 သံသရာ၌ ကိုးကွယ်ရာဌာန မြဲသည်ဟု မရှိကြ ယခုနေ့၌ တစ်မျိုး၊ နက်ဖြန်
 ၌ တစ်မျိုး သည်လ၌တစ်မျိုး နောက်လ၌တစ်မျိုး သည်နှစ်၌တစ်မျိုး
 နောက်နှစ်၌ တစ်မျိုး သည်အရွယ်၌တစ်မျိုး နောက်အရွယ်၌ တစ်မျိုး
 သည်ဘဝ၌တစ်မျိုး နောက်ဘဝ၌တစ်မျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား အစားစား
 အဖုံဖုံ ပြောင်းကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ သဗ္ဗညုဘုရားကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြ ရသောဘဝကား အလွန်းနည်းပါး၏။ ရံခါ ဗြဟ္မာကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ် ကြရကုန်၏။ ရံခါ သိကြားကို ရံခါ ထိုထိုနတ်ကြီးတွေကို ရံခါ နေကို ရံခါ လကို ရံခါ ထိုထိုနတ် ကို ရံခါ ဘုမ္မဇိုင်းနတ်ကြီးကို ဘီလူးကြီးတွေကို ဘုရားဟု ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ လောက၌ အလွန်ယုတ်မာ မှောက်မှား သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆရာကြီးတွေတို့ကား ကမ္ဘာ့တန်ဆာ၊ ကမ္ဘာမြေစာကဲ့သို့ အလွန်တရာပေါများကြကုန်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယုတ်တမာကြီးတွေကို တွေ့မိတွေ့ရာဘုရားဟူ၍ ကိုးကွယ်ကြကုန်သော ဘဝတို့ကား အလွန် များပြားကြကုန်၏။ ရံခါ နဂါးကို ရံခါ ဂဠုန်ကို ရံခါ မြစ်ကို ရံခါ တောင်ကို ရံခါ တောကို ရံခါ သစ်ပင်ကို ရံခါ တောင်ပို့ကို ရံခါ မီးကို ရံခါ ရေကို ဘုရားဟူ၍ ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ကိုယ်တွင်း၌ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှောက် အမှားကြီး ရှိနေကြကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏။ တဘဝ၊ တဘဝလျှင် တမျိုးတမျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရားမည်သည် လောကဓာတ်၌ အလွန်များပြား၏။ ကြပ်ကြပ်ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ ကြပ်ကြပ်နက် နဲလေလေသာ ဖြစ်၏။

ဤဘဝမှ နောက်၌လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိအမှောက်အမှားကြီးနှင့် တကွ ကျင်လည်၍ သွားကြရကုန်သေးသည်ရှိသော် တဘဝလျှင် တမျိုး တမျိုး ကိုးကွယ်ရာဘုရား ပြောင်း၍ ပြောင်း၍ သွားကြကုန်လတ္တံ့။ ပုထုဇဉ် အဖြစ်သည် ကြောက်ဘွယ် လန့်ဘွယ် စက်ဆုတ်ဘွယ်ရွံရှာဘွယ် အော့အံ ဘွယ် အလွန်ကောင်းလေစွ။

ဤကား “နာနာသတ္တာရာနံ မုခံ ဥလောကေန္တိတိ ပုထုဇ္ဇနာ” ဟူသောပါဠိတော်မြတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ရပ်တည်း။

ကိုးကွယ်ရာ ဘုရားပြောင်းရွှေ့လျှင် ကိုးကွယ်ရာတရားလည်း တဘဝလျှင်တမျိုး ပြောင်းရွှေ့ကြရကုန်၏။ ရံခါ သဗ္ဗညုဘုရားတို့ ပညတ်သော အဓိသီလတရားကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါနွားတို့ အလေ့အကျင့်ဟူသော ဂေါသီလ ဂေါဝတတရားတို့ကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်၏။ ရံခါ ခွေးတို့၏ အလေ့အကျင့် ရံခါမြင်းတို့၏ အလေ့အကျင့် ရံခါ ဆင်တို့၏ အလေ့အကျင့် စသည်ဖြင့် ကိုးကွယ်ရာသီလ တရားလည်း အလွန်များပြား၏။ ဒိဋ္ဌိအရာ၌လည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားကို ကိုးကွယ်ရသောဘဝ အလွန်နည်းပါး၏။ အလွန်ယုတ်မာလှသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မတို့သည် ကမ္ဘာ့တန်ဆာ ကမ္ဘာမြေစာဖြစ်၍ အလွန်ပေါများကြကုန်၏။ ထိုတရား ထိုသာသနာတို့ကို ကိုးကွယ်ရာပြု၍ လာကြကုန်၏။ ကြပ်ကြပ် ကိုးကွယ်လေလေ အပါယ်ငရဲ နက်နဲလေလေချည်းသာတည်း။

ပုထုဇဉ်တို့၏ မဟာအမှား

သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့မှာ အမိုက်အမဲ အမှောက်အမှားအနန္တရိုနေကြသည်တွင် ကိုးကွယ်ရာဘုရား မှောက်မှားမှု၊ ကိုးကွယ်ရာတရားမှောက်မှားမှုသည် အလွန်တရာ နာကျည်းလှသော မဟာအမှောက်အမှားကြီးပေတည်း။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ကိုးကွယ်ရာဘုရားမှောက်မှားခဲ့လျှင် အလုံးစုံသော ကိုယ့်ကျင့်တရားလည်း အကုန်မှောက်မှားတော့သည် မနုဿတ္တဒုလ္လဘဟူသော ဘဝပဒေသာပင်ကြီးသည် ငရဲပဒေသာပင်ကြီးလုံးလုံး ဖြစ်လေတော့သည်။

ဤကား အနိယတ အမွေခံတို့၏ ရှေ့သို့သွားကြလတ္တံ့သော အနိယတအလားကို ပြဆိုချက်တည်း။

နိယတအမွေခံတို့၏ နိယတအလား

အကြင်သူတို့သည် မိမိတို့အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌ အနိစ္စအချက် အနတ္တ အချက်ကို ကောင်းစွာမြင်ဘူးကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီးမှ ကျွတ် လွတ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် နိယတအမွေခံ မည်ကုန်၏။

နိယတဆိုသည်ကား ထိုသူတို့သည် နောင်အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကိုးကွယ်ရာဘုရားမှောက်မှားမှု ကျွတ်လွတ်ကြပေကုန်၏။ သဗ္ဗညု မြတ်စွာ ဘုရား၏ သားတော်အစစ် သမီးတော်အစစ် ဘဝဆက်တိုင်း အမြဲဖြစ်ကြ ကုန်၏။ ထိုသူတို့အား ဘုံစဉ်စံမျိုးဖြစ်ကြကုန်၍ သံသရာ၌ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ ကျင်လည်၍ သွားကြကုန်သော်လည်း ငါတို့ဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကျေးဇူးတော်တို့သည် တဘဝထက် တဘဝ တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ ပွင့်လင်း၍ သွားကြကုန်၏။ တရားတော်ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော် သံဃာတော် ဂုဏ်တော်ကျေးဇူးတော်တို့သည် တဘဝထက် တဘဝ တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ ပွင့်လင်း၍ သွားကြကုန်၏။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သာသနာတော်ကြီးသုံးပါး သီလဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်ဟူသော ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါး၊ ဤအလုံးစုံသော ဓမ္မအမွေတော်ကြီး တို့သည် တဘဝထက်တဘဝ တကမ္ဘာထက်တကမ္ဘာ ထိုသူတို့ စိတ် နှလုံးမှာ ကြီးကျယ်စွာ ပွားများစည်ကား၍သာ သွားကြကုန်၏။

ငါတို့မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော်ကြီး၊ ပဋိဝေဓသာသနာတော်ကြီး သုံးပါးတို့သည် ထိုသူ တို့မှာ အစဉ်ထာဝရ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မပျက်ခိုင် ကျည်အမြဲတည်လေကုန်၏။ လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ပြဟ္မဒူချမ်း သာတို့ကို အစဉ်ခံစားစံစားသော သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြရကုန်သော်

လည်း တဘဝမျိုးကိုးကွယ်ရာဘုရား ပြောင်းရွှေ့ကြရသော လောကီဘုံသူ လောကီဘုံသား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ လောကုတ္တရာဘုံသူ လောကုတ္တရာ ဘုံသား အရိယာဘုံသူ အရိယာဘုံသား အဖြစ်နှင့်သာ ကျင်လည်ကြ ရကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ နိဗ္ဗာန်ဘုံသား

သံသရာဝဲဩဃ၌ နစ်၍၊ မြုပ်၍၊ မွန်း၍၊ မော၍၊ မျောပါး၍ နေကြကုန်သော သံသရာဘုံသူ သံသရာဘုံသား ဝဋ်ဒုက္ခသမားမျိုး မ ဟုတ်ကြပေကုန်ပြီ။ သဥပါဒိသေသအမည်ရှိသော ပဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ ပဌမနိဗ္ဗာန်ဘုံသားအစစ် ဖြစ်ကြကုန်၍ ဘုံစဉ်အားဖြင့် ခံစားစံစားကာ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ တသန်းတည်း ဆန်တက်သမားတို့သာတည်း။

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ခပ်သိမ်းသော ပညာရှိသူ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့သည်၊ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ် သမီးတော် အစစ် နိယတဘုံသူ နိယတဘုံသားအဖြစ်ကို အလိုရှိကြလှကုန် သည်ဖြစ်၍ ဘုရားကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ တရားကို တမြော် တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ သံဃာကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ သာသနာကို တမြော်တည်း မြော်ကြရကုန်၏။ ဒါနကိုများစွာပြု၍ ဆု တောင်းကြရကုန်၏။ သီလကိုများစွာပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။ ဘာဝနာကိုများစွာပြု၍ ဆုတောင်းကြရကုန်၏။

ဤကား နိယတအမွေခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယခုဘဝမှရှေ့သို့ တဖြောင့် တည်း သွားကြလတ္တံ့သော နိယတအလားကို ပြဆိုချက်တည်း။

သည်ရည်၍ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်အရပ်ရပ်တို့၌---

တဏှံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ၊
အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္မောဓိပရာယဏော-
ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

တိဏှံ သံယောဇနာနံ=သုံးပါးကုန်သော သံယောဇဉ်တို့၏၊
ပရိက္ခယာ=ကုတ်ဆုံးချုပ်ငြိမ်း ရုပ်သိမ်းခြင်းကြောင့်၊ သောတာပန္နော=
အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သို့ တဖြောင့်တည်းသွားသော ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မ
အယဉ်သို့ရှေ့ဦးစွာရောက်သော သူသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏၊ အဝိနိပါတ
ဓမ္မော=စုတေသည်၏အခြားမဲ့၌ အလိုမရှိရာဘဝသို့ ဘယမ်းဘတာ
ကျခြင်း သဘောမှ ကျွတ်လွတ်လေ၏၊ နိယတော=ဘဝအဆက်ဆက်
ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မပျက်မကွဲ အစဉ်ထာဝရမြဲသော ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မ
အမွေခံ ဖြစ်လေ၏၊ သမ္မောဓိပရာယဏော=အထက်မဂ် အထက်ဖိုလ်
လျှင် အလိုရှိကာ လွယ်စွာရကြောင်း လည်းလျောင်းမီခိုရာရှိသည်၊
ဟောတိ=ဖြစ်၏။

သက္ကာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဤသုံးပါးကို သံယော
ဇဉ်သုံးပါး ဆိုလိုသည်။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်သာ
ပဓာနအချုပ်တည်း။

အနိယတ၊ နိယတအမွေခံ နှစ်ပါးကို ပြဆိုခန်းပြီး၏။

တိုက်တွန်းချက်ဥယျာဇဉ်

ဤသို့လျှင် ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဆိုးမွေကောင်းမွေဟူ၍
အမွေ ၂-မျိုး အနိယတအမွေ နိယတအမွေဟူ၍ အမွေနှစ်မျိုးရှိသည်
ကို၎င်း၊ ဆိုးမွေခံ ကောင်းမွေခံဟူ၍ အမွေခံ ၂-မျိုး အနိယတမွေခံ

နိယတ အမွေခံဟူ၍ အမွေခံနှစ်မျိုးရှိသည်ကို၎င်း၊ သိမြင်နိုင်ကြကုန်သော ရှင်ရှင်လူလူ သူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်း အပေါင်းတို့သည် ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့က ဆိုးမွေကိုခံစံလို၍ ဘုရားသာသနာကို ငါတို့ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ကောင်းမွေကို ခံစံလို၍သာ ဆုတောင်းခဲ့ကြကုန်သည်၊ အနိယတ တဒင်္ဂအမွေကိုလို၍ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ပါရမီဆုတောင်းမှုကို ငါတို့ပြုခဲ့ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ နိယတအမွေကိုရလို၍ ပြုခဲ့ကြကုန်သည်ဟု မိမိတို့ပင်ပန်းတကြီး ရင်းနှင်းကိုးစား၍ လာခဲ့ကြသော အမှုရင်းကို ကောင်းစွာမျှော်ထောက်၍၎င်း၊ အမွေယုတ် အမွေဆိုးများကို မြတ်စွာဘုရားပယ်မြစ်တော်မှုသည်ကို မြော်ထောက်၍၎င်းယခုဘဝ ဘုရားတပည့်သား ဘုရားမွေခံအဖြစ်ကို ရကြသည့်အခါ၌ မိမိတို့ကိုယ်ကို ဆိုးမွေကိုခံစံသော အမွေဆိုး အမွေခံယုတ် မဖြစ်ကြစေကုန်ရာ အနိယတ တဒင်္ဂအမွေမျှကို ခံစံရသော အနိယတအမွေခံ မဖြစ်ကြစေကုန်ရာ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မအမွေတည်းဟူသော ကောင်းမွေကိုခံစံသော အမွေခံကောင်း အမွေခံမြတ်သာ ဖြစ်ကြစေကုန်ရာ၏။

ထိုစကားမှန်၏ ဘဝသံသရာ ရှည်မြင့်စွာကာလ၌ ဘုရားအမွေခံဖြစ်ကြရန် ဒါန သီလ ဘာဝနာ ပါရမီဆုတောင်း မှုကို ပြုကြသောအခါ၌ “အကျွန်ုပ်တို့ ယခုပြုအပ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကြောင့် နောင်လူတွင်ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာဖူးတွေ့ကြရကုန်သည်ဖြစ်၍ အကျွတ်တရားကို ရကြပါလိုကုန်၏” ဟူ၍၎င်း၊ “မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို ရကြပါလိုကုန်၏” ဟူ၍၎င်း၊ ဤသို့ဓမ္မအမွေကိုသာ ဆုတောင်းကြမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်သည်။ နောင်လူတွင်ထင်ရှား ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်သောအခါ၌ ကောင်းစွာဖူးတွေ့ရကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ပစ္စည်း လာဘ်လာဘ ပေါများကြရပါလို

ကုန်၏။ မင်းဆရာ စိုးဆရာ သူဌေးသူကြွယ်ဆရာ ဖြစ်ကြရပါလို့ကုန်၏ ဟု အာမိသ အမွေနှစ်ပါးကို ဆုတောင်းကြမြဲ မဟုတ်၊ လူတို့မှာလည်း ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ ကုသိုလ်မျိုးကို များ များကြီး စိုက်ပျိုးကြရပါလို့ပကုန်၏ဟု ဆုတောင်းကြမြဲ မဟုတ်။

အရိယာဝံသတရား ၄-ပါး

ယခုအခါ၌မူကား-ရှင်လူအပေါင်းတို့၌ ပစ္စယာမိသတဏှာ၊ လောကာမိသတဏှာ၊ ဝဇ္ဇာမိသတဏှာတို့သည် လွန်စွာမင်းမှု၍နေ ကြကုန်၏။ တဏှာသုံးပါး၏ ဆန့်ကျင့်ဖက်ဖြစ်သော အရိယာဝံသတရား လေးပါးများကို ပြောဆိုခဲ့လျှင် မခံနိုင်ရှိကြကုန်၏။

အရိယာဝံသတရားလေးပါး ဆိုသည်ကား-

- ၁။ ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၂။ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၃။ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၄။ ဘာဝနာတရား၌ မွေ့လျော်ခြင်း တစ်ပါး၊

ဤလေးပါးတို့တည်း။

ဤလေးပါးတို့သည် ဘုရား ဘုရားတပည့်သား၊ ဘုရားအမွေခံ ရှင် လူအရိယာ အရိုးအမျိုးခံသူတို့ မစွန့်အပ်သော တရားဖြစ်၍ အရိယာဝံသတရားမည်၏။

ဤကား အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူတို့ သတိမူကြရန် အချက် တည်း။

အသိဉာဏ်ပညာနည်းသူတို့မှာ အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ နည်းပါး လှသူတို့မှာမူကား ကုသိုလ်တရား အဖြစ်များပင် အကောင်းပြုရတော့ သည်။

ဉာဏ်ပညာကြီးသူတို့မှာ အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူတို့သည် ယခုဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြ၍ နောက်ဘဝ၌ သောလည်းကောင်း၊ နိယတဓမ္မ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ မချွတ်မလွဲအမြဲမုချ ရောက်လို့ကြကုန်သည်ရှိသော် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ၌ ကောင်းစွာတည်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော် ကာယဂတာသတိကို ထူထောင်ပြီးလျှင် ခန္ဓာငါးပါး တရားတို့၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့ကို တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် ယုတ်စွာအဆုံး သုံးနာရီမျှ အချိန်ရအောင်လုံးလွဲမြဲကြကုန်ရာ၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး၌ ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် ထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လျှင်ပင် နိယတအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင် ကြကုန်၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတို့တွင်လည်း အနိစ္စလက္ခဏာရေး တစ်ပါး ကောင်းကောင်းထင်မြင်နိုင်ကြကုန်လျှင်ပင် နိယတအမွေခံ ဘုံစဉ်စံအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။

တစ်ပါးပါး၌စွဲမြဲရန် အစီရင်ကိုမူကား ငါတို့စီရင်သော လက္ခဏ ဒီပနီ၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ၊ အာဟာရဒီပနီ၊ အနတ္တဒီပနီ၊ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ စာအုပ် တို့မှာယူကြလေကုန်၊ နိယတဘုံစဉ်တို့၏ အလားကိုလည်း ငါတို့စီရင် သော စတုသစ္စဒီပနီကျမ်း၊ ပရမတ္ထသံခိပ်ကျမ်း နိဗ္ဗာန်အခန်းတွင် ကြည့်ရှု ကြလေ။

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ ပြီး၏။

နိဂုံး

- ၁။ နဂရေ ပျဉ်းမနား နာမ၊ အရညေ ပဗ္ဗတန္တရေ။
တန္နိဝါသီဟိ သာဓူဟိ၊ ဓမ္မကာမေဟိ ကာရိတေ။
- ၂။ သဉ္စန္ဓေ သာရရက္ခေဟိ၊ စန္ဒနောဒကသီတလေ။
စင်္ဂမေ သာလမဏ္ဍမ္ပိ၊ ဝသန္တေန မယာ ကတာ။
- ၃။ ဥဇုမဂ္ဂံ ဝိဘာဝေန္တိ၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ။
ဣမေဝ ဇနာ ဗုဇ္ဈန္တု၊ သန္တာ သမ္မောဓိဘာဂိနော။

ပျဉ်းမနားနာမေ=ပဋိရူပ အနေလှလျက် အောက်ထက်မြေမှာ ကြေညာထုံသင်း ဂုဏ်သီတင်းဖြင့် ပျဉ်းမနားဟု ထင်ရှားသော အမည် ရှိသော၊ နဂရေ=မြို့၌၊ အရညေ=ကုလားလေးတာ ငါးရာမက အရည အင်္ဂါနှင့် ကောင်းစွာပြည့်စုံထသော၊ ပဗ္ဗတန္တရေ=ဝဲယာမြောက်ယှက် တောင်နှစ်ဘက်တို့၏ အကြား၌၊ ဓမ္မကာမေဟိ=ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအချက် သဘောအနက်ကို လက်ဝယ်တင်ထား ပတ္တမြားသို့ ထင်ရှားပြင်ပြင် သိမြင်လိုလားကြကုန်သော၊ တန္နိဝါသီဟိ သာဓူဟိ=ပျဉ်းမနားနေ မိတ်ဆွေအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ကာရိတေ=ငွေကြေးများစွာ ပေး၍ မနှေးဆောလျင် တည်ထွင်ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊ သာရရက္ခေဟိ=ချောသွယ်မြင့်ဖြူး စွင့်စွင့်ဖြူးလျက် အထူးကြည်လင် အနှစ်ယှဉ်သော သစ်ပင်ပျိုအပေါင်းတို့ သည်၊ သဉ္စန္ဓေ=ရှည်သွယ် ကိုင်းခက် ဗိတာန်ကြက်တို့ ကူးယှက်ပိတ်သန်း ရိပ်ချမ်းသပ်ရပ် ဖုံးလွှမ်း အပ်ထသော၊ စန္ဒနောဒကသီတလေ=စမ်းရေစိမ့်ရေ တတွေတွေလျှင် မြေတွင်အထူး ရေရွှင်ဖြူး၍ လွန်ချမ်းမြေ့ရာလည်း ဖြစ်ထသော၊ သာလမဏ္ဍမ္ပိ စင်္ဂမေ=မွှေးပျံ့သင်းကြိုင် ရနံ့လှိုင်သော အင်ကြင်းမြိုင်

စကြံကျောင်း၌၊ ဝသန္တေန=ယခုနှစ်တွင်း သီတင်းဝါကပ်ဆိုမည် ကြံစည်
 နေထိုင်လျက်ရှိသော၊ မယာ=မုံရွာမြို့၊ လယ်တီတောကျောင်းဆရာ
 ငါသည်၊ ဥဇုံမဂ္ဂံ ဝိဘာဝေန္တိ=ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏ နေရာတကျ
 ဖြောင့်မှန်လှသော အတ္ထအချက် အနက်စခန်း ကျင့်နည်းလမ်းကို
 ဖြောင့်တန်းတည့်မတ် ပြပေတတ်သော၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ=ဗောဓိ
 ပက္ခိယ အမည်ရှိလစ် ဤကျမ်းသစ်ကို၊ ကတာ=၁၂၆၆-ခု၊ ရတုဂိမ္မ
 ဝါဆိုလတွင် စီရင်ပြုအပ် အပြီးသတ်သတည်း။

ဣမိနာ ပုညေန=ကျမ်းသစ်ပြုစု ဤကောင်းမှုကြောင့်၊ သန္တာ=
 သဒ္ဓါလူလူ နှလုံးဖြူ၍ သူတော်အစစ် အမှန်ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ဇနာ=
 လူရှင်ဓာတ်ကောင်း သူမြတ်လောင်းတို့သည်၊ ဣဓေ=ချစ်ရှင်ဂေါတမ
 ဘုရားရိုက်ရာ ဤသာသနာ၌ပင်လျှင်၊ သမ္မောမိဘာဂိနော=သမ္မာဒိဋ္ဌိ
 သမ္မောမိကို သိရန်အဘို့ ကုသိုလ်တို့နှင့် မချို့ကုန်ငှ ပြည့်စုံကြကုန်သည်
 ဖြစ်၍၊ ဗုဇ္ဈန္တ=ဘုံစဉ်စံညောင်း ဗောဓိနှောင်းနှင့် အကြောင်းသင့်၍
 ပွင့်ကြစေကုန်သတည်း။

မှတ်ချက်

ဘုရားသာသနာတွင်း၌ အကျွတ်ရကြကုန်သောသူတို့တွင်
 အညံ့ဆုံးဖြစ်သော ဘုံစဉ်စံ သောတာပန်တို့၏ မဂ်ဉာဏ်ကို အငယ်
 အနှောင်းဖြစ်၍ ဗောဓိနှောင်းဆိုသည်၊ တဆူတဆူသော ဘုရားရှင်
 သာသနာ၌ ၂၄-အသင်္ချေနှင့် ကုဋေခြောက်ဆယ် ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်း
 ကျွတ်မြဲဟူ၍ မေတ္တယုဗုဒ္ဓ အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာ၌လာ၏၊ ထိုတွင်
 ၂၄-အသင်္ချေဟူသော အရေအတွက်သည် ဗောဓိနှောင်းတို့၏ အရေ
 အတွက်သာ များလှ၏၊ ယခုအခါ၌ ဘုံစဉ်စံ အရိယာတို့သည် စတုမဟာ-
 ရာဇ် နတ်ပြည်မှာပင် အသင်္ချေယု အနန္တ ရှိကြကုန်၏၊ တာဝတိံသာနတ်

ပြည်မှာလည်း အသင်္ချေယျအနန္တ ရှိကြကုန်၏။ ယာမာစသော အထက် ထက်သော နတ်ပြည် ဗြဟ္မပြည်တို့မှာလည်း ထို့အတူအသီးသီး အသင်္ချေ အနန္တစီ ရှိကြကုန်၏။ ဗြဟ္မပြည်မှာမူကား ဝိပဿီ၊ သိဒ္ဓိ၊ ဝေဿဘူ၊ ကကုသန်၊ ကောဏာဂုဏ်၊ ကဿပ ဤခြောက်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ တပည့်သားဖြစ်ကြသူ အရိယာဗြဟ္မာတို့သည် ယခုတိုင်ရှိကြကုန်၏။ နောင်လည်း ကမ္ဘာများစွာ တည်နေကြကုန် လိမ့်ဦးမည်။ နောင်သူဒွါသ ဘုံမှာ မဟာကမ္ဘာကြီး သုံးသောင်းကျော်မှ ယခုရှိနေကြသော ဘုံစံ အရိယာမျိုး အဆက်ပြတ်တော့မည်။

အရူပဘုံမှာမူကား ကမ္ဘာနှစ်သိန်းကျော်မှ ပြတ်တော့မည်။ ကမ္ဘာသုံး သောင်းကို မလွန်မူ၍ ဆက်ကာဆက်ကာ ဘုရားပွင့်၍ သွားခဲ့လျှင် သုဒ္ဓါဝါသဘုံမှာ အရိယာအဆက်ပြတ်ခွင့်မရှိပြီ။ ကမ္ဘာနှစ်သိန်းကို မလွန်မူ၍ ဆက်ကာဆက်ကာ ဘုရားပွင့်၍ သွားခဲ့မှု အရူပဘုံမှာ အရိယာ အဆက်ပြတ်ခွင့် မရှိပြီ။ ကမ္ဘာငါးရာကို မလွန်မူ၍ တက်ကာတက်ကာ ဘုရားပွင့်၍ သွားခဲ့မှု ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံမှာ အရိယာအဆက်ပြတ်ခွင့်မရှိပြီ။ ဤအရာ၌ ဓမ္မစကြာကျွတ်ပွဲ၊ မင်္ဂလသုတ်ကျွတ်ပွဲ၊ ရတနာသုတ်ကျွတ်ပွဲ၊ မဟာသမယသုတ်ကျွတ်ပွဲစသော ကျွတ်ပွဲကြီးတို့တွင် တစ်ခုတစ်ခုသော ကျွတ်ပွဲကြီးများပင်လျှင် ကျွတ်လွတ်ကြသူတို့သည် အရေအတွက်အစဉ်ကို လွန်ကုန်၏ဟု အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌ လာ၏။

ထို့ကြောင့် အနာဂတဝင်အဋ္ဌကထာ၌ ၂၄-သင်္ချေနှင့် ကုဋေ ၆၀- ဗိုလ်ခြေတစ်သိန်းဟူ၍လာသော ကျွတ်တန်းဝင် သင်္ချေအရေ အတွက် စကားသည် မသင့်ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။ ဤအရာမျိုး၌ အရေအတွက် အစဉ်ကို လွန်သည်ဟူသော စကားသည် အသင်္ချေ၏ အမည်ပေတည်း။ ကျွတ်ပွဲကြီးတစ်ခု၌ ကျွတ်လွတ်သူ အရေအတွက်အစဉ်ကိုလွန်မှု

အစဉ်

ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ

၁၅၅

တစ်ကြိမ်သည် အသင်္ချေတစ်ခုသာဖြစ်၏။ မိလိန္ဒပဉ္စာဉ်၎င်း၊ အဋ္ဌကထာ
ကြီးတို့၎င်း ထိုကဲ့သို့သော အသင်္ချေဌာနကြီးသည် တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်
မျှသာ တိုက်ရိုက်လာ၏။ တစ်ဆယ့်လေးသင်္ချေမျှသာ ရရှိသေး၏။ ဆယ်
သင်္ချေလိုသေး၏။ အရေအတွက် အစဉ်ကိုလွန်သော ဂဏနပထ
အဘိက္ကန္တအသင်္ချေကြီးကို သတိရရှိကြပါလျှင် အနာဂတဝင်အဋ္ဌကထာကို
မပယ်သင့်ပေ။

နိဂုံး ပြီး၏။

----- * -----